

Didžios meilės troškimas

Kaip atpažinti savo pašaukimą

Sudarė Borja de León

Didžios meilės troškimas

Apie asmeninio gyvenimo pašaukimo atpažinimą,
nes Dievas turi planą kiekvienam iš mūsų.

Sudarė Borja de León

Iš anglų kalbos vertė
Gabija Karpauskaitė ir Lukas Kriščiūnas

Kultūros vystymo ir švietimo viešoji įstaiga
Vilnius, 2023

Versta iš:

Vocation: Something Great that is Love

ed. Borja de León, Madrid: Fundación Studium, 2020

© Fundación Studium, 2014

© Kultūros vystymo ir švietimo viešoji įstaiga, 2023

ISBN 978-9955-717-09-6

Turinys

Pratarmė	5
----------	---

I. Susitikimas

1. Jėzus ateina susitikti su mumis	8
2. Tavo gyvenimo idealas	17
3. Tikrasis mūsų vardas	28

II. Atsakas

4. Kaip atrandame savo pašaukimą?	38
5. Kad muzika skambėtų	48
6. Atiduoti savo gyvybę už draugus: pašaukimas į celibatą	57
7. Atsiliepimas į meilę: pašaukimas į santuoką	66
8. Būti geresniais tėvais: vaikų pašaukimas	77
9. Ar teisingai pasirinkau? Keliaujame lydimi Bažnyčios	87

III. Ištikimybė

10. „Esame apaštalai!“	96
11. Su Kristumi link meilės pilnatvės	106
12. Ištikimybės vaisiai	113

Pratarmė

Evangelijoje gausu asmeninių susitikimų su Jėzumi: Jono ir Andriejaus, Petro, Mato, Mortos, Marijos ir Lozoriaus, Nikodemio, samarietės. Šios istorijos yra kur kas daugiau nei praeities prisiminimai. Tai kupino veiksmo pasakojimo, kuris tebevyksta ir šiandien, epizodai. Nors gali atrodyti, kad sunku sutikti Jėzų, kai aplink mus tvyro skubėjimas ir karštligiška veikla, tačiau iš tiesų Jo kvietimas ir toliau aidi jaunų žmonių širdyse. Būtent tai juos širdžių gelmėse ir tebeskatina trokšti didelių dalykų. „Jie nori, kad neteisingumas liautųsi. Jie nori, kad nelygybė būtų įveikta ir kad visi dalyvautų paskirstant žemės gėrybes. Jie nori, kad engiamieji būtų laisvi. Jie nori didžių dalykų. Jie nori gerų dalykų.“¹ Štai kodėl mes, krikščionys, XXI amžiuje ir toliau skelbiame, kad Dievui labai rūpime: kad Jis nori, jog būtume laimingi, ir kad Jis tikisi, jog mes padarysime Jo Meilę jėga, judinančia pasaulį.

„Kas aš esu?“ – svarbus klausimas. Tačiau popiežius Pranciškus mums sako, kad daug svarbesnis yra šis: „Dėl ko esu?“² Mūsų tapatybė yra išsisknijusi tame, ką esame gavę, tačiau pirmiausia ji įgauna pavidalą iš meilės, kuriai skiriame

¹ Popiežius Benediktas XVI, Kalba, pasakyta vokiečių piligrimams, 2005 m. balandžio 25 d.

² Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Christus vivit*, 2019 m. kovo 25 d., Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, nr. 286.

savo gyvenimą. Mylėdami Dievą, leisdamiesi būti Jo mylimi, atiduodami Jo meilę kitiems, atrandame, kas esame. Tai atrasti mums gali padėti šioje knygoje pateikiama straipsnių serija, kurią parašė su jaunimu dirbantys kunigai. Kartu su pirmaisiais Jėzaus mokiniais, per popiežių, šventųjų, šv. Chosemarijos mokymą galime giliau suvokti šią tikrovę: Dievas mus kviečia, „Jis turi planą kiekvienam iš mūsų – šventumą.“³

Knygą sudaro trys skyriai. Pirmajame – trys straipsniai, kuriuose plačiai pristatoma Dievo pašaukimo ir mūsų susitikimo su Juo tikrovė. Antrajame skyriuje kalbama apie skirtingus pašaukimo kelius ir aptariami kai kurie savojo pašaukimo atpažinimo aspektai. Paskutinis skyrius skirtas tiems, kurie jau kelerius metus seka paskui mūsų Viešpatį, – tai kvietimas su dėkingumu apmąstyti gyvenimo, praleisto sekant Kristumi, grožį.

Šv. Chosemarija prisiminė, kaip būdamas vos šešiolikos metų atrado, kad jo širdis trokšta „kažko didingo, kas ir yra meilė“⁴. Ir mes vis iš naujo atraskime, kas yra meilė, nes meilė visada yra jauna, visada stebinanti – tai, kas didinga.

Borja de León, kunigas, filosofijos daktaras, dirbantis pastoracinį darbą su šeimomis ir esantis vienos Madrido mokyklos kapelionu

³ Fernando Ocariz, Susitikimo su jaunimu Argentinoje užrašai, 2018 m. rugpjūčio 5 d.

⁴ Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, London: Scepter, 2001, t. 1, p. 70.

I. Susitikimas:

„Mokytojai, kur gyvenimi?“

1. Jėzus ateina susitikti su mumis

2018 metų spalio mėnesį per Vyskupų sinodo 15-ąją eilinę generalinę asamblėją Romoje popiežius Pranciškus kvietė kalbėtis tema „Jaunimas, tikėjimas ir pašaukimo išvelgimas“. Šventasis Tėvas laiške jaunimui priminė pirmųjų krikščionių susitikimą su Viešpačiu: „Jėzus ir į jus atsigręžia ir kviečia ateiti. Brangūs jaunuoliai, ar jau sutikote šį žvilgsnį? Ar išgirdote tą balsą? Ar pajutote paskatą leisti į kelią?“¹

Reikia pripažinti, kad šiandien asmeniškai susitikti su Jėzumi gali pasirodyti sudėtinga dėl pasaulyje vyraujančio triukšmo ir painiavos. Nepaisant to, „tas kvietimas ir toliau aidi jūsų širdies gelmėse, kad atvertų ją pilnatviškam džiaugsmui“. Atsiliepti Jam įmanoma lydimiems „patyrusių vadovų“, sako popiežius, iš kurių mokotės „eiti išvelgimo keliu siekdami atrasti Dievo planą jūsų gyvenimui“². Ši straipsnių serija apie asmeninio pašaukimo atpažinimą gali pasitarnauti kaip gairės jauno žmogaus kelionėje. Vedami pirmųjų Jėzaus mokinių pavyzdžio, popiežių ir šventųjų, tarp jų ir šv. Chosemarijos, mokymo, vis giliau leiskimės į šią nuolatinę tikrovę. Dievas mus kviečia: „Jis turi planą kiekvienam – šventumą.“³

Būdamas šešiolikos šv. Chosemarija suprato, kad jo širdis trokšta „kažko didingo, o tai buvo meilė“⁴. Tad ir mes leiskimės

¹ Popiežiaus Pranciškaus laiškas jaunimui Vyskupų sinodo 15-osios eilinės generalinės asamblėjos Parengiamojo dokumento pristatymo proga, Vatikanas, 2017 m. sausio 13 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/laiskai/2017-01-13_laiskas-jaunimui-vyskupu-sinodo-parengiamojo-dokumentu-pristatymo-proga).

² *Ten pat.*

³ Fernando Ocariz, Susitikimo su jaunimu Argentinoje užrašai, 2018 m. rugpjūčio 5 d.

⁴ Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, t. 1, London: Scepter, 2001, p. 86.

į kelionę ieškoti ir vis naujai atrasti (nes meilė nuolat kinta, nuolat stebina) tą *kažką didingo, kas ir yra Meilė*.

Kitą dieną tenai vėl stovėjo Jonas ir du jo mokiniai. Išvydęs ateinantį Jėzų, jis tarė: „Štai Dievo Avinėlis!“ Išgirde tuos žodžius, abu mokiniai nuėjo paskui Jėzų. O jis atsigrežė ir, pamatęs juos sekančius, paklausė: „Ko ieškote?“ Jie atsakė: „Rabi (tai reiškia „Mokytojau“), kur gyveni?“ Jis tarė: „Ateikite ir pamatysite“. Tada jiedu nuėjo, pamatė, kur jis gyvena, ir tą dieną praleido pas jį. Tai buvo apie dešimtą valandą (Jn 1, 35–39).⁵ Šios Evangelijos scenos dalyviai turėjo prisiminti šią dieną neslėpdami emocijų, nes juk tai svarbiausia jų gyvenimo akimirka – pirmasis susitikimas su Jėzumi iš Nazareto.

Iš tiesų, susitikimas su Jėzumi – kertinė gyvenimo patirtis kiekvienam krikščioniui. Popiežius Benediktas XVI tai pabrėžė pradėdamas savo pontifikatą: „Apsisprendimui tapti krikščionimi pradžia pirmiausia duoda ne etinis siekis ar kokia nors didi idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį.“⁶ Reikšminga, kad tą patį nuo pat savo pontifikato pradžių mums primena ir popiežius Pranciškus: „Visus krikščionis, kad ir kur bei kokiomis aplinkybėmis jie gyventų, kviečiu šiandien pat atnaujinti savo asmenišką susitikimą su Jėzumi Kristumi ar bent pasiryžti leisti Jam mus sutikti, kasdien

⁵ Šventasis Raštas visur cituojamas iš: ŠVENTASIS RAŠTAS. Senasis ir Naujasis Testamentas, Vilnius: Lietuvos Katalikų Vyskupų Konferencija, 1998 (<https://biblija.lt/>).

⁶ Popiežius Benediktas XVI, Enciklika *Deus Caritas est*, 2005 m. gruodžio 25 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/benediktas_xvi/enciklikos/deus-caritas-est), nr. 1.

nepaliaujamai Jo ieškoti.“⁷ Mes norime atnaujinti šį kvietimą sekdami jauniausio apaštalo – šv. Jono – pėdomis.

Kas man yra Kristus? Kas aš esu Jam?

Ketvirtojoje Evangelijoje randame nuostabią frazę, kuri išreiškia jaunojo evangelisto Jono tapatybę: jis buvo „mokinys, kurį Jėzus mylėjo“. Nieko daugiau nereikia pridurti: Jonas buvo tas, kurį Kristus mylėjo. Bėgant metams šis įsitikinimas neblėso, priešingai – vis stiprėjo tvirtai žinant, kad *Meilė – ne tai, jog mes pamilome Dievą, bet kad Jis mus pamilo* (1 Jn 4, 10). Tas tikrumas dėl mūsų Viešpaties asmeniškios meilės evangelistui Jonui buvo pagrindas, suteikęs jam gilų ir užkrečiantį džiaugsmą iki pat gyvenimo pabaigos. Tą patį džiaugsmą, kurį mes išgyvename jo Evangelijoje. O juk viskas prasidėjo tądien Jordano pakrantėje.

O mes? Ar kada patyrėme tokį nuoširdų susitikimą su Viešpačiu kaip jaunas apaštalas? Net jei nuo mažens esame krikščionys ir reguliariai meldžiamės, verta stabtelti ir gerai apsvarstyti: „Kas man yra Kristus? Ką Jis man reiškia mano kasdieniame gyvenime, šiandien ir dabar?“ Taip mes atvirai įvertinsime, ko vertas mūsų tikėjimas. Bet, prieš sau užduodami šį klausimą, turime atsakyti į kitą, kuris yra pirmesnis ir tam tikra prasme svarbesnis: „Kas aš esu Kristui?“⁸

Nieko stebėtino, kad tokie klausimai mus šiek tiek glumina. Kas aš esu Kristui? Kas aš? Maža nereikšminga būtybė? Evoliucijos rezultatas? Dar vienas žmogus... turintis vykdyti Jo įsakymus? Kaip mane mato pats Jėzus? Ieškodami atsakymų įkvėpimo galime semtis iš šventųjų. Kartą paklaustas panašaus klausimo šv. Jonas Paulius II atsakė: „Žiūrėk, tu esi

⁷ Popiežius Pranciškus, Apaštalinis paraginimas *Evangelii gaudium*, 2013 m. lapkričio 24 d., Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2014, nr. 3.

⁸ Pagrindinis prelatūros archyvas (Archivo general de la Prelatura (AGP), Biblioteca, P03, 2017, p. 146.

Dievo mintis, Dievo širdies dūžis. Tai reiškia, kad turi vertę, kuri tam tikra prasme yra begalinė, kad tavo nepakartojamas individualumas yra svarbus Dievui.⁹ Šv. Jonas Paulius II, kaip ir kiti šventieji, suprato, kaip stipriai mes rūpime Dievui. Nesame nereikšmingi tvariniai ar tarnai, kurie yra pasaulyje tik tam, kad vykdytų Jo valią. Esame tikri bičiuliai. Mūsų rūpesčiai tampa Jo rūpesčiais, todėl Jis rūpinasi mumis ir lydi mus visą gyvenimą, nors dažnai to net nepastebime.

Tai joks išsigalvojimas. Juk pats Jėzus savo apaštalus mokė: *Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti. Jūs būsite mano draugai <...>. <...> Jus aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką esu iš savo Tėvo girdėjęs* (Jn 15, 13–15). Šie žodžiai ir šiandien neprarado savo reikšmės: Jėzus „yra gyvas ir Jis tai sako tau dabar. Klausykis Jo balso atvira širdimi. Jis turi ką pasakyti kiekvienam.“¹⁰ O kas aš esu Kristui? Esu bičiulis, kurį Jis stipriai pamilo. Esu Jo širdies dūžis. Ne mažiau. O man? Kas Jis yra man?

Leiskis į Kristaus paieškas!

1933 m. gegužės 29 d. pirmąkart su šv. Chosemarija pasikalbėjo jaunas architektūros studentas. Jo vardas – Ricardo Fernándezas Vallespínas. Po daugelio metų jis prisiminė: „Tėvas su manimi kalbėjosi apie tai, kas vyksta mano sieloje... Jis man davė patarimų ir ragino būti geresnį. Puikiai prisimenu, kad prieš atsisveikindamas jis atsistojo, nuėjo į biblioteką ir pasiėmęs knygą ant jos viršelio parašė palinkėjimo žodžius: „Kad ieškotum Kristaus! Kad surastum Kristų! Kad pamiltum Kristų!“¹¹

⁹ Šv. Jonas Paulius II, Kreipimasis į jaunimą Kazachstane, 2001 m. rugsėjo 23 d.

¹⁰ Popiežius Benediktas XVI, Bendroji audiencija, 2006 m. rugpjūčio 3 d. 2006.

¹¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 382.

Apaštalas Jonas leidosi į Kristaus paieškas net tiksliai nežinodamas, ko ieško. Tačiau jis gerai žinojo, kad ieško kažko, kas pripildys jo širdį. Jis troško gyvenimo pilnatvės. Jis norėjo daugiau, nei tik dirbti, uždirbti ir būti toks... kaip kiti. Jo širdis buvo nerami, tad norėjo ją nuraminti. Todėl jis sekė Jonu Krikštytoju. Ir būtent su juo jaunuolis praleido daug laiko iki pasirodant Jėzui. Būtent Jonas Krikštytojas sušuko: *Štai Dievo Avinėlis!* Tai išgirde, būsimieji apaštalai Jonas ir jo draugas Andriejus *nuėjo paskui Jėzų* (Jn 1, 36–37).

Ką daryti, kad sektume jaunojo apaštalo pėdomis? Pirma, klausytis savo neramios širdies. Reikia pastebėti akimirka, kai ji nerimsta, kai visas pasaulietiškas gyvenimas neteikia pilnatvės, kai norima daugiau nei žemiškų gėrybių ir malonumų. O tada... artintis prie Jėzaus. Galbūt mums kiek lengviau nei Jonui, nes daug kas jau yra parodęs, kur rasti Jėzų: „Įprastai kreiptis į Dievą nuo pat vaikystės mokėmės iš savo krikščionių tėvų. Vėliau mokytojai, draugai ir pažįstami įvairiais būdais padėjo neišleisti iš akiračio Jėzaus Kristaus.“¹² Tačiau pats susitikimas turi išlikti asmenišką, tik tau skirtą... „Tada nedelsdami imkite ieškoti, ieškokite Viešpaties savyje iš visų jėgų. Jeigu tai darote atkakliai, drįstu tvirtinti, kad Jį jau radote, ėmėte Jį mylėti ir kalbėtis su Juo, esančiu danguje.“¹³

Kad rastum Kristų!

Tą akimirka, kai Jonas ir Andriejus pirmą kartą susitiko su Jėzumi ir priėmė sprendimą sekti paskui Jį, tikriausiai buvo gana sutrikę. Kaip Jam prisistatyti? Jie juk negalėjo tiesiog prieiti ir tiesmukai paklausti: „Ar tu esi Dievo Avinėlis?“ Šiuos

¹² Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, Vilnius: Strazdas, 2021, iš anglų k. vertė Žilvinas Beliauskas, nr. 1.

¹³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Dievo bičiuliai*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Stasė Banionytė, Regina Dringelienė, Rasuolė Vladarskienė, Alina Kiliesaitė ir Vida Markūnienė, nr. 300.

žodžius jie buvo išgirdę iš Jono Krikštytojo. Galbūt jie išties suko galvas, ginčijosi, ką turėtų daryti, kai Jėzus atsigrėžė ir pamatęs juos paklausė: *Ko ieškote?* (Jn 1, 38).

Mūsų Viešpats trokšta jaunų ir nerimastingų širdžių. Tai gi, kai nuoširdžiai Jo ieškome, Jis pats ateina pas mus pačiu netikėčiausiu metu. Šv. Chosemarija niekada nepamiršo savo asmeninio ir paties netikėčiausio susitikimo su Jėzumi. Buvo tiesiog eilinis paauglys įvairiausių planų ir idealų kupina širdimi. Viskas pasikeitė, kai vienos snieguotos dienos rytą jis paliko namus ir nusekė pėdomis sniege. Galiausiai pėdsakai atvedė pasikalbėti su vienuoliu. Šis įvykis sukretė jį visam gyvenimui: „Jei kiti gali tiek daug paaukoti Dievui ir artimui, ką aš Jam galiu pasiūlyti?“¹⁴

Tądien jaunasis Chosemarija, kaip šventieji Jonas ir Andriejus, nusekė paskui Jėzų, kuris šiam apsiereiskė pėdsakais sniege. Tikriausiai buvo ir kitų žmonių, kurie matė tuos pėdsakus, tačiau jiems jie ir liko tik pėdsakai... O tam vaikinukui tai buvo ženklas, kad Jėzaus trokšta ateiti į jo gyvenimą. Ir jo reakcija buvo labai panaši į pirmųjų Jėzaus draugų: *Jie atsakė*, „Rabi (tai reiškia „Mokytojau“), kur gyveni?“ *Jis tarė*: „Ateikite ir pamatysite“. *Tada jiedu nuėjo, pamatė, kur jis gyvena, ir tą dieną praleido pas jį. Tai buvo apie dešimtą valandą* (Jn 1, 38–39).

Suvokimas, kad kažkas mus myli kaip tikrus draugus, žadina mumyse alkį susipažinti su tuo žmogumi. Suvokimas, kad mes kažkam rūpime, kad kažkas laukia mūsų atsako ir turi atsakymą į giliausius mūsų troškimus, skatina mus ieškoti to asmens. Tie pėdsakai šv. Chosemarijos širdyje paliko neišdildomą potyrį: „Giliai vidun jis įsileido „dievišką nerimastingumą“, kuris vedė į intensyvesnį pamaldumą“¹⁵.

Bet ieškoti ir atrasti Jį – tik pradžia. Vėliau atsiranda poreikis draugiškai priartėti prie Jo. Tam padeda atidus Evangelijos

¹⁴ Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei*, p. 85.

¹⁵ *Ten pat.*

skaitymas, dalyvavimas šv. Mišiose, dažna Komunija, išpažintis, rūpinimasis Juo per tuos, kuriems labiausiai reikalinga pagalba. Taip pat galime Jam padėti pažinti mus dalydamiesi džiaugsmiais ir vargais, planais ir nesėkmėmis. Nes juk malda būtent ir yra „draugiškas bendravimas, dažnai slaptas pasikalbėjimas su Tuo, kuris mus myli“¹⁶. Sekant Jono ir Andriejaus, kurie visą savo dieną praleido su Jėzumi, pavyzdžiu.

Kad pamiltum Kristų!

Diena, kai jaunasis Jonas atrado Jėzų, perkeitė visą jo gyvenimą. Aišku, tai buvo tik ilgos kelionės pradžia. Su Jėzumi jis žvejos žuvis ir žmones, keliaus po Palestiną, girdės žodžius, kurie neš džiaugsmą širdims, ir matys stebuklus bei užkrečiantį rūpinimąsi sergančiaisiais, vargšais, atstumtaisiais... Visą vainikuos tie ilgi pokalbiai su Mokytoju... Popietę prie Jordano upės pradėtas dialogas tęsis visą gyvenimą.

Visi esame patyrę, kaip tikra draugystė mus perkeičia. Štai kodėl tėvai taip rūpinasi mūsų draugais! Juk mūsų santykiai su draugais pamažu keičia mus pačius. Tai vyksta visai nejučia ir moko mus mylėti, ką jie myli, ir atmesti, ką jie atmeta. Kartais draugystė tampa tokia gili ir prasminga, kad du draugai pradeda dalytis „viena ir ta pačia siela, kuri jungia du kūnus“¹⁷.

Šiuo požiūriu jaunojo apaštalo pokyčiai kelia tikrą nuostabą. Jis ir jo brolis Jokūbas buvo vadinami „griaustinio vaikais“ (Mk 3, 17), ir bent keletas kitų Evangelijos vietų rodo, kad tai nebuvo per stiprūs žodžiai. Pavyzdžiui, kai samariečiai atsiskaito priimti Jėzų ir apaštalus į savo namus, šie broliai sušunka: *Viešpatie, jei nori, mes liepsime ugniai kristi iš dangaus ir juos sunaikinti!* (Lk 9, 54). Vis dėlto, augdami draugystėje su Viešpačiu, jie išmoko mylėti, kaip Jėzus mylėjo, suprasti, kaip Jėzus

¹⁶ Šv. Teresė Avilietė, *Gyvenimas*, Kaunas: UAB Judex, 1998, iš vokiečių k. vertė Vynmedžio Šakelė s. M. Augustina O. Galdikaitė OSF, p. 51.

¹⁷ Šv. Grigalius Nazienzietis, Pamokslas nr. 43.

suprato, atleisti, kaip Jėzus atleido.

Tas pats gali nutikti kiekvienam iš mūsų. Susitikimas su Jėzumi ir noras Jį pažinti veda į meilę, kokia Jis mylėjo. Mūsų neturėtų stebinti širdies polinkis keistis Dievo artumoje. Verčiau turėtume būti kupini dėkingumo, nes Viešpats nori pasikliauti mumis, kad įgyvendintų Meilę šitame pasaulyje. Būtent tai atsitiko šv. Chosemarijai. Tie pėdsakai sniege tapo giliu įsitikinimu, kad jis turi svarbią misiją šioje žemėje. „Aš pradėjau jausti Meilę, kuri padėjo suprasti, jog mano širdis trokšta kažko nepaprasto, o tai buvo meilė.“¹⁸ Mums taip pat reikia savo širdies troškimuose atpažinti Kristaus balsą, kuris nuolat kviečia: *Sek paskui mane!*

Gyvenimas su Jėzumi

Atsigręžęs atgal evangelistas Jonas matė, kiek daug priklausė nuo šios galimybės sekti Kristų. Būtent taip veikia Dievas kiekviename iš mūsų: „Jėzaus meilė yra vaisinga: ji ragina dideliems darbams ir skatina siekti tobulumo. Meilė kelia aukštyn ir nenori būti sulaikoma žemiškų dalykų.“¹⁹ Tokią tikrovę Kristui atėjus į šį pasaulį išgyveno Jonas, Petras, Jokūbas, Paulius, Bartimiejus, Marija Magdaliėtė ir daugelis kitų. Mūsų Viešpaties buvimas čia šiandien ne mažiau realus nei vakar, užvakar ar prieš du tūkstančius metų. Priešingai, gyvendamas mumyse Jėzus dar labiau būna šiame pasaulyje. Jėzus nori ne tik pasidailinti savo misija, gauta iš Tėvo, bet ir mylėti mūsų gyvenimu, mūsų širdimi. Jis sako: *Pasilikite mano meilėje* (Jn 15, 9), kad sutaikintume šį pasaulį su Juo, neapykantą paverstume Meile, savanaudiškumą – tarnyste, įžeidimą – atleidimu.

Jaunasis apaštalas, atradęs Viešpaties Meilę, lydėjo Jį iki kryžiaus mirties. Vėliau kartu su kitais apaštalas gavo misiją,

¹⁸ Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei*, p. 86.

¹⁹ Tomas Kempietis, *Kristaus sekimas*, Šakiai: Ardor, 1994, iš prancūzų k. vertė Ona Labanauskaitė, 3 kn., 5 sk., p. 139–140.

nulėmusią visą jo gyvenimą: *Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai* (Mk 16, 15). Ir mes, jei klausydami savo nerimstančios širdies sutiksime Kristų ir Juo seksime, suprasime, kad Jis pasitiki mumis. Jis prašys ir mūsų pagalbos pagal galimybes darbuotis Bažnyčioje. Kaip tikras draugas, kuris iš meilės kviečia dalyvauti įgyvendint įkvepiančius tikslus. „Jėzus, kuris yra Kelias, šiandien kviečia tave, tave ir tave palikti savo pėdsaką istorijoje. Tas, kuris yra Gyvenimas, kviečia tave palikti pėdsaką, pripildantį tavo ir daugelio kitų gyvenimą gyvybės. Tas, kuris yra Tiesa, kviečia tave palikti atmetimo, pasidalijimo, beprasmybės kelią. Ar esi pasirengęs?“²⁰

Borja Armada

²⁰ Popiežius Pranciškus, Kreipimasis per maldos vigiliją į jaunimą Krokuvoje, *Campus Misericordiae*, 2016 m. liepos 30 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/kalbos/2016-07-30_maldos-vigilija-su-jaunimu).

2. Tavo gyvenimo idealas

Mesopotamija nuolat išgyveno įvairių civilizacijų iškilimą ir griūtį: šumerai, akadiečiai, babiloniečiai, chaldėjai... Nors ir girdėjome apie tai mokykloje, šiandien šios kultūros mums tikriausiai nėra nei artimos, nei svarbios. O būtent šioje aplinkoje gimė vienas iš mūsų šeimos narių. Jo vardas buvo Abram, kol Dievas pervadino jį Abraomu. Biblijoje rašoma, kad Abraomas gyveno prieš 1850 metų iki Jėzaus gimimo. Net po keturių tūkstančių metų mes vis dar prisimename jį – ypač šv. Mišių aukoje, kai kreipiamės į „mūsų tikėjimo protėvį Abraomą“¹, nes jis pradėjo mūsų šeimą.

„Pašaukiau tave vardu“

Abraomas vienas pirmųjų žmonijos istorijoje atsiliepė į Dievo kvietimą. Šis pašaukimas buvo išties neeilinis: *Eik iš savo gimtojo krašto, iš savo tėvo namų, į kraštą, kurį tau parodysiu* (Pr 12, 1). Po jo buvo kiti: Mozė, Samuelis, Elijas ir kiti pranašai... Jie visi išgirdo Dievo balsą, vienaip ar kitaip kviečiantį palikti senąjį gyvenimą ir pradėti naująjį Jo artumoje. Kaip ir Abraomui, Dievas pažadėjo, kad jie nuveiksia didžiųjų dalykų: *Padarysiu iš tavęs didelę tautą ir tave palaiminsiu; išaukštinsiu tavo vardą, ir tu būsi palaiminimas* (Pr 12, 2). Dar daugiau, Jis kiekvieną pašaukė vardu... Taigi Senajame Testamente randame ne tik Dievo veiksmų aprašymą, bet ir vardus žmonių, kurie atsiliepė į Jo kvietimą. *Laiške hebrajams* šie tikėjimo liudytojai susilaukia gausių liaupsų (plg. Hbr 11, 1–40).

Kai Dievas atsiuntė į pasaulį savo Sūnų, kvietimo pobūdis pasikeitė. Pakviestieji ne tik išgirdo Dievo balsą, bet ir pamatė Jėzaus iš Nazareto žmogiškąjį veidą. Dievas ir toliau kvietė

¹ *Romos Mišiolas*, I Eucharistijos malda, Kaunas, Vilnius: Lietuvos Vyskupų Konferencijos leidinys, 1987, p. 475.

pradėti naują gyvenimą ir palikti neišdildomą pėdsaką istorijoje. Ir mes žinome atsiliepusiųjų vardus: Marija Magdaliėtė, Petras, Jonas, Andriejus... Prisimename juos su dėkingumu.

O kas toliau? Gali pasirodyti, kad Jėzui įžengus į dangų Dievas pasitraukia iš žmonijos istorijos. Tačiau yra priešingai: Jis ne tik veikia, bet Jo veiklos laukas yra išsiplėtęs. Savo žemiškosios kelionės metu Jis išsirinko mažą žmonių grupę, tačiau per du tūkstančius metų Dievas „pakeitė planus“ nesuskaičiuojamai daugybei vyrų ir moterų, atverdama naujus horizontus, kurių jie patys niekada nebūtų įsivaizdavę. Žinome daugelio jų vardus, nes Bažnyčia juos pripažino šventaisiais. Be to, esama begalės mums nežinomų šventųjų iš visų tautų, genčių ir giminių, kurie yra „pagrindiniai istorijos veikėjai“².

Šiandien, būtent šią akimirka, Dievas nepaliauja ieškoti ir belstis į kiekvieno žmogaus širdį. Šv. Chosemarija mėgdavo apmąstyti tekstą iš pranašo Izaijo knygos: *Nebijok, nes aš išpirkau tave, pašaukiau tave vardu – tu esi mano* (Iz 43, 1). Jis sakydavo, kad šių žodžių apmąstymas yra „tarsi medus saldumo“³, nes leidžia pajusti Dievo meilę labai asmeniškai ir unikaliu būdu.

Šie žodžiai ir mums gali tapti saldūs kaip medus, nes parodo, kaip Dievui rūpi mūsų gyvenimas. Jam svarbus kiekvienas ir Jis kviečia kiekvieną – be jokios išimties – sekti Juo. Kiekvieno krikščionio svajonė – kad jo vardas būtų įrašytas Dievo Širdyje. Šią svajonę išpildysime pasiryžę atsakyti į Jo kvietimą.

² Popiežius Pranciškus, Kreipimasis per maldos vigiliją į jaunimą Krokuvoje, *Campus Misericordiae*, 2016 m. liepos 30 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/kalbos/2016-07-30_maldos-vigilija-su-jaunimu).

³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Dievo bičiuliai*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Stasė Banionytė, Regina Dringelienė, Rasuolė Vladarskienė, Alina Kiliesaitė ir Vida Markūnienė, nr. 312.

„Pažvelk į dangų ir suskaičyk žvaigždes, jei gali jas suskaičyti“

Žvelgti į savo gyvenimą kaip didžiųjų šventųjų istorijos tęsinį gali atrodyti perspausta. Juk žinome, kokie silpni esame. Tą patį patyrė Mozė, Jeremijas, Elijas – visi išgyveno itin sunkių akimirku⁴. Pavyzdžiui, Izaijas kartą pasakė: *Bet aš pagalvoju: „Veltui aš triūsiau, tuščiai ir be naudos jėgas eikvoju“* (Iz 49, 4). Tiesa, kad kartais gyvenimas gali pasirodyti kupinas nevilties, beprasmiš ir neįdomus matant, kaip lengvai žlunga mūsų pastangos. Klausimas – „kam aš gyvenu?“ gali subyrėti į šipulius patyrus pralaimėjimą, kančią ir mirtį.

Dievas puikiai pažįsta mūsų silpnybes ir kad jos gali trikdyti mūsų gyvenimą. Tačiau vis vien Jis ieško mūsų. Pranašas neleidžia sau pratrūkti skundais, bet atpažįsta Viešpaties balsą: *Aš padarysiu tave tautų šviesa, kad mano išganymas pasiektų žemės pakraščius* (Iz 49, 6). Esame silpni, tačiau tai nėra visiškai tiesa kalbant apie mūsų gyvenimą. Popiežius Pranciškus rašo: „Pripažinkime savo trapumą, tačiau patikėkime jį Jėzui ir leiskimės Jo išsiunčiami į misiją. Esame trapūs, bet nešiojame lobį, darantį mus didžius ir galintį padaryti geresnius bei laimingesnius tuos, kurie jį gauna.“⁵

Dieviškasis kvietimas yra didis Dievo gailestingumo ženklas, rodantis, kad Jis mane myli ir aš Jam rūpiu. Dievas pasikliauna mumis dėl to, kas esame, o ne dėl to, kiek turime: „Jam visiškai nesvarbu, kokius dėvi drabužius ar kokiu mobiliuoju telefonu

⁴ Žr., pvz.: Sk 11, 14–15: *Aš vienas nepajėgiu nešti visų šių žmonių, nes jie yra man per sunkūs. Jei tu taip su manimi elgsiesi, verčiau užmušk mane, maldauju tave, – jei radau malonę tavo akyse, – kad daugiau nebematyčiau savo nelaimės.* Ir Jer 20, 18: *Kam gi iš iščių išėjau? Kad matyčiau vien vargą ir skausmą, užbaigčiau savo dienas gėdingai?* Taip pat 1 Kar 19, 4: *Gana! – jis šaukė, – nūn, VIEŠPATIE, imk mano gyvastį, nes aš nesu geresnis už savo protėvius.*

⁵ Popiežius Pranciškus, Apaštalinis paraginimas *Gaudete et exsultate*, 2018 m. kovo 19, Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, nr. 131.

naudojiesi; jam nesvarbu, ar laikais mados, jam rūpi *tu* kaip toks. Jo akyse tu esi vertingas, ir tavo vertė – neišmatuojama.“⁶ Savo pašaukimu Dievas mus išlaisvina. Jis išlaisvina iš riboto gyvenimo, kuris grįstas mažais malonumais ir niekada nepasotina mūsų vidinio meilės troškimo. „Kai nusprendžiame atsakyti Viešpačiui: *mano laisvė priklauso Tau*, mes nusikratome visų grandinių, visų tų menkniekių, juokingų rūpesčių, niekingų ambicijų.“⁷ Dievas išvaduoja mūsų laisvę nuo bet kokio ribotumo ir atveria didžius savosios meilės horizontus, kur kiekvienas – tiek vyras, tiek moteris – yra dieviškojo plano pagrindiniai veikėjai.

„Pašaukimas ižiebina šviesą, kuri nušviečia mūsų egzistencijos prasmę. Remiantis tikėjimo šviesa, tai teikia tikrumą, kodėl gyvename žemėje. Gyvenimas – dabartis, praeitis ir ateitis – įgauna naują matmenį, gelmę, kurių anksčiau nebuvo-me suvoke. Visi įvykiai ir atsitikimai sudėliojami į savo vietas: suprantame, kur mus nori vesti Dievas, pasijuntame užvaldyti šio mums patikėto uždavinio.“⁸ Tiems, kurie atsako į Dievo kvietimą, joks veiksmas nėra menkas ar nesvarbus. Viskas mūsų gyvenime tampa sutaurinta per pažadą: *Padarysiu iš tavęs didelę tautą* (Pr 12, 2) – nuveiksiu tavo gyvenime didžiųjų dalykų, tu paliksi žymę, būsi laimingas skleisdamas laimę. Todėl „kiekvienas Dievo prašymas mums iš tiesų yra dovana. Ne mes Jam darome paslaugą. Tai Dievas nušviečia mūsų gyvenimą, suteikdamas jam prasmę.“⁹

⁶ Popiežius Pranciškus, Baigiamoji homilija Pasaulio jaunimo dienose Krokuvoje, *Campus Misericordiae*, 2016 m. liepos 31 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/homilijos/2016-07-31_jaunimo-misios-campus-misericordiae).

⁷ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Dievo bičiuliai*, nr. 38.

⁸ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, Vilnius: Strazdas, 2021, iš anglų k. vertė Žilvinas Beliauskas, nr. 45.

⁹ Fernando Ocariz, „Light To See, Strength To Want To“ [Šviesa regėti, jėga norėti], *Aleteia*, 2018 m. rugsėjo 20 d.

Pašaukimo šviesa mums atskleidžia, kad mūsų gyvenimo svarba neturėtų būti vertinama tik žmogiškuoju mūsų veiksmų didybės matu. Tik maža dalis žmonių tampa istorinėmis figūromis. Tačiau *dieviškoji* didybė matuojama pagal tai, koks mūsų santykis su vieninteliu tikrai didžiu planu – mūsų Išganymu. „Lemtingus pasaulio istorijos posūkius nulėmė sielos, neminimos jokioje istorinėje knygoje. Panašiai ir apie mūsų asmeninio gyvenimo posūkius lėmusias sielas sužinosime tik tą dieną, kai visa, kas paslėpta, bus atskleista“¹⁰.

„Atpirkimas tebevyksta.“¹¹ Kaip galėčiau prisidėti? Tūkstančiais skirtingų būdų, žinodamas, kad Dievas suteiks šviesos atrasti konkretų kelią, kaip Jam padėti. Dievas nori, kad asmuo laisvai apsispręstų ne tik atsakydamas į Dievo kvietimą, bet ir prisiimdamas asmeninį pašaukimą¹². O asmens atsakas, nors ir laisvas, yra pastūmėtas Dievo dovanotos malonės. Jei pradėsime eiti, kad ir kur tuo metu būsime, Dievas padės mums suprasti, apie kokią mūsų gyvenimo kelią Jis svajojo. Eiti Dievo keliu – tai svajonė, įgaunanti vis aiškesnes formas keliaujant, nes ji priklauso nuo mūsų pačių iniciatyvos ir kūrybingumo. Šv. Chosemarija yra sakęs, kad jei svajojame patys, mūsų svajonės liks ribotos, nes kas tikrai svajoja, svajoja su Dievu. Dievas drąsino Abraomą svajoti plačiau: *Pažvelk į dangų ir suskaičyk žvaigždes, jei gali jas suskaičyti* (Pr 15, 5).

¹⁰ Žr. Šv. Kryžiaus Teresė Benedikta (Edita Stein), *Verborgenes Leben und Epiphanie [Paslėptasis gyvenimas ir Epifanija]*: GW XI, 145.

¹¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kryžiaus kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulis, 2002, iš ispanų k. vertė Paul Rambert ir Roma Bingelienė, 5-oji stotis, nr. 2.

¹² Fernando Ocariz, „The Vocation to Opus Dei as a Vocation in the Church“, *Opus Dei in the Church*, [„Pašaukimas į Opus Dei kaip pašaukimas į Bažnyčią“, *Opus Dei Bažnyčioje*], London: Four Courts Press – Scepter, 1995.

Pasidalijimas tarp dviejų

Dievas ateina į Abraomo gyvenimą, pasilieka jame ir iš dalies susitapatina su Abraomo likimu: *Aš laiminsiu tuos, kurie tave laimina, ir prakeiksiu tuos, kurie tave keikia, ir tavyje bus palaimintos visos žemės giminės* (Pr 12, 3). Abraomo istorija yra dviejų veikėjų – Abraomo ir Dievo, Dievo ir Abraomo – istorija. Šis abipusis santykis išgyvenamas taip stipriai, kad Dievas prisistato kitiems kaip *Abraomo Dievas* (Mt 22, 32)¹³.

Pašaukimas pirmiausiai atsiskleidžia kaip gyvenimas su Dievu. Tai reiškia ne daryti ką nors nepaprasto, o daryti visus paprastus dalykus su Dievu, daryti „viską iš Meilės!“¹⁴ Tai nutiko ir pirmiesiems mokiniams. Jėzus juos pasirinko visų pirma dėl to, *kad jie būtų kartu su Juo*; ir tik po to Evangelistas priduria: *ir kad galėtų siųsti juos skelbti žodžio* (Mk 3, 14). Tad išgirde Dievo balsą, neturėtume išsigąsti, kad mūsų laukia „misija neįmanoma“ iš aukštybių. Jei tai yra tikras Dievo kvietimas, tai bus kvietimas įeiti į Jo gyvenimą, į Jo planą – kvietimas pasilikti jo Meilėje. Tuomet iš Dievo širdies, iš autentiškos draugystės su Jėzumi mes galėsime skleisti Jo Meilę visame pasaulyje. Jis nori remtis mumis būdamas kartu. Arba priešingai: Jis nori būti kartu mumis remdamasis.

Taigi galime suprasti, kodėl išgyvenantieji tikrą Dievo pašaukimą ir sekantys Juo yra pilni ryžto skatinti tuos, kurie dar tik pradeda jausti Dievo kvietimą. Pradžioje pastariesiems gali pristigti drąsos. Tai natūralu susidūrus su kažkuo netikėto, nepažįstamo, aprėpiančio daug platesnius horizontus... Faktas, kad Dievas manęs ieško, gali šokiruoti. Tačiau ši baimė netrunka ilgai. Tai natūrali žmogaus reakcija ir ji neturėtų stebinti. Suklystume, jei leistumėmės jos surakinami, nes mums reikia

¹³ Plg. Iš 3, 6; Mt 22, 32.

¹⁴ Šv. Chosemarija, *Asmeniniai sąsiuviniai*, IV, nr. 296 (1931 m. rugsėjo 22 d.), pacituota *Kelio* kritinio-istorinio leidimo komentaruose, nr. 813.

elgtis priešingai – pažvelgti baimei į akis ir drąsiai, ramiai ją išnagrinėti. Didžius gyvenimo sprendimus beveik visada lydi baimė, kurią padeda įveikti ramus apmąstymas ir gera drąsos dozė.

Šv. popiežius Jonas Paulius II pradėjo savo pontifikatą kvietimu, kuris tebeaidi ir šiandien: „Nebijokite: atverkite, plačiai atlapokite duris Kristui!“¹⁵ Benediktas XVI, kai pats buvo išrinktas, priminė šiuos žodžius pabrėždamas, kad „popiežius taip pat kreipėsi į visus žmones, ypač jaunas“. Ir jis savęs paklausė: „Argi kas nors iš mūsų nėra kaip nors bijojęs, jog Kristus, jei jį įsileistume, jei jam visiškai atsivertume, gali ką nors iš mūsų gyvenimo atimti? Ar neturėtume atsisakyti ko nors didaus, nepakartojamo, kas gyvenimą daro tokį gražų? Ar netaptume suvaržyti ir netekę laisvės?“¹⁶

Popiežius Benediktas XVI tęsė: „Šventasis Tėvas norėjo mus patikinti: Ne! Tas, kas įsileidžia Kristų, nepraranda nieko, absoliučiai nieko, kas daro gyvenimą laisvą, gražų ir didų. Ne! Tik tokioje draugystėje atsiveria gyvenimo durys. Tik tokioje draugystėje atsiskleidžia didžiulis žmogiškosios būties potencialas. Tik tokioje draugystėje patiriame tai, kas gražu ir kas išlaisvina.“¹⁷ Ir, pritardamas šv. Jono Pauliaus II patarimui, užbaigė: „Šiandien primygtinai ir su dideliu įsitikinimu iš savo paties ilgo gyvenimo patirties norėčiau jums, brangūs jaunuoliai, pasakyti: Nebijokite Kristaus! Jis nieko neatima ir duoda viską. Kas jam save atiduoda, tas viską atgauna šimteriopai.

¹⁵ Šv. Jonas Paulius II, Pontifikato pradžios šv. Mišių homilija, 1978 m. spalio 22 d.

¹⁶ Popiežius Benediktas XVI, Pontifikato pradžios šv. Mišių homilija, 2005 m. balandžio 24 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai) žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/benediktas_xvi/homilijos/2005-04-24_inauguracijos-misios).

¹⁷ *Ten pat.*

Taip, atverkite, plačiai atlapokite duris Kristui – tada atrasite tikrąjį gyvenimą.¹⁸

Popiežius Pranciškus taip pat mums primena: „Jis neatims iš tavęs nė lašo veiklumo, gyvumo ir džiaugsmo. Kaip tik priešingai, tapsi toks, apie kokį tave kurdamas galvojo Tėvas, ir būsi ištikimas pats sau. Priklausymas nuo Jo išlaisvina mus iš vergijos ir įgalina suvokti savo kilnumą.“¹⁹ Taigi mes patirsime tai, ką patyrė visi šventieji: Dievas nieko iš mūsų neatima, bet pripildo mūsų širdį taikos ir džiaugsmo, kurių negali suteikti pasaulis.

Einant šiuo keliu baimė ilgainiui virsta giliu dėkingumu: *Aš esu kupinas dėkingumo mūsų Viešpačiui Kristui Jėzui, kuris mane sustiprino ir palaikė tinkamu, <...> nors anksčiau esu buvęs piktžodžiautojas, persekiotojas ir smurtininkas. Manęs buvo pasigailėta, nes taip elgiausi dėl neišmanymo ir netikėjimo* (1 Tim 1, 12–13). Faktas, kad kiekvienas iš mūsų esame pašaukti, rodo, jog Dievo gailestingumui nekliudo nei mūsų silpnybė, nei nuodėmės. Jis mums pasirodo *miserando atque eligendo*, – kaip popiežiaus Pranciškaus popiežystės šūkyje (liet. *meiliai pažvelgė ir pasirinko*), – nes Dievui pasirinkti mus ir būti gailestingam, nepaisant mūsų menkumo, yra viena ir tas pats.

Kaip ir Abraomas, šv. Paulius ir visi kiti Jėzaus draugai, mes žinome, jog esame ne tik pašaukti ir lydimi Dievo, bet tikri dėl Jo pagalbos, nes *tas, kuris mumyse pradėjo šį gerą darbą, jį ir pabaigs iki Kristaus Jėzaus dienos* (Fil 1, 6). Žinome, kad mūsų sunkumai, kad ir kokie rimti bebūtų, niekada nepaįms viršaus. Šv. Chosemarija moko, kad „mūsų Viešpats, sumanęs kokį darbą žmonijos gerovei, visų pirma galvoja apie žmones, kurių pagalbą pasitelks savo planui įgyvendinti... ir Jis jiems

¹⁸ *Ten pat.*

¹⁹ Popiežius Pranciškus, Kanonizacijos šv. Mišių homilija, 2018 m. spalio 14 d., tai pat žr. *Gaudete et exsultate*, nr. 32.

duoda visas reikalingas malones.“²⁰

Taigi, dieviškasis pašaukimas yra kvietimas pasitikėti. Pasitikėti Dievu – gyventi laisvėje, vengiant priklausomybės nuo mūsų pačių stiprybių ir talentų, atsiveriant stiprybei ir talentams To, kuris mus pašaukė. Kopiant į kalno viršūnę, pasitikima vedliu: jis parodo, kur statyti koją, padeda išvengti panikos ar galvos svaigulio. Štai kaip gyvenimo keliu einame pirmyn – papildydami vieni kitus per skirtybes, kurios sukuria tobulumą; taip pasitikime tik pačiu Dievu, nes *tai jis lieka ištikimas, nes savęs jis negali išsiginti* (2 Tim 2, 13).

Jūs paženklinsite kelią

Abramas išėjo, kaip Viešpats jam buvo paliepęs (Pr 12, 4). Taip prasideda jo gyvenimo etapas, viską pakeitęs amžiams. Nuo šiol Abraomo gyvenimas tapo priklausomas nuo Dievo kvietimų: eiti iš vienos vietos į kitą, bėgti nuo nedorėlių, patikėti galimybe susilaukti sūnaus, matyti, kaip sūnus tampa jo gyvenimo dalimi, ir net ryžtis jį paaukoti. Tik laisvas atsakas galėjo sukurti sąlygas Abraomui ištarti „taip“ Dievui. Panašiai ir gyvenimas tų, kurie seka Dievu, nėra pažymėtas vien tik artumu ir vienybe su Dievu, bet ir tikra, visaverte ir besitęsiančia laisve. Atsakant į Dievo kvietimą, mūsų laisvei suteikiami nauji horizontai pačia giliausia prasme, kaip sakė šv. Chosemarija: „kažkas nepaprasto, kas ir yra meilė“²¹. Tai taip pat reikalauja, kad nuolatos praktikuotume laisvę. Atiduoti save Dievui nereiškia atsistoti ant konvejerio, kuris lemia mūsų veiksmus, nešdamas mus į nustatytą vietą, nepriklausomai nuo to, ar mes to norime, ar ne, iki pat gyvenimo pabaigos.

Atvirkščiai, keliavimas su Dievu ir ištikimybė pirmajam

²⁰ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Instrukcija*, 1934 m. kovo 19 d., nr. 48.

²¹ Žr. Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, t. 1, London: Scepter, 2001, p. 86.

pašaukimui reikalauja vis naujų, kartais nelengvų asmeninių apsisprendimų. Taip suprantame, jog Dievo kvietimas diena iš dienos mus skatina augti laisvėje. Tam, kad galėtume aukštai pakilti, kaip reikalauja kiekvienas meilės kelias, mums reikia švarių, be jokio purvo, sparnų ir gebėjimo prisiimti atsakomybę už savo gyvenimą, kuris taip dažnai būna pavergiamas įvairiausių niekniekių. Trumpai tariant, Dievo kvietimo didybė reikalauja laisvės, kuri būtų tokia pat didinga, maitinama mūsų atsako į Dievo malonę ir augimo dorybių. Tai praturtina mus pačius.

Pirmaisiais *Opus Dei* metais šv. Chosemarija ateidavusiems jauniems žmonėms sakydavo, kad viskas dar priešaky – taip pat ir kelias, kuris privalo būti paženklintas. Šis jaunimas buvo pakviestas paženklinti pasaulyje kelią, kurį mūsų Viešpats jiems parodė: „nėra jums nutiestų kelių... Juos patys išminsit per kalnus, išmušit juos savo žingsniais.“²² Taip jis išreiškė kiekvieno pašaukimo, kuris turi būti atrastas ir brandinamas, atvirumą.

Dabar, kaip ir tada, atsakyti į Dievo kvietimą – tai ženklinti kelią, paliekant savo pačių pėdsakus. Dievas niekuomet mums neduoda tobulai paruošto plano. Jis niekuomet to nedarė – nei su Abraomu, nei su Moze, nei su apaštalais. Prieš žengdamas į dangų, Jėzus pasakė: *Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai* (Mk 16, 15). Kaip jie tai padarys? Kur? Tai paaiškės pamažu. Mūsų atveju, kelias įgaus aiškesnes formas gyvenimui bėgant, per nuostabią Dievo malonės ir mūsų laisvės sąjungą. Per mūsų gyvenimą pašaukimas tampa „Dievo ir žmogaus neišreiškiamo dialogo istorija, pašaukiančio Dievo meilės ir su meile atsiliepančio žmogaus laisvės dialogo istorija.“²³

²² Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas nr. 928.

²³ Šv. Jonas Paulius II, Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* dėl kunigų ugdymo šiuolaikiniame pasaulyje, 1992 m. kovo 25 d., vertė *Aidai* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/jonas_paulius_ii/ap-paraginimai/1992-03-25_pastores-dabo-vobis).

Mūsų istorija taps kūrybiškomis pastangomis kuo geriau atliepti dieviškuosius įkvėpimus.

Mūsų Motinos Nazarete ištartas didysis „taip“ yra tikras pavyzdys mums visiems. Pavyzdys ji yra ir dėl nuolatinio dėmesingumo bei paklusnumo Dievo valiai: *Marija dėmėjosi visus šiuos dalykus ir svarstė juos savo širdyje* (Lk 2, 19). Kartu su savo Sūnumi mūsų Motina gebėjo atrasti Dievo ženklus ir juos perprasti kiekviename savo kelionės žingsnyje. Štai kodėl mes Mariją vadiname tobuląja mokine. Mes patikime save Švenčiausiajai Dievo Motinai, kad ji būtų mūsų Žvaigždė, kuri niekada neužgęsta ir lydi mūsų žingsnius.

Nicolás Álvarez de las Asturias

3. Tikrasis mūsų vardas

Pirmoji Biblijos knyga prasideda Dievo, kūrinijos sutvėrėjo, žodžiais: *Tuomet Dievas tarė: „Tebūna šviesa!“* <...> *„Tebūna skliautas tarp vandenu ir teatskiria vandenis nuo vandenu!“* <...> *„Teželdina žemė augmeniją: augalus, duodančius sėklą, ir visų rūšių vaismedžius, vedančius žemėje vaisius su sėklomis!“* <...> *„Tepagimdo žemė visų rūšių gyvūnų: galvijus, roplius ir visų rūšių laukinius gyvulius!“* (Pr 1, 1–25). Tačiau atėjus metui sukurti žmogų, įvyksta kai kas kito, visai netikėto. Užtuot kūręs žmogų panašiai kaip likusią kūriniją, Dievas nusprendžia jį kurti pagal savo paveikslą ir panašumą, suteikdamas jam asmeniškumą ir kreipdamasis į jį asmeniškai.

Jei nuo šio Kūrėjo santykio su kūrinija pereiname prie paskutinės knygos Biblijoje, atrastume stebinančių dalykų. Žmogus tampa ne tik Dievo sukurta būtybe, kuri yra išskirta iš likusios kūrinijos, bet jam suteikiama ypatinga dovana: *Nugalėtojai aš duosiu paslėptos manos ir baltą akmenėlį, o ant akmenėlio bus įrašytas naujas vardas, kurio niekas nežino, tik tai gavėjas* (Apr 2, 17). Kaip turėtume suprasti tą naująjį vardą, kuris mums bus duotas gyvenimo pabaigoje? Atrodo, kad čia susiduriame su pašaukimo slėpiniu – asmeniniu slėpiniu, kuris atsiskleidžia pasirinkus eiti tikroju gyvenimo keliu.

Laisvi ir netobuli

Rožei, ažuolui ar arkliui nereikia priimti jokie sprendimo, kad jie taptų tuo, kuo yra, – jie tiesiog esti. Auga ir pasiekia pilnatvę, galiausiai išnyksta. Bet žmogaus gyvenimas ne toks.

Augdami, ypač paauglystėje, suvokiame, jog negalime būti tik „vienas iš daugelio“. Kažkas mus ragina siekti unikalumo, turėti vardą ir pavardę, išsiskirti ir būti nepakartojamus. Paprastai jaučiame, jog esame pasaulyje, kad įprasmintume savo būti

ir tikslinga veikla jį perkeistume – padarytume geresne vieta gyventi. Nesame patenkinti, kai tiesiog žinome, kas esame ir kaip klostosi tam tikri dalykai, bet jaučiame iš pačių sielos gelmių kylantį raginimą svajoti apie idealųjį „aš“ ir tobulesnį pasaulį.

Kai kas gali pagalvoti, kad toks požiūris yra naivumo pasekmė, realumo stygius, todėl anksčiau ar vėliau turėtų išnykti. Nepaisant to, giluminis poreikis svajoti iš tiesų priklauso nuo mūsų prigimtinio noro skleisti tobulume, aukščiausio savęs atpažinimo ir jo siekio. Krikščioniškasis troškimas tapti asmeniu, turinčiu vardą ir pavardę, leidžia suprasti, kokius Dievas norėjo mus sukurti: kiekvieną kaip unikalią, nepakartojamą būtybę. Jis sukūrė pasaulį ir perleido jį mūsų pirmiesiems tėvams, *kad jį dirbtų ir juo rūpintųsi* (Pr 2, 15). Jis panoro pasikliauti mūsų darbu, kad išsaugotume šį pasaulį visame jo grožyje ir jį *aistringai* pamiltume, kaip mėgo sakyti šv. Chosemarija¹.

Dievas taip elgiasi, kai mums dovanoja gyvenimo dovaną. Jis kviečia mus augti kartu su Juo ir palieka šias pastangas mūsų rankose. Todėl Jis nori, kad realizuotume savo asmeninę laisvę, iniciatyvas ir visus savo gebėjimus. „Dievas kai ko iš tavęs laukia, Dievas kai ko iš tavęs nori, Dievas laukia tavęs, – sakė popiežius Pranciškus Pasaulio jaunimo dienoje Krokuvoje, – Jis ateina pralaužti tavo užsisklendimą, atverti mūsų gyvenimo, mūsų požiūrių, mūsų žvilgsnio vartus. Kviečia svajoti, nori, kad pamatytum, jog pasaulis su tavimi gali būti kitoks. Štai

¹ Žr. Josemaría Escrivá de Balaguer, *Vaga*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 290; *Dievo bičiuliai*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Stasė Banionytė, Regina Dringelienė, Rasuolė Vladarskienė, Alina Kiliesaitė ir Vida Markūnienė, nr. 206; „Passionately Loving the World“, *Conversations with Monsignor Escrivá de Balaguer*, [„Aistringai mylint pasaulį“, *Pokalbiai su mons. Escrivá de Balagueru*], London: Scepter, 1993, nr. 113 ir kt.

taip: jei neišspausi iš savęs geriausia, pasaulis kitoks nebus. Tai – iššūkis.“²

Jis tave kviečia vardu

Simonas ir jo brolis Andriejus norėjo išklaudyti Joną Krikštytoją. Kelionė iš Galilėjos į Judėją buvo itin ilga ir varginanti, bet verta pastangų. Ten įvyko kai kas nuostabaus. Andriejus Jordano upės pakrantėje susitinka su Jėzumi ir ten visą popietę praleidžia kalbėdamasis su Juo. Grįžęs pas savo brolių Simoną, jis ištaria: „*Radome Mesiją!*“ ir nusiveda Simoną pas Jėzų (Jn 1, 41–42). Ką Simonas turėjo galvoti pakeliui? Ar gali būti, kad Mesijas – tas, kuris yra siųstas Dievo, – pagaliau atėjo? Ar pasaulis, kuriame jie gyveno, netrukus pasikeis, kaip buvo pranašauta Rašte? Susitikus su Mokytoju, Jėzus pažvelgia į jį ir taria: „*Tu esi Simonas, Jono sūnus, o vadinsies Kefas*“ (*tai reiškia: „Petras – Uola“*). Prieš keisdamas pasaulį, pats turėjo pasikeisti.

Evangelijos rodo mums Simono Petro gyvenimą kaip nuolatini Jėzaus tapatybės atradimą, jam patikėtos misijos atskleidimą. Po dienų, praleistų su Krikštytoju, visai netrukus, kai sugrįžo į Galilėją, Jėzus vėl ateina pas Simoną Petrą ir paprašo irtis į ežero gilumą, kad galėtų mokyti. Simonas turėjo būti šiek tiek nepatenkintas, nusivylęs, nes žvejojo pernakt ir nieko nepagavo. Tačiau, baigęs kalbėti su žmonėmis, Jėzus darkart prašo Simono: „*Irkis į gilumą ir išmeskite tinklus valksmui*“ (Lk 5, 4). Tikriausiai Simonui šis Jėzaus prašymas galėjo pasirodyti kaip dar vienas absurdas, nes juk žvejota kiaurą naktį ir nieko nesugauta, o dienos šviesoje žvejyba būna nesėkminga. Bet Simonas paklūsta ir užgriebia daugybę žuvų, kad net tinklai

² Popiežius Pranciškaus, Kreipimasis per maldos vigiliją į jaunimą Krokuvoje, *Campus Misericordiae*, 2016 m. liepos 30 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/kalbos/2016-07-30_maldos-vigilija-su-jaunimu).

trūkinėja. Kas yra šis žmogus valtyje? *Tai matydamas, Simonas Petras puolė Jėzui į kojas, sakydamas: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš – nusidėjėlis!“* (Lk 5, 8). Mūsų Viešpats jam atsako: *„Nebijok! Nuo šiol jau žmones žvejosi“* (Lk 5, 10).

Kas yra Simonas? Žvejys iš Galilėjos, kaip ir daugelis vyrų to meto šeimose? Jis metai iš metų dirbo ir tapo geru žveju. Galvojo, kad tai jo tapatybė. Bet Jėzus įsikiša į jo gyvenimą ir pripildo Simoną netikėtos šviesos. Mūsų Viešpaties artumas atskleidžia Simonui jo tikrąją esybę: nusidėjėlis, tačiau toks, kuriuo Dievas nori pasitikėti. Išgirdę šį dievišką kvietimą, *išvilkę į krantą valtis, jie [Petras ir jo brolis] viską paliko ir nuėjo paskui jį* (Lk 5, 11). Benediktas XVI, komentuodamas šią Evangelijos sceną, pažymi, kad Petras tuo metu net negalėjo įsivaizduoti, kad jam teks vykti į Romą ir tapti „žmonių žveju“ Viešpačiui³. Jis priėmė šį netikėtą kvietimą ir leidosi į nuostabų nuotykių: buvo dosnus, atpažino savo trūkumus, bet tvirtai tikėjo tuo, kuris jį pašaukė, ir sekė savo širdies svaja. Jis pasakė „taip“ – drąsų ir dosnų „taip“ – ir tapo Jėzaus apaštalu.

Vėliau ateina metas, kai Viešpats daug konkrečiau įvardija Petro misiją, kuri perkeis jo gyvenimą: *Ir aš tau sakau: tu esi Petras – Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės* (Mt 16, 18). Dievo planas mums, Jo kvietimas dalytis savo gyvenimu su Juo, turi tą pačią perkeičiančią galią kaip ir pats tvėrimas. Jei kuriant žmogų reikėjo Dievo asmeninio pašaukimo, tuomet kiekvienas dieviškas pašaukimas turi tam tikrą kuriančią galią, galinčią perkeisti realybę. Tai radikalūs pokyčiai, dėl to mums duodamas naujas vardas, naujas gyvenimas. Kas šiandien prisimena žvejį, kuris prieš du tūkstančius metų gyveno ant ežero kranto Artimuosiuose Rytuose? Tačiau kiek žmonių iškelia Petrą, Kristaus pašauktą apaštalą ir „regimą savosios Bažnyčios pamatą“⁴.

³ Benediktas XVI, Bendroji audiencija, 2006 m. gegužės 17 d.

⁴ *Katalikų Bažnyčios katekizmas* (<https://katekizmas.lt/>), nr. 936.

Paslėptas lobis

Jėzaus siūloma misija gali pakeisti mūsų gyvenimą ir pripildyti jį šviesos. Todėl vien suvokimas, kad Dievas gali mus kviešti, yra labai patrauklus. Tačiau taip pat neraminantis. Mums gali pasirodyti, kad jei esame kviečiami, jei Dievas kažko iš mūsų tikisi, tai prarasime savo laisvę. Anaipatol! Dabar mes negalime rinktis jokio kito gyvenimo kelio! Vienintelis galimas kelias yra tas, kurio Jis iš manęs nori.

Čia gali būti pravartu apmąstyti Petro gyvenimo istoriją. Ar nusprendęs viską palikti, kad galėtų sekti Jėzumi, jis prarado laisvę? Ar tai nebuvo pats laisviausias ir labiausiai išlaisvinantis sprendimas jo gyvenime? Kartais esame linkę įsivaizduoti laisvę esant virš visų pasirinkimų, niekuo neapribotą. Vis dėlto tikrovės šviesoje laisvė yra susiaurinama iki konkrečių mums nuolat kylančių pasirinkimų: valgyti mėsainį ar vištieną, žaisti futbolą ar krepšinį, norime klausyti vienos, o gal kitos dainos.

Bet esama ir kitų pasirinkimų, kurie mūsų gyvenimui suteikia visiškai naują kryptį, padaro jį laisvesnį ir džiaugsmingesnį. Tai atsitinka, kai visą savo gyvenimą nukreipiame į tai, kuo norime būti. Tuomet laisvė pradedama matyti tikroje šviesoje, jos *išlaisvinančioje* plotmėje. Dingsta trumpalaikiai sprendimai ir atsiranda tie, kurie veikia visą gyvenimą. Pavyzdžiui, sprendimas susituokti su žmogumi, kuris matomas kaip didžiausias pasaulio teikiamas lobis. Panašiai yra ir su jaunu žmogumi, kuris nusprendžia tapti gydytoju, žinodamas, kad jo pasirinkimas pareikalaus ne tik milžiniškų pastangų, bet ir pasiaukojimo. Atsiduoti kitam žmogui arba prisiimti konkrečią misiją – tai atsisakyti visų kitų dalykų. Žinoma, tai sudaro atitinkamas sąlygas būsimiems pasirinkimams. Nepaisant to, toks žingsnis nėra tiesmukas vienu ar kitu dalykų išsižadėjimas, bet savo gyvenimo aukojimas iš meilės dėl prasmę teikiančio tikslo. Tad pamažu to žmogaus vardas jau nebėra vien tik gautasis per Krikštą: dabar jis taip pat tampa „kažkieno vyru ar žmona“ arba „kokios nors specializacijos gydytoju“. Jo vardas,

jo tapatybė įgauna aiškumo; jo gyvenimas įgauna aiškesnę prasmę ir kryptį.

Jėzus mums siūlo būtent tokio pasirinkimo galimybę. Jis mus sukūrė ir mums suteikė tam tikrų dovanų ir gebėjimų, kurie perkeičia mūsų esatį. Vėliau, gyvenimo tėkmėje, Jis mums atskleidžia „lobio“ paslaptį, misiją, kuri yra „paslėpta“ mūsų sieloje. *Su dangaus karalyste yra kaip su dirvoje paslėptu lobiu. Atradęs jį, žmogus niekam nesako; iš to džiauugsmo eina, par-duoda visa, ką turi, ir perkasi tą dirvą* (Mt 13, 44). Tikrovėje lobis yra Jis pats – Jo besąlyginė Meilė bei ta pati misija, kurią Jis gavo iš savo Tėvo. Jei aš ją jau atradau, man daugiau nieko nereikia. Galiu per ją aprėpti visą savo gyvenimą ir leisti Jam formuoti kiekvieną jo aspektą. Kaip tai padarė apaštalas Petras – Uola, ant kurios pastatyta Bažnyčia; kaip tautų apaštalas Paulius; kaip Viešpaties tarnaitė, Išganytojo motina Marija.

Atsiliepti į šią misiją – priimti Jėzų į savo gyvenimą ir sekti Juo – reiškia atmesti visus kitus dalykus. Nes niekas negali mūsų išlaisvinti tiek, kiek tiesa apie mus pačius: *veritas liberabit vos* (Jn 8, 32). Taigi kartu su šv. Pauliumi galime sakyti: *Bet tą pirmenybę aš dėl Kristaus palaikiau nuostoliu. O taip! Aš iš tikrųjų visa laikau nuostoliu palyginti su Kristaus Jėzaus, mano Viešpaties, pažinimo didybe. Dėl jo aš ryžausi visko netekti ir viską laikau sąšlavomis, kad tik laimėčiau Kristų ir būčiau jame, nebeturėdamas nuosavo teisumo, kurią teikia įstatymas, bet turėdamas teisumą iš tikėjimo Kristumi, einantį iš Dievo, paremtą tikėjimu* (Fil 3, 7–9).

Galbūt iš pat pradžių atrasta Jėzaus artuma, suvokimas, kad Jis nori pasitikėti mumis, gali šiek tiek trikdyti. Bet vos tik nustojame apie tai svarstę, pamatome, kaip visi dalykai, kurių Jis mūsų prašo, puikiai dera su tuo, kas esame, su mūsų gebėjimais, patirtimi. Pradedama atrodyti, kad esame sutverti *tam*. Tada *naujasis* vardas laikomas kažkuo, kas buvo jau nuo pasaulio sukūrimo. Dievas mus tam sukūrė. Ir vis dėlto tai gali mus gluminti. Šis lobis, ši misija... man? Dievas tikrai mane lydi?

Visų mano dovanų ir gebėjimų panaudojimas

Dievas mūsų nekviečia tik tam tikru gyvenimo laikotarpiu – Jis tai daro nuolatos. Todėl ir mūsų atsakymas Jam tęsiasi visą gyvenimą, kasdien stengiantis vis labiau atsakyti į Jo meilę. „Nuo tada, kai tarei Jam *taip*, laikui bėgant keičiasi horizonto spalvos; jis kasdien vis gražėja, vis erdviau ir skaisčiau spindi. Tačiau tu privalai ir toliau sakyti *taip*.“⁵

Šv. Petras daug kartų Viešpačiui sakė „*taip*“. Nors buvo ir daug tų, kurie sekė Mokytoju, tačiau piktinosi išgirdę Jį kalbant apie Gyvybės Duoną ir murmėdami pasitraukė (plg. Jn 6, 60–71); arba Jėzui prašantis Petruui nuplauti kojas, šis tai laiko absurdišku veiksniu (plg. Jn 13, 6–10). Petras išliko šalia Jėzaus kaskart vis iš naujo išpažindamas savo tikėjimą. Vis dėlto daugelį kartų jis tiesiog nesuprato Viešpaties. Nepaisant visko, jis ir toliau svajojo apie Viešpaties šlovingą apsireiškimą pasauliui, kad Jis atsiskleistų galingai triumfuodamas, išgarsėtų visame pasaulyje. Petruui prireikė daugelio metų, kol suprato, kad tai nėra Dievo veikimo būdas. Jis triskart patyrė liūdesį išsižadėjęs Dievo, kartėlį – Jį išdavęs. Petras turėjo įveikti savo silpnumą. Galiausiai jis suprato, nes niekada nenugrėžė savo žvilgsnio nuo Jėzaus. „Viešpats atvertė Petrą – triskart Jo išsižadėjusį, – nepareiškęs jokio priekaišto, vien Meilės žvilgsniu.“⁶ Pašaukimas tampa kvietimu žiūrėti į Jėzų, leidžiant ir Jam žiūrėti į mus, dalijantis Jo gyvenimu ir sekant Jo pavyzdžiu. Tai veda į meilės kupiną atsidavimą, kuris trunka visą gyvenimą.

Galutinai Petras buvo pašauktas prie Galilėjos ežero kranto, susitikus su prisikėlusiu Jėzumi. Tądien supratęs, kaip stipriai Viešpats jį myli, vargana širdimi darskart prašė Jo atleidimo. Dieviškasis Mokytojas atsakė: *Ganyk mano avis* (Jn 21, 17); ir pridūrė: *Sek paskui mane* (Jn 21, 19). Tai visa sujungė, nes Petras jau buvo supratęs, jog sekti Viešpatį – tai mylėti iki pat

⁵ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Vaga*, nr. 32.

⁶ *Ten pat*, nr. 964.

pabaigos, einant dangišku savęs atsižadėjimo ir tarnystės keliu. Svarbu pats kelias, o ne tikslas. Tas pats kelias, kuriuo turime eiti kiekvieną savo gyvenimo dieną šalia Jėzaus.

Pripildytas gyvenimas

Petras mirė kaip kankinys Romoje. Tradicija byloja, kad Jis buvo nukryžiuotas ant Vatikano kalvos. Kai tik sužinojo apie būsimą bausmę, tikriausiai peržvelgė visą savo gyvenimą. Jaunystėje buvo stipraus ir ryžtingo temperamento, Galilėjoje vertėsi žvejyba. Tuomet sutiko Jėzų ir su Juo patyrė daugybę nuostabių dalykų! Tiek daug džiaugsmo ir kančių. Tiek daug žmonių jo gyvenime. Tiek daug meilės. Taip, jo gyvenimas tikrai pasikeitė. Ir tikrai buvo verta.

Susitikęs su Simonu prie Jordano upės krantų, Viešpats matė ne tik suaugusį žmogų, turintį tam tikrų savybių. Jis matė jame Petrą – Uolą, ant kurios bus statoma Jo Bažnyčia. Žvelgdamas į mus, Jis taip pat mato visą tą gėrį, kuriuo gyvensime. Jis mato mūsų talentus, mūsų pasaulį, mūsų istoriją ir siūlo galimybę Jam padėti, nepaisydamas mūsų ribotumo. Jis neprašo neįmanomų dalykų – tik sekti paskui.

Mūsų savybės yra tokios, kokios yra, – nei daugiau, nei mažiau. Toks nusiteikimas leidžia geriau sekti Viešpatį ir Jam tarnauti Bažnyčioje. Jo padedami esame kviečiami atrasti geriausią tarnystės būdą. Kiekvienas iš mūsų su tomis dovanomis, kurias Viešpats Dievas mums yra suteikęs: *Turime įvairių dovanų, nelygu kokia malonė mums suteikta. Kas turi pranašystės dovaną, tegul ja naudojasi, laikydamasis tikėjimo; kas dovaną tarnauti – tetarnauja, kas mokyti – tegul moko, kas paraginti – tegul ragina; kas dovaną šelpti – tegul šelpia dosniai, kas vadovauti – tegul vadovauja rūpestingai; kas dovaną gailėstingumo darbams – tegul pagelbi kitiems su džiaugsmu* (Rom 12, 6–8).

Petras neliko tas žvejys iš Betsaidos, taip stipriai pasitikėjęs savimi. Dievas iš jo padarė tarpininką su Kristumi – tarp žemės ir dangaus. Jo gyvenimo istorija per šimtmečius bus kartojama

dar daugybę kartų. Ši tikrovė tęsiasi ir šiandien. Pirmieji jaunuoliai, prisijungę prie *Opus Dei*, sudėjo savo talentus į Dievo rankas, todėl tai atnešė gausių vaisių, apie kuriuos jie niekada negalėjo nė pasvajoti. Šv. Chosemarija patikina: jei svajosime, tikrovė pranoks mūsų svajones. Panašiai ir popiežius Pranciškus, per maldos vigiliją kreipdamasis į jaunimą, sakė: „Tepalaimina Viešpats jūsų svajones.“⁷

Jėzaus kvietimas pažadina mūsų visas geriausias savybes, kad mūsų gyvenimas būtų pritaikytas tarnystei kitiems ir vestų į būties pilnatvę. Tai matome Petro pavyzdyje. Mes taip pat jau esame atradę Jo begalinę meilę ir pasitikėjimą, todėl norime būti dėmesingi Jo kvietimui – šiandien ir kiekvieną gyvenimo dieną. Tad kai tik su Juo stosime veidas prieš veidą, Jis mums duos *baltą akmenėlį, o ant akmenėlio bus įrašytas naujas vardas, kurio niekas nežino, tiktai gavėjas* (Apr 2, 17). Ir mes atpažinsime savo tikrąjį vardą.

Lucas Buch

⁷ Popiežius Pranciškus, Kreipimasis per maldos vigiliją į jaunimą Krokovoje, *Campus Misericordiae*, 2016 m. liepos 30 d.

II. Atsakas:
„Tegul Viešpats tave lydi“

4. Kaip atrandame savo pašaukimą?

Saulė nusileidžia Judėjoje. Nikodemas trokšta numalšinti nerimastingos širdies troškulį ir ateina pas Jėzų. Nakties tamsą sklaidant žibančiai lempai, pokalbis su Jėzumi jam atveria naują slėpinį pasaulį. Tačiau Nazariečio atsakymai į klausimus kelia ir sumaištį. Jėzus tikina: *Vėjas pučia, kur nori; jo ošimą girdi, bet nežinai, iš kur ateina ir kur link nueina. Taip esti ir su kiekvienu, kuris gimė iš Dvasios* (Jn 3, 8). Pašaukimas, kiekvienas pašaukimas yra slėpinys ir atpažinti jį yra Šventosios Dvasios dovana.

Patarlių knygoje rašoma: *Trys dalykai yra man perdėm nuostabūs, keturių iš tikrųjų negaliu suprasti: kaip erelis skrenda padangėmis, kaip žaltys šliaužia statmena uola, kaip laivas plaukia plačia jūra ir kaip vaikinai randa kelią su mergina* (Pat 30, 18–19). Dar daugiau: kas be Dievo pagalbos gali iššifruoti malonės veikimą sieloje ir atrasti gyvenimo prasmę, lemtį? Kas be Šventosios Dvasios vedimo yra pajėgus suvokti, *iš kur ateina ir kur link nueina dieviškasis alsavimas sieloje, dažnai jaučiamas tik kaip ilgesys, neramumas, nuovoka ar neapibrėžtos viltys?* Tai visiškai mus pranoksta. Todėl pirmas dalykas, kurio mums reikia, kad atrastume asmeninį pašaukimą, yra nuolankumas: pulti ant kelių prieš Aukščiausiąjį, atverti širdį Šventosios Dvasios veikimui, kuris visada nustebina.

Todėl siekiant atrasti asmeninį pašaukimą ar padėti tai padaryti kitam, neįmanoma „pasiūlyti jokių išankstinių formulių, griežtų metodų ar taisyklių“¹. Tokie bandymai būtų tarsi siekis „apriboti Šventosios Dvasios veikimą“², kuri *pučia, kur nori*. Kartą kardinolas Ratzingeris buvo paklaustas: „Kiek kelių veda pas Dievą?“ Ir jis visiškai paprastai atsakė: „Tiek, kiek yra

¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, Laiškas, 1945 m. gegužės 6 d., nr. 42.

² *Ten pat.*

žmonių.“³ Pašaukimo istorijų yra tiek, kiek yra vyrų ir moterų. Toliau pabandysime išryškinti dažniausius ženklus, kurie padeda atpažinti asmeninį pašaukimą.

Nerami širdis

Nikodemas savo širdyje jaučia nerimą. Jis išgirdo Jėzų pamokslaujantį ir buvo giliai paliestas. Nepaisant to, kai kurie Jėzaus pamokymai nuskambėjo skandalingai. Be abejo, Jėzaus padaryti stebuklai Nikodemą stulbina, bet kaip reaguoti į Jėzaus parodytą galią šventykloje, kur Jis, susisukęs rimbą, išveja visus prekeivius ir pavadina šią vietą *savo Tėvo namais* (plg. Jn 2, 16). Kas galėtų drįsti taip kalbėti? Širdyje Nikodemas jaučia augančią viltį, kurią jam vis sunkiau nuslopinti. Ar tai galėtų būti Mesijas? Jam vis dar kyla klausimų ir abejonių. Nerasdamas atsakymų į klausimus, jis negali atvirai apsispręsti sekti Jėzumi. Taigi Nikodemas ateina pas Jėzų nakčia: *Rabi, mes suprantame, kad esi atėjęs nuo Dievo kaip mokytojas, nes niekas negalėtų padaryti tokių ženklų, kokius tu darai, jeigu Dievas nebūtų su juo* (Jn 3, 2). Nikodemo širdis nerami.

Panašiai pasijunta ir kiti Evangelijos scenų dalyviai, pavyzdžiui, jaunuolis, kuris vieną dieną prieina prie Jėzaus ir klausia: *Mokytojau, ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą?* (Mt 19, 16) Jaunuolis nėra patenkintas savo gyvenimu – jo širdis nerami. Jis jaučia, kad yra pajėgus padaryti daugiau. Jėzus patvirtina, kad jo paieškos pagrįstos: *Vieno dalyko tau trūksta <...>*. (Mk 10, 21). Čia galime atsigręžti ir į kitus apaštalus – Joną ir Andriejų. Kai Jėzus pamato juos sekant iš paskos, paklausia: *Ko ieškote?* (Jn 1, 38). Visi šie žmonės yra ieškotojai. Jie ieško dangiškų įvykių, kurie perkeis jų gyvenimą, paversdami jį nuotykiu. Jų širdis yra atvira ir alksta tobulumo, ji pilna svajonių ir ilgesio. Nerami.

³ Joseph Ratzinger, *Žemės druska*, Vilnius: Alma littera, 2007, iš vokiečių k. vertė Giedrė Sodeikienė, p. 35.

Kartą vienas jaunuolis paklausė šv. Chosemarijos, kaip atpažinti pašaukimą į *Dievo darbą*. Šis atsakė: „Kai paaiškėja, kad Dievas mus kviečia, tai nėra jausmo klausimas, mano sūnau. Širdis yra nerami, nepatenkinta... Nesi savimi patenkintas!“⁴ Dažnai ieškant asmeninio pašaukimo viskas prasideda nuo neramios širdies.

Meilės kupinas buvimas

Kas yra tas neramumas? Iš kur jis kyla? Pasakodamas sceną apie jaunuolį, kuris prisitartino prie mūsų Viešpaties, šv. Morkus sako, jog Jėzus *meiliai pažvelgė į jį* (Mk 10, 21). Lygiai taip Jėzus elgiasi ir su mumis. Kažkokiu būdu savo sieloje pajaučiame *buvimą* ypatingos meilės, kuri pasirenka mus unikaliai misijai. Dievas apsilanko mūsų širdyje ir siekia *susitikti*, susivienyti. Kol tai neįvyksta, mūsų širdis būna nerami.

Šis meilės kupinas Dievo buvimas sieloje gali būti išreikštas įvairiais būdais: alkiu pasiekti didesnę artumą su Juo; užsidedimu savo gyvenimu patenkinti Dievo troškulių sielų; troškimu statyti Bažnyčią, Dievo šeimą pasaulyje; noru pamatyti asmeninių talentų vaisius; svajone pašalinti kančias pasaulyje; supratimu, kiek daug dovanų mes esame gavę: „Kodėl aš gaunu tiek daug, o kiti – tiek mažai?“

Dievo kvietimas taip pat gali būti atskleistas per, atrodytų, atsitiktinius įvykius, kurie išjudina mūsų širdį ir palieka joje žymę. Apmąstydamas savo gyvenimą, šv. Chosemarija sakė: „Mūsų Viešpats mane ruošė nepaisydamas manęs, naudodamas dažnai nepastebimus dalykus, kad mano sieloje sužadintų dieviškąjį neramumą. Taip ilgainiui supratau tą meilę – tokią žmogišką ir tokią dievišką, – išjudinusią šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresę, kuri, vartydama knygos puslapius, netikėtai atkreipė dėmesį į pervertos Išganytojo rankos atvaizdą. Tokių dalykų

⁴ Josemaría Escrivá de Balaguer, Užrašai iš šeimos susibūrimo, *Crónica*, 1974, t. 1, p. 529.

nutiko ir man, dalykų, kurie išjudino mane ir vedė prie kasdienės Komunijos, apsisvalymo, išpažinties ir atgailos.“⁵

Šis meilės kupinas buvimas kartais taip pat atrandamas per žmones arba Evangelijos pavyzdžius, kurie mūsų sielose palieka ilgalaikį dievišką išpaudą. Nors kartais pavyksta išgyventi tam tikrus netikėtus įvykius ar susidurti su iššūkiais, kurie iš esmės keičia mūsų gyvenimą, paprastai pašaukimas yra formuojamas per tai, kaip gyvenome lig šiolei. Galiausiai žodžiai iš Šventojo Rašto taip paveikia mūsų širdį ir palieka tokį gilų meilės pėdsaką, kad jis neišnyksta per visą mūsų gyvenimą. Būtent taip atsitiko šv. Teresei iš Kalkutos, kai ji išgirdo Jėzaus šauksmą nuo kryžiaus: *Trokštu* (Jn 19, 28); arba šv. Pranciškui Ksaverui, kurio gyvenimas pakito dėl Jėzaus užduoto klausimo: *Kokia gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?!* (Mt 16, 26).

Bet galbūt būdingiausia šiai nerimastingai širdžiai yra tai, ką galima vadinti „skausmingu kreipimusi“. Kaip yra sakęs šv. Paulius VI, Dievo kvietimas mums ateina kaip „balsas, kuris tuo pačiu metu kelia nerimą ir ramina, švelnus ir neįpras-tas balsas, įkyrus ir tuo pačiu mylintis“⁶. Šis kvietimas mus ir patraukia, ir atgraso: jis skatina mus atsižadėti savęs ir atsiduoti dieviškajai meilei, ir kartu gąsdina dėl rizikos prarasti asmeninę laisvę. „Mes priešinamės Dievui sakyti „taip“; mes ir norime to, ir nenorime.“⁷

Sujungti taškus maldoje

Nikodemus ateina pas Jėzų vedamas nerimastingumo. Mylintis mūsų Viešpaties atvaizdas jau pateko į jo širdį: jis jau

⁵ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Meditacija*, 1964 m. vasario 14 d., cit. iš Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, London: Scepter, 2001, t. 1, p. 67.

⁶ Šv. Paulius VI, Homilija, 1968 m. spalio 14 d.

⁷ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Užrašai iš šeimos susibūrimo, Crónica*, 1972, p. 460.

pradėjo Jį mylėti, bet jam dar reikia pasikalbėti su Juo. Kalbėdamas Mokytojas jam atveria naujus horizontus: *Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę. Kas gimė iš kūno, yra kūnas, o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia* (Jn 3, 5–6). Jis kviečia į naują gyvenimą, naują pradžia: gimti iš vandens ir Dvasios. Nikodemas nesupranta mūsų Viešpaties žodžių ir prašo paprastesnio paaiškinimo: *Kaip tai gali būti?* (Jn 3, 9). Šiame susitikime prie keturių akių Nikodemas pradeda suvokti, kas jis yra Jėzui ir kas Jėzus turėtų būti jam.

Kad širdies nerimastingumas iš tiesų pasitarnautų ieškant pašaukimo, jis turi būti *skaitomas* ir interpretuojamas maldoje, pokalbyje su Dievu. „Viešpatie, kodėl dabar tai išgyvenu? Ką Tu man bandai pasakyti? Kodėl mano širdis nori priklausyti Tau ir ilgisi Taveš? Kodėl aš taip nerimauju, o aplinkiniai manęs nesupranta? Kodėl Tu mane myli? Kaip man kuo geriau išnaudoti šias Tavo suteiktas dovanas?“ Tik nuolatinė malda leis mums deramai suvokti Dievo mylintį rūpestį – Jo Apvaizdą – mūsų gyvenime, pažintyse su žmonėmis, mūsų būdo pokyčiuose, interesuose ir gebėjimuose. Tarytum Dievas mūsų gyvenimo kelyje būtų pridėliojęs taškų, kurie tik dabar, sujungti maldoje, tampa atpažįstamu piešiniu.

Benediktas XVI kartą kalbėjo apie tai: „<...> pašaukimo paslaptis slypi santykiyje su Dievu: maldoje, kuri vystosi būtent vidinėje tyloje, gebėjime klausytis ir artumoje išgirsti Dievą. Tai taikytina tiek prieš tam tikrą sprendimą, tiek jį priimant, tiek po to, jei norime išlikti ištikimi šiame kelyje.“⁸ Todėl tiems, kurie bando priimti sprendimą dėl pašaukimo, pirmas ir svarbiausias dalykas yra priartėti prie Jėzaus maldoje ir išmokti matyti savo gyvenimą Jo akimis. Galbūt įvyks taip, kaip atsitiko su akluoju, kurio akis Jėzus patepė seilėmis. Iš pradžių jo akys matė

⁸ Popiežius Benediktas XVI, Susitikimas su jaunimu, Sulmonos katedra, 2010 m. birželio 4 d.

miglą, žmonės jam atrodė kaip vaikščiojantys medžiai. Bet jis leidžia mūsų Viešpačiui tęsti, kol pradeda viską matyti aiškiai (plg. Mk 8, 22–25).

Detonatorius

Praėjus dvejiems metams po tos nakties, kai Nikodemas sutiko Jėzų, įvyksta įvykis, privertęs jį priimti sprendimą ir atvirai pasirodyti kaip Viešpaties mokiniui. Paragintas aukštųjų kunigų ir fariziejų, Pilotas nukryžiuoja Jėzų iš Nazareto. Juozapas iš Arimatėjos gauna leidimą pasiimti ir palaidoti Jėzaus kūną. Šv. Jonas pasakoja: *Taip atvyko ir Nikodemas, kuris pirmiau buvo atėjęs pas Jėzų nakčia* (Jn 19, 39). Mūsų Viešpaties kryžius ir Jo mokinių išsižadėjimas, ir, galbūt, Juozapo iš Arimatėjos ištikimybės pavyzdys patraukia Nikodemą ir priverčia jį priimti sprendimą: „Kiti jau pasirinko. O ką aš ketinu padaryti dėl Jėzaus?“

Detonatorius yra nedidelis jautrus sprogstamasis įtaisas, paprastai aktyvuojamas mechaniškai arba elektros kibirkštimi, įgalinantis suveikti galingesnę, tačiau mažiau jautrų pagrindinį sprogmenį. Pašaukimo paieškose dažnai nutinka įvykis, kuris visą mūsų širdies nerimastingumą veikia kaip tas detonatorius, suteikiantis aiškią reikšmę, nurodantis kelią ir paskatinantis juo eiti. Detonuoti mus gali labai įvairūs įvykiai, kurių emocinė srovė gali būti mažesnė arba didesnė. Vis dėlto svarbiausia, kad širdies nerimastingumą reikia *skaityti* ir interpretuoti maldoje.

Detonatorius gali būti dieviškasis judesys sieloje arba netikėtas susidūrimas su antgamtinė tikrove – kaip įvyko popiežiui Pranciškui, kai jam buvo 17 metų. Vieną rugsėjo dieną jis ketino susitikti su draugais gerai praleisti laiką. Tačiau vis dėlto nusprendė trumpam stabtelėti savo parapijos bažnyčioje. Ten jis pamatė kunigą, kurio nepažinojo, bet kurio malda jam paliko gilų įspūdį. Galiausiai Pranciškus nusprendė pas jį nueiti išpažinties. „Tos išpažinties metu nutiko nepaaiškinamas dalykas, jį pakeitė mano gyvenimą; galima sakyti, kad buvau „netikėtai

užkluptas“ <...>. Buvau nustebintas, tiesiog apstulbintas susitikimo. Supratau, – tikina jis, – kad kažkas manęs laukia. <...>. Nuo tos akimirkos Dievas yra man tas, kuris mane aplenkia. Žmogus ieško Dievo, bet Dievas jį randa pirmas.“⁹

Kartais detonatorius bus artimo draugo pavyzdys: „Mano draugas save atidavė Dievui, o ką aš galėčiau padaryti?“ O gal tai bus šiltas kvietimas padėti savo draugui jo pasirinktame kelyje: *Eik ir pasižiūrėk!* (Jn 1, 46). O gal tai bus visiškai paprastas įvykis, bet pripildytas prasmės žmogui, kurio širdis yra nerimastinga. Kad patrauktų mūsų sielą, Dievas pasinaudoja net labai mažais dalykais. Taip atsitiko šv. Chosemarijai, kai Dievo Meilė jį surado pamačius pėdsakus šviežiame sniege.

Tačiau nei pašaukimo *detonavimas* dažnesnis yra lėtas tikėjimo ir meilės brandinimas per maldą. Žingsnis po žingsnio, kartais net nieko nenučiuokdamas, pasinaudodamas Dievo dovanota šviesa, asmuo tvirtai įsisąmonina savo pašaukimą ir malonės pastūmėtas priima sprendimą. Šv. Jonas Henris Newmanas, prisimindamas savo atsivertinimą, rašė apie vis augančias abejones dėl anglikonų tikėjimo tiesos: „Tikrumas yra pasiekiamas tam tikrą akimirką, o abejonė yra procesas, – aš dar nebuvau visiškai tikras. Tikrumas yra refleksyvus veiksmas: tai reiškia žinoti, kad jau žinai. Esu įsitikinęs, kad to nepatyrčiau beveik iki pat to momento, kai nusprendžiau tapti Visuotinės Katalikų Bažnyčios nariu... Kas galėtų pasakyti, kada nuomonės svarstyklės pradeda svirti į kitą pusę, ir kas buvo labiau tikėtina – laikytis savo įsitikinimų, ar imti jais abejoti?“¹⁰ Toks laipsniškas brandos procesas, suteikiantis laisvę priimti tikrai savarankišką sprendimą, vyksta po truputį, be jokio staigaus

⁹ Sergio Rubin, Francesca Ambrogetti, *Popiežius Pranciškus. Pokalbiai su Jorge Bergoglio*. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2013, iš ispanų k. vertė Marija Bogušytė, p. 46–47.

¹⁰ Pal. John Henry Newman, *Apologia Pro Vita Sua*, Macmillan, 1931, p. 233. (Red. past. – autorius 2019 m. paskelbtas šventuoju.)

šoko, iš tiesų yra daug labiau užtikrinantis nei provokuojantis, staigus ir netikėtas išorinis ženklas, kuris gali mus lengvai apakinti ir suklaidinti.

Bet kokių atveju, kai mūsų gyvenime patiriamas šis „aiškus pokytis“, mes ne tik pradame aiškiau matyti savo kelio kryptį, bet ir pradame juo eiti. Kaip sakė šv. Chosemarija: „Jei manęs paklaustumėte, kaip atpažįstamas dieviškasis pašaukimas, kaip apie jį sužinoma, aš atsakyčiau, kad tai yra nauja gyvenimo perspektyva. Tai nauja mūsų gyvenimą per-smelkianti šviesa, paslaptinas impulsas.“¹¹ Pašaukimas yra šviesa ir impulsas. Tikėjimo praskaidrinta šviesa mūsų mintyse, mokanti *skaityti* gyvenimą; impulsas mūsų širdyje, apgaubtas Dievo meile, skatinantis sekti mūsų Viešpaties kvietimu, net jei tai „skausmingas kreipimasis“, kuris paprastai žymi Dievo valią. Todėl kiekvienas žmogus turėtų prašyti ne tik „šviesos matyti savo kelią, bet ir jėgos trokšti susivienyti su dieviškąja valia.“¹²

Pasinaudoti dvasiniu vadovavimu

Mes nežinome, ar Nikodemas prieš arba po susitikimo su Jėzumi paprašė kitų apaštalų patarimo. Galbūt Juozapas iš Arimatėjos atvirai padaršino jį sekti Jėzumi, nesibaiminant fariziejų. Jei taip, jis būtų nukreipęs Nikodemą susitikti su Jėzumi. Šis nukreipimas yra tai, ką duoda dvasinis palydėjimas ar vadovavimas: gebėjimą pasikliauti patarimu žmogaus, kuris eina kartu, kuris irgi bando gyventi harmonijoje su Dievu, kuris mus gerai pažįsta ir myli.

Tikra tiesa, kad pašaukimas yra Dievo ir mano reikalas. Niekas kitas negali matyti manojų pašaukimo. Niekas negali už mane nuspręsti. Dievas kreipiasi į mane, kviečia mane ir

¹¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, Laiškas, 1932 m. sausio 9 d.

¹² Fernando Ocariz, „Light To See, Strength To Want To“ [Šviesa regėti, jėga norėti], *Aleteia*, 2018 m. rugsėjo 20 d. (galima rasti <https://opusdei.org/>).

suteikia man laisvę reaguoti į suteiktą malonę eiti Jo keliu. Nepaisant to, šiame skyrimo ir sprendimo procese pravartu pabandyti pasikliauti dvasiniu vadovu, kuris, be kita ko, padės atskleisti objektyvias savybes, kurios reikalingos atitinkamame kelyje, ir užtikrins, ar mano sprendimas yra grįstas atsidavimo Dievui intencija. Be to, kaip moko Katekizmas, geras dvasinis vadovas gali tapti pagalbininku maldoje¹³: jis mums padeda maldoje skaityti ir interpretuoti savo širdies troškimus ir gyvenimo įvykius. Taigi mums gali būti suteikta pagalba ir aiškumas dėl mūsų asmeninio pašaukimo. Galiausiai tai gali būti asmuo, kuris vieną dieną – kaip, pavyzdžiui, šv. Jonas šv. Petru – leis atpažinti Asmenį, kuris mums kalbėjo: *Juk tai Viešpats!* (Jn 21, 7).

Bet kuriuo atveju šis atpažinimas iš esmės yra asmeninis kelias, kaip asmeninis yra ir galutinis sprendimas. Dievas palieka mus laisvus net įvykus *detonacijai*. Taigi, kai tik bus žengtas pirmasis žingsnis, gali ir vėl kilti abejonių. Dievas niekada nesiliauja mūsų lydėjęs, bet išlaiko atstumą. Akivaizdu, kad Jis padarė viską (ir toliau nenustos veikęs), bet dabar nori, kad galutinis žingsnis visiškai priklausytų nuo mūsų pačių su meilei būdinga laisve. Jis nenori vergų, o tik vaikų. Ir todėl Jis diskretiškai laikosi atstumo, neužgožia mūsų sąžinės, lieka tarytum stebėtojas. Dievas mus stebi ir kantriai, nuolankiai laukia mūsų sprendimo.

Štai tu pradėsi iščioste ir pagimdysi sūnų, kurį pavadinsi Jėzumi (Lk 1, 31). Tylos akimirka po šv. arkangelo Gabrieliaus žodžių: visas pasaulis sulauko kvapą. Dieviškoji žinia paskelbta. Metai iš metų Dievo balsas švelniai kalbėjo mūsų Motinos širdyje. O dabar Dievas tyli. Ir laukia. Viskas priklauso nuo laisvo jaunos mergelės iš Nazareto apsisprendimo. *Tada Marija atsakė: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“* (Lk 1, 38). Po daugelio metų ta pati mergelė – Marija

¹³ Žr. *Katalikų Bažnyčios katekizmas* (<https://katekizmas.lt/>), nr. 2690.

iš Nazareto – stovės kryžiaus papėdėje ir priims iš Nikodemo rankų mirusio savo Sūnaus kūną. Kaip giliai turėjo būti paliestas šis dar visai naujas Jėzaus mokinys, pamatęs Jėzaus Motiną, nors apimtą didžiulio sielvarto, vėl priimančią Dievo valią: *Tebūna man, kaip tu pasakei*. Kaip galima neatsiduoti tokiai didžiai meilei visu savimi?

José Brage

5. Kad muzika skambėtų

Kai Jėzus kalbėjo apie Dievo karalystę, Jis žinojo, kad toji karalystė visai kitokia, nei įsivaizduoja Jo besiklausantieji, visai kitokia, nei mes įsivaizduojame šiandien. Todėl, užuot pateikęs mums apibrėžimą, Jis pasitelkia palyginimus: pasakojimus ir vaizdinius, kurie mus kviečia giliau suvokti perteikiamą slėpinį. Pavyzdžiui, Jėzus lygina Dievo karalystę su garstyčios grūdėliu, *kuris, sėjamas dirvon, esti mažiausias iš visų sėklų žemėje, bet pasėtas užauga, tampa didesnis už visas daržoves ir išleidžia tokias plačias šakas, kad jo pavėsyje gali susisukti lizdą padančių sparnuočiai* (Mk 4, 31–32). Tai nedidelis grūdelis, kuris dingsta žemėje ir pamiršamas, bet niekada nenustoja augti – net jei pasaulis akivaizdžiai eina priešinga linkme. Tas grūdelis auga net ir naktį, kai niekas jo neprižiūri ar nekreipia dėmesio.

1928 m. spalio 2 d. Dievas leido šv. Chosemarijai savo sieloje atrasti sėklą, kurią tik Jis galėjo ten pasėti: mažą grūdelį, kuris turės augti globojamas Bažnyčios. Po kelių mėnesių būsimos šventojo dienoraštis supažindina mus su šios sėklos *genetiniu kodu*: „Paprasti krikščionys. Raugas tešlai. Mūsų paprastumas ir natūralumas. Priemonė: kasdienis darbas. Visi šventieji! Ty-lus atsidavimas.“¹ Nuo tos dienos, kai Dievas jam davė misiją rūpintis šia sėkla, vienintelis šv. Chosemarijos rūpestis buvo, kad ji užaugtų ir taptų realybe. Ir tai, kas tuo metu tebuvo pažadas, viltis, šiandien yra medis su vešlia lapija, daugeliui sielų teikiantis prieglobstį ir turiningo gyvenimo pojūtį.

¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, Asmeniniai sąsiuviniai, nr. 25, *Opus Dei in the Church [Opus Dei Bažnyčioje]*, sud. Pedro Rodriguez, Fernando Ocariz, José Luis Illanes, Dublin: Four Courts Press, 1994, p. 133.

Normalu norėti tapti šventam

Popiežius Pranciškus mums sako: „Tad kiekvienas šventasis yra žinia, kurią Šventoji Dvasia semia iš Jėzaus Kristaus turtų ir dovanoja savo tautai.“² Šv. Chosemarija yra žinia, kurią pats įkūnijo savo gyvenimu. Jis pats tapo žinia, o jo gyvenimas ir žodžiai metė iššūkį daugelio gyvenimui: „Tegul nebūna tavo gyvenimas bevaisis. Būk naudingas. Nusikratyk snaudulio. Spinduliuok savo tikėjimo ir meilės šviesa. <...> Ir visus žemės kelius uždek Kristaus ugnimi, kurią nešioji savo širdyje.“³

Jis nešė ugnį savo širdyje, – greitai suvokė vienas pirmųjų *Opus Dei* iššventintų kunigų José Luisas Múzquizas. Pirmą kartą kalbėdamasis su šv. Chosemarija jis išgirdo kai ką, ko, ko gero, niekada nebuvo girdėjęs: apie buvimą apaštalu savo darbe. Ir tuoj pat šv. Chosemarija pridūrė: „Nėra kitos meilės, tik Dievo Meilė.“ Šie žodžiai José Luisui padarė gilų įspūdį: „Buvo akivaizdu, kad ši mintis kilo iš jo sielos gelmių, iš sielos, mylinčios Dievą. Visi ligtoliniai mano mąstymo įpročiai tiesiog subyrėjo.“⁴

Per padėkos Mišias už šios mylinčios Dievą sielos beatifikaciją tuomet kardinolas Ratzingeris su jam būdingu paprastumu ir gyliu pasakė: „Žodžio „šventas“ reikšmė ilgainiui pavojingai susiaurinta, o tai veikia mūsų šiandienos kultūrą. Tai verčia mus galvoti apie šventuosius, kurių statulas ir paveikslus matome altoriuose, apie stebuklus ir herojiškas dorybes. Atrodo, kad šventumas yra skirtas tik keliems išrinktiesiems, tarp kurių mums nėra vietos. Tada mes paliekame šventumą tik nedaugeliui, nežinomam skaičiui, ir liekame patenkinti tokie, kokie esame. Atsižvelgdamas į šią dvasinę apatiją, Chosemarija

² Popiežius Pranciškus, Apaštalinis paraginimas *Gaudete et exsultate*, 2018 m. kovo 19, Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, nr. 21.

³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 1.

⁴ *Kelias*, kritinis-istorinis leidimas, nr. 417 komentaras.

Escrivá nusprendė žadinti šaukdamas: Ne! Šventumas nėra kažkas neeilinio; priešingai – tai labai kasdieniška: kiekvienam pakrikštytam asmeniui normalu šventėti. Šventumas nereiškia kažkokio nepaprasto herojiškumo, kurio neįmanoma pasiekti; priešingai – jis turi tūkstančius skirtingų formų ir gali tapti realybe bet kur, bet kuriame darbe. Šventumas yra normalu.⁵

Tad visiškai normalu krikščioniui norėti tapti šventam. Kai buvo dar jaunas, kunigas Chosemarija rašė: „Šventieji nebuvo anomalous būtybės, ligoniai, kurių atvejus turėtų studijuoti šiuolaikiniai gydytojai. Jie buvo ir yra normalūs žmonės, su kūnu ir krauju – kaip ir tu. Ir laimėjo.“⁶ Kvietimas į *Opus Dei* skatina suprasti, kad *normalu* būti šventam, trokštant tapti paprasto muzikos kūrinio atlikėju. *Natos* šiai žinutei jau parašytos: šv. Chosemarijos gyvenimas ir pamokslai bei raštai, Vatikano II Susirinkimo paskelbtas visuotinis kvietimas į šventumą⁷; atliepiantis šį mokymą pastarųjų popiežių mokymas⁸; ir galiausiai – Evangelijos. Ši muzika turi būti išgirsta kiekviename mūsų pasaulio kampelyje, ji dar vis turi tapti realybe daugelio krikščionių asmeniniame gyvenime.

Taip arti, kad gyvename su Juo

Įkvėpdamas *Opus Dei*, mūsų Viešpats nutiesė Bažnyčiai kelią – dvasingumą, skirtą kiekvienos dienos kasdieniui aplinkai, neatskiriamą nuo kasdieninio darbo ir paprasto, normalaus skirtingų žmonių gyvenimo. „Iš tolo atrodo, kad ten, horizonte, žemė susijungia su dangumi. Nepamiršk, kad vieta, kur žemė

⁵ Joseph Ratzinger, Homilija, 1992 m. gegužės 19 d.

⁶ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, nr. 133.

⁷ Žr. Vatikano II Susirinkimas, *Lumen gentium* (1964 m. spalio 21 d.), nr. 40.

⁸ Žr. Šv. Jonas Paulius II, Apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici* (1988 m. gruodžio 30 d.), nr. 16–17; Popiežius Benediktas XVI, 2011 m. balandžio 13 d. audiencija; Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Gaudete et exsultate*, 2018 m. kovo 19 d.

ir dangus iš tiesų susijungia, yra tavo kaip Dievo vaiko širdis.“⁹ Taigi, nors pašaukimas į *Opus Dei* skatina asmenį imtis iniciatyvos siekti tobulesnio pasaulio, jis neveda pirmiausiai į aktyvizmą arba daugiau veiklų, nei darėme iki tol. Priešingai: šis pašaukimas veda į veiklumą kitokiu būdu – būti su Dievu veiklose, kurių imamės, ir siekti su Juo dalintis viskuo. „Mano vaikai, mūsų pašaukimas yra sekti Kristų. Ir taip atidžiai Jį sekti, kad mes gyventume su Juo – kaip tie dvylika – taip arti, kol ateis akimirka, kai pradėsime tapatintis su Juo ir galėsime kartu su šv. Pauliumi tarti: „Aš gyvenu, tačiau nebe aš, o gyvena manyje Kristus.“¹⁰

Vienas iš pirmųjų supernumerarijų nustebo, kai *Dievo darbo* steigėjas jam pasakė: „Dievas tave šaukia į kontempliacijos kelią.“ Jam, susituokusiam, turinčiam vaikų ir sunkiai dirbančiam, kad galėtų išlaikyti šeimą, tai buvo „tikras atradimas“¹¹. Šv. Chosemarija patarė ir kitam asmeniui: „Pakalbėk su mūsų Viešpačiu, pasakyk Jam: „Aš pavargau, Viešpatie. Man visiškai senka jėgos. Viešpatie, tai nėra gerai. Kaip darytum Tu?“¹² Štai ką kontempliacija pasaulyje apima – žiūrėti į realų pasaulį su meile, kartu žiūrint į Dievą ir dalyvaujant nepertraukiamame dialoge su Juo. Šv. Chosemarija ši gražų iššūkį apibendrina pritrenkiančia fraze: „Kuo labiau esame pasaulyje, tuo labiau turime būti Dievo.“¹³ Šis artumas, ši gili draugystė su Juo

⁹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Vaga*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas nr. 309.

¹⁰ Josemaría Escrivá de Balaguer, *In Dialogue with the Lord [Kalbant su Viešpačiu]*, London: Scepter, 2018, p. 23.

¹¹ Víctor García Hoz, „Mi encuentro con Monseñor Escrivá de Balaguer“, *Así le vieron* [„Mano susitikimas su mons. Escrivá de Balaguer“, *Taip ji matė*], sud. Serrano R., Madrid: Rialp, 1992, p. 83.

¹² Josemaría Escrivá de Balaguer, Užrašai iš šeimos susibūrimo Valjadolide, 1972 m. spalio 22 d.

¹³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Forge [Kalvė]*, London: Scepter, 1988, nr. 740.

iškelia du dalykus, kurie (ne vien pašaukime į *Dievo darbą*) turi ypatingą reikšmę visiems, kuriuos Dievas kviečia eiti šiuo keliu: kvietimą būti apaštalu, kad ir kiti pažintų Dievą, ir misiją perkeisti ir sutaikyti pasaulį su Viešpačiu per savo darbą.

Tačiau, prieš apsvarstant šiuos dalykus, kyla klausimas. Jei šv. Chosemarija visada pabrėždavo, ką ir dabartinis popiežius mums nuolat primena, kad šventumas yra kiekvienam, jei mūsų Viešpats suteikia mums galimybę supažindinti kitus su Evangelija, tada kyla klausimas: kuo savitas yra pašaukimas į *Opus Dei* kaip atsakas į kvietimą ieškoti Dievo?

Tai gana paprasta paaiškinti, jei turime omenyje, kad įvairūs krikščionių gyvenime atrandami pašaukimai yra saviti būdai, savitos gyvenimo kryptys atsiliepti į per Krikštą gautą kvietimą. Konkrečiai „pašaukimas į *Opus Dei* apima savęs atidavimą arba pašventimą Dievui ir kitiems pagal krikščionio pašaukimą. Vienintelis „papildomas“ specialus „elementas“ – šio atsidavimo vykdymas per specifinę instituciją Bažnyčioje (*Opus Dei*), kuri turi jai būdingą dvasingumą, konkrečias formavimo bei apaštalinės priemonės“¹⁴ ir kelia sau tikslą tarnauti Dievui ir kitiems žmonėms per darbą ir įprastą, kasdienį gyvenimą. Arba, kitaip tariant, tie, kurie atranda ir priima pašaukimą į *Opus Dei*, padedant Dievui ir gausiai kitų pašauktųjų šeimai, tarnauja kitiems (tai yra krikščioniško gyvenimo esmė). Todėl jie yra pasirengę padaryti viską, ką gali, kad gyvenimas su šia charizma pripildytų jų vidų, apšviestų jų protą ir praturtintų jų asmenybę, kad iš tikrųjų galėtų atrasti Dievą savo gyvenime ir dalytis šiuo nuostabiu atradimu su kitais.

1928 m. spalio 2 d. gautas dieviškasis nušvitimas ir vėlesni ženklai šv. Chosemarijai aiškiai parodė, kad turi atiduoti savo

¹⁴ Fernando Ocariz, „The Vocation to Opus Dei as a Vocation in the Church“, *Opus Dei in the Church*, [„Pašaukimas į Opus Dei kaip pašaukimas į Bažnyčią“, *Opus Dei Bažnyčioje*], London: Four Courts Press – Scepter, 1995, p. 103.

gyvenimą žiniai tarp kitų krikščionių – vyrų ir moterų, kurie gyvena pasaulyje, dirba įvairius darbus, skleisti: kad visi yra kviečiami siekti šventumo ir apaštalauti. Ir tai daryti per *Opus Dei* instituciją, sudarytą iš paprastų krikščionių, kurie priėmė dieviškąją kvietimą asmeniškai siekti šio idealo ir savo gyvenimu liudija šią nuostabią galimybę, Dievo malonei padedant, tuo ištikimais gyventi nepaisant asmeninių ribotumų.

Visi, kurie turi didelę širdį

Anksti rytą kelyje iš Betanijos į Jeruzalę Jėzus pasijunta alkanas. Jis nori numalšinti alkį ir sustoja prie figmedžio (plg. Mt 21, 18). „Jis prieina prie figmedžio. Jis prieina prie tavęs, prieina prie manęs. Jėzus alkanas ir ištroškęs sielų. Nuo Kryžiaus Jis sušuko: *Sitio!* – trokštu (plg. Jn 19, 28). Jis trokšta mūsų, mūsų meilės, mūsų sielų ir visų sielų, kurias turime atvesti pas Jį Kryžiaus keliu – nemirtingumo ir dangiškosios šlovės keliu.“¹⁵

Pašaukimas į *Dievo darbą* reiškia užsikrėsti stipriu Dievo alkio ir troškulio užkratu. Šv. Chosemarijai besistengiant kuo greičiau įkurti pirmąją *Opus Dei* rezidenciją, kai kurie žmonės jam patarė taip neskubėti. Vėliau dalyvaudamas rekolekcijose šv. Chosemarija parašys: „Skubėjimas. Tai nėra skubėjimas. Tai yra Jėzaus raginimas judėti pirmyn.“¹⁶ Jis buvo raginamas, kaip ir šv. Paulius, Kristaus meilės. Tuo pačiu romiu raginimu Dievas nori, kad budintume kiekvieno vyro ir moters širdį: „Supraski, nesvarbu, kas būtum, jog esi mylimas!“¹⁷ Ir tai

¹⁵ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Dievo bičiuliai*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Stasė Banionytė, Regina Dringelienė, Rasuolė Vladarskienė, Alina Kiliesaitė ir Vida Markūnienė, nr. 202.

¹⁶ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Asmeniniai sąsiuviniai*, nr. 1753, cit. iš: Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, t. 1, London: Scepter, 2001, p. 394.

¹⁷ Šv. Jonas Paulius II, *Žengiant per vilties slenkstį*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 1995, iš italų k. vertė Zigmantas Ardickas, p. 16.

daryti normaliu, natūraliu būdu, mylint ir leidžiant save mylėti kitiems, jiems padedant ir tarnaujant, perduodant tai, ką žinome, mokantis iš jų, dalijantis iššūkiiais ir planais, problemomis ir rūpesčiais, kuriant draugystės ryšius. Būtent ten, kur dirbame, ilsimės, apsipirkinėjame..., galime būti raugas, druska ir šviesa pasauliui.

Dievas savo darbui nekviečia superherojų. Jis kviečia normalius žmones, turinčius didelę, kilnią širdį, kur kiekvienas vyras ir kiekviena moteris ras vietą. Pirmuosiuose dokumentuose šv. Chosemarija rašė apie tuos, kurie galėtų būti Dievo pašaukti į *Dievo darbą*: „Čia nėra vietos tiems, kurie yra savanaudžiai, bailūs, nepatikimi, pesimistai, drungni, kvaili, tingūs, baikštūs, lengvabūdžiai. Tačiau čia yra vietos sergantiems, Dievo pamėgtiems, ir tiems, kurie turi didelę širdį, nepaisant galimo išties didelio jų silpnumo.“¹⁸ Atrandantieji Dievo kvietimą į *Opus Dei* gali turėti trūkumų ir būti riboti, tačiau privalo turėti aukštus idealus, troškimą mylėti ir apgaubti šia Dievo meile kitus.

Mylėti pasaulį taip, kaip Dievas jį myli

Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą (Jn 3, 16). Dievas aistringai pamilo pasaulį, kurį pats sukūrė. Taigi pasaulis nėra kliūtis šventumui, bet vieta, kur šventumas gimsta. *Opus Dei* esminė žinia yra nusakoma šiuo įsitikinimu: mes galime būti šventi ne nepaisant to, kad gyvename pasaulyje, bet pasinaudodami pasauliu, būdami pasauliečiais. Kadangi pasaulis, šis slėpingas didybės ir menkystės, meilės ir neapykantos, pykčio ir atleidimo, karo ir taikos lydinys, *su ilgesiu laukia, kada bus apreikšti Dievo vaikai* (Rom 8, 19).

Kalbant apie žmonijos santykius su pasauliu, Pradžios knygoje vartojami du veiksmožodžiai: *rūpintis* ir *dirbti*

¹⁸ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Instrukcija*, 1934 m. balandžio 1 d., nr. 65.

(plg. Pr 2, 15). Pirmuoju (isp. *guardar* – red. past.), kuris taip pat vartojamas norint išreikšti įsakymų laikymąsi, mums parodoma mūsų atsakomybė už pasaulį ir tai, kad negalime juo naudotis despotiškai. Antrasis veiksmožodis – *dirbti* (isp. *cultivar* – red. past.), kuris reiškia tiek dirbti (žemę), tiek teikti kultą, sujungia darbą ir Dievo garbinimą. Dirbdami mes ne tik asmeniškai išsiskleidžiame, bet ir siūlome Dievui malonią garbinimo atnašą, nes mylime pasaulį taip, kaip Jis jį myli. Todėl mūsų darbo pašventinimas reiškia siekti padaryti pasaulį gražesni, rasti jame vietos Dievui.

Pats Viešpats norėjo rūpintis ir dirbti pasaulyje, kuris buvo sukurtas Jo paties – Kūrėjo – rankomis. Mūsų Viešpaties paslėptas gyvenimas Nazareto dirbtuvėse šimtmečiais buvo aprauktas migla, neaiškumu. Tačiau *Dievo darbo* dvasios šviesoje „šis Jo gyvenimo periodas švyti it saulės šviesa. Jis nušviečia mūsų dienas ir pripildo jas savitos prasmės.“¹⁹ Todėl šv. Chosemarija nuolat skatino savo sūnus ir dukteris apmąstyti šiuos slėpiningus Jėzaus darbo metus, kurie mums primena „paslėptą ir tylų“ kviečių augimą. Štai taip Jėzus užaugo – vėliau Jis netgi lygino save su kviečio grūdu – Juozapo ir Jo motinos dirbtuvėje, toje dirbtuvėje, kuri taip pat buvo ir jo namai.

Šventosios Šeimos kuklus gyvenimas atskleidžia, kad yra darbo vietų, kurios, nors atrodytų mažai svarbios žemiškomis akimis, Dievo akyse turi didžiulę vertę. Taip yra dėl meilės ir rūpestingumo, troškimo paversti darbą naudingu. Todėl „darbo pašventinimas nereiškia *daryti kažką švento*, bet veikiau *atlikti patį darbą šventai*.“²⁰ Taigi „žmogiškai gerai atliktas darbas žmonių akimis tampa gydančia *versme*, per kurią jie atranda Dievą kiekviename gyvenimo aspekte. Dar daugiau, tai vyksta

¹⁹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, Vilnius: Strazdas, 2021, iš anglų k. vertė Žilvinas Beliauskas, nr. 14.

²⁰ Fernando Ocariz, *Naturaleza, gracia y gloria [Prigimtis, malonė ir garbė]*, Eunsa, 2000, p. 263.

šiuo metu, kai materializmas yra linkęs darbą paversti purvu, kuris apakina žmones ir neleidžia matyti Dievo.“²¹

Tam, kad duotų vaisių, grūdai turi pasislėpti žemėje, išnykti. Būtent taip šv. Chosemarija matė savo gyvenimą: „Mano vaidmuo yra pasislėpti ir išnykti, kad tik Jėzus šviestų.“²² Ir būtent taip Dievas nori, kad visi į *Dievo darbą* pašaukti vyrai ir moterys matytų savo gyvenimus. Kaip ir pirmieji krikščionys: normalūs, paprasti žmonės, kurie, jei ir pakeldavo balsą, tai ne ieškodami kitų pripažinimo, bet veikiau dėl Dievo spindesio ir Jo šlovės. Žmonės, kurie, visų pirma, „gyveno nauja dvasia, kuri sklido visiems, kas su jais susipažindavo ir bendraudavo. <...> Jėzaus mums atneštos taikos ir džiaugsmo sėjėjai.“²³

Eduardo Camino ir Carlos Ayxelá

²¹ Pal. Álvaro del Portillo, Laiškas, 1975 m. rugsėjo 9 d.

²² Josemaría Escrivá de Balaguer, Laiškas, 1975 m. sausio 28 d.

²³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, nr. 30.

6. Atiduoti savo gyvybę už draugus: pašaukimas į celibatą

Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos (Pr 1, 27). Taip pirmajame *Pradžios knygos* pasakojime kalbama apie vyro ir moters kilmę. Dievas juos sukuria tuo pačiu metu. Abu turi tokį patį orumą, nes jie yra gyvas Jo atvaizdas. Antrajame pasakojime vėl grįžtama prie šio įvykio (Pr 2, 7–25), tačiau tarsi filmuojant sulėtinto vaizdo režimu. Dievas pirmiausia sukuria vyrą ir jį palieka Edeno sode. Spindi naujai sukurto pasaulio grožis: dangus, jūros vandenys, per kalnus tekančios upės ir visokių rūšių medžiai. Tai nuostabi scena, bet Adomas jaučiasi vienišas.

Kad palengvintų jo vieatvę, Viešpats sukuria begalę gyvų padarų, pripildančių Rojų: padangių sparnuočius, jūrose plaukančias žuvis, žemės gyvūnus. Bet visa tai žmogui dar atrodo nepakankama. Tada Dievas nusprendžia jam suteikti *tinkamą bendrininką* (Pr 2, 18) ir iš vyro šonkaulio sukuria moterį. Galiausiai Adomas atranda akis, žvelgiančias tuo pačiu žvilgsniu: *ši pagaliau yra kaulas mano kaulų ir kūnas mano kūno. Ši bus vadinama Moterimi, nes iš jos Vyro ji buvo paimta* (Pr 2, 23). Tas susitikimas pripildo jį džiaugsmo, o kartu turi dar didesnę reikšmę: jis nušviečia paties žmogaus tapatybę, nauju būdu nusako, kas jis toks. Žmogui trūko kažko, ką galėjo duoti tik kitas žmogus.

„Negera žmogui būti vienam“

Šie *Pradžios knygos* puslapiai apie žmogų pateikia esmines tiesas, išreikštas ne teoriniais apmąstymais, bet simboliniu pasakojimu. Adomo vieatvė turi gilią antropologinę prasmę. Šv. Jonas Paulius II sakė, kad kiekvienas vyras ir moteris yra

tos *prigimtinės vienatvės* dalyvis ir kad kažkuriuo gyvenimo momentu turi su ja susidurti¹. Kai Dievas sako: *Negeera žmogui būti vienam* (Pr 2, 18), iš tikrųjų omenyje turi juos abu²: tiek vyrui, tiek moteriai reikia pagalbos išeiti iš šios vienatvės, reikia kelio kartu žengti į pilnatvę, kurios jiems trūksta. O tai yra santuoka.

Kai po daugelio amžių Jėzus primena fariziejams apie tai, kaip buvo *pradžioje*, remiasi būtent šia Biblijos ištrauka (plg. Mt 19, 1–12). Krikščioniška santuoka yra Dievo kvietimas vyrui ir moteriai kartu žengti Jo link. Ir ne tik kartu, bet *vienam per kitą*. Susituokusiam žmogui vyras ar žmona yra absoliučiai būtinas kelias pas Dievą. Kelias, kuriame kūnas tampa vieta meilės bendrystei ir savęs dovanojimui, pasišventinimo medžiaga ir erdve. Todėl santuokinė meilė yra kūnų ir sielų susitikimas, pagražinantis ir perkeičiantis žmogišką meilę, per sakramento malonę suteikiantis jai antgamtinę vertę.

Tuo pačiu metu meilė tarp vyro ir moters kreipia pranokti save pačią. Kai meilė tikra, ji visada yra *kelias į Dievą*, ne tikslas. Tikslas ir toliau tebėra pilnatvė, kuri randama tik Jame. Todėl nestebina, kad kuris nors iš susituokusiuju gali jausti tą *prigimtine vienatvę*. Tačiau šis jausmas nereiškia, kaip kartais aiškinama, kad meilė baigėsi ir turi prasidėti kita meilės istorija, nes nepakaktų ir jos. Greičiau tai ženklas, kad žmogaus širdis jaučia troškulį, kurį visiškai numalšinti gali tik begalinė Dievo meilė.

Psichologinis pojūtis, kad niekad nesame vieni

Tame pačiame pokalbyje apie santuoką, priminęs *Pradžios knygos* mokymą, Jėzus žengia dar vieną žingsnį. Abipusis vyro ir moters pasiaukojimas yra gražus kelias, vedantis į Dievą.

¹ Žr. Šv. Jonas Paulius II, Bendroji audiencija, 1979 m. spalio 10 d., 1979 m. spalio 24 d., 1979 m. spalio 31 d.

² Žr. Šv. Jonas Paulius II, Bendroji audiencija, 1979 m. spalio 10 d., nr. 2.

Tačiau tai ne vienintelis galimas kelias. Mūsų Viešpats kalba apie tuos, kurie gavę ypatingą dovaną atsisako santuokos *dėl dangaus karalystės* (Mt 19, 12). Jis pats ėjo šiuo keliu – Jėzus gyveno celibate. Jo gyvenime netrūko tarpininko tarp Jo ir Dievo: *Aš ir Tėvas esame viena* (Jn 10, 30); *aš esu Tėve ir Tėvas manyje* (Jn 14, 11). Jėzus ne tik ėjo šiuo keliu, Jis pats norėjo tapti Keliu, kad daugelis kitų žmonių galėtų mylėti tuo pačiu būdu, „prasmingu tikrai Dievu remiantis“³.

Bažnyčios istorijoje žinoma daugybė žmonių, atsiliepusių į Jėzaus kvietimą susitapatinti su Juo šiuo būdu – neatsiejamu nuo Jėzaus, giliai išsisknijusiu Jo gyvenime, nors tai ir nėra skirta visiems krikščionims. Jau pirmaisiais amžiais priėmusieji pašaukimą į celibatą neniekino santuokos. Galbūt kitas gyvenimo kelias juos traukė taip pat kaip tas, kuriuo jie pasiryžo žengti. Tačiau būtent dėl to, kad santuokinį gyvenimą matė kaip kai ką gražaus, jie galėjo paaukoti tą galimybę Dievui spinduliuodami džiaugsmu. „Tik tarp tų, kurie giliai supranta ir vertina žmogiškąją meilę, – rašė šv. Chosemarija, – gali kilti tas kitas neapsakomas suvokimas, apie kurį kalba Jėzus (plg. Mt 19, 11). Tai grynai Dievo dovana, kuri paskatina žmogų atiduoti kūną ir sielą Viešpačiui, paaukoti jam nepadalintą širdį, netarpininkaujant žemiškai meilei.“⁴ Dievas pašauktiesiems į celibatą kokiu nors būdu padeda atrasti bet kokios autentiškos meilės šaltinį ir tikslą. Jie ypatingai patiria Meilę, kuria degė Jėzaus širdis ir kuri buvo išlieta Bažnyčiai.

Taigi celibatas yra kelias, atspindintis dovanai gaunamą Meilę To, kuris visada žengia pirmą žingsnį (plg. 1 Jn 4, 19). Nors atrodo, kad besilaikantieji celibato apriboja savo laisvę,

³ Popiežius Benediktas XVI, Kreipimasis į Romos kuriją, 2006 m. gruodžio 22 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/benediktas_xvi/kalbos/2006-12-22_romos-kurijos-nariams).

⁴ *Conversations with Monsignor Escrivá de Balaguer [Pokalbiai su mons. Escrivá de Balagueru]*, London: Scepter, 1993, nr. 122.

kai paaukvoja Dievui galimybę sukurti šeimą, tačiau iš tikrųjų jie ją padidina. Jų atsidavimas į Dievo rankas, jų pasirengimas dėl Jo palikti *namus, brolius, seseris, tėvą, motiną, vaikus, dirvas* (Mt 19, 29) ypatingu būdu padaro juos „laisvus mylėti“⁵. Kaip ir susituokę žmonės, jie turi saugoti savo širdį, kad jų meilė nenusigręžtų nuo Dievo ir kad jie galėtų dalinti ją kitiems. Jų atsidavimas susitelkęs ne į sutuoktinį, o į Kristų, kuris siunčia juos į visą pasaulį perduoti „Jo mieliausios Širdies plakimo“⁶ konkrečioms žmonėms.

Toks buvo Jėzaus gyvenimas. Jis nesijautė vienišas, nes žinojo, kad visada yra lydima Tėvo: *Tėve, dėkoju tau, kad mane išklausei. Aš žinau, kad visuomet mane išklausei* (Jn 11, 41–42). Mes visada rizikuojame patirti vienatvę. Bet kai Kristus tikrai pripildo žmogaus širdį, jis nebesijaučia vienišas. Todėl šv. Chosemarija sakydavo, kad Dievas suteikė jam „psichologinį pojūtį, kad jis niekad nebuvo vienišas nei žmogiškai, nei antgamtiškai“⁷. Kalbėdamas apie savo patirtį, jis rašė: „Žmogaus širdis gali labai daug aprėpti. Mylinti širdis pranoksta pati save, todėl pajėgia įveikti visas kliūtis. Jeigu tu myli Viešpatį, nebus tokio kūrinio, kuris nerastų vietos savo širdy.“⁸

Jonas: celibate gyvenanti širdis

Per Paskutinę vakarienę, likus kelioms valandoms iki gyvybės Aukos, Jėzus atveria savo širdį apaštalams: *Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti* (Jn 15, 13). Šie žodžiai, išreiškiantys Jo meilę visai žmonijai, irgi yra kvietimas. Mūsų

⁵ Fernando Ocariz, Ganytojiškas laiškas, 2017 m. vasario 14 d., nr. 8.

⁶ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 884.

⁷ Josemaría Escrivá de Balaguer, *In Dialogue with the Lord [Kalbant su Viešpačiu]*, London: Scepter, 2018, p. 66.

⁸ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kryžiaus kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2002, iš ispanų k. vertė Paul Rambert ir Roma Bingelienė, 8-oji stotis, nr. 5.

Viešpats sako apaštalams: *Jus aš draugais vadinu* (Jn 15, 15). Jie, kaip ir visi vyrai bei moterys, yra Jo meilės *iki galo* (Jn 13, 1) gavėjai. Bet jie ypatingu būdu irgi yra draugai. „Draugas“⁹ kviečia juos daryti tai, ką Pats daro, – atiduoti gyvybę už savo draugus. Šie žodžiai neabejotinai yra kiekvieno krikščioniško pašaukimo šaknis, bet jie visada ypatingu būdu randa atgarsį širdyse tų, kurie viską palikę seka Kristumi.

Kryžius yra didžiausia šios Meilės išraiška. Šioje didingoje scenoje kartu su Marija ir šventomis moterimis mums aiškiai parodoma apaštalo Jono figūra. „Tačiau teismo valandą išsilakstė visi, išskyrus Joną, kuris vienintelis iš tiesų mylėjo ne žodžiais, bet darbais. Tikrai šitą paauglį, jauniausiąjį iš visų apaštalu, galima buvo išvysti šalia Kryžiaus. Kiti apaštalai nedege šia stipresne už mirtį meilės ugnimi.“¹⁰ Nuo pat paauglystės pradžios Jono širdis stipriai jautė Jėzaus meilę. Žinome, koks brangus jam buvo tos dienos, kai pirmą kartą sutiko Viešpatį, atminimas: „Jono akys susitinka su Kristaus. Jis seka Jį ir klausia: *Mokytójau, kur tu gyveni?* Ir jis nuėjo su Juo, ir praleido visą dieną kartu. Po daugelio metų jis pasakoja tai su kerinčiu paprastumu, kaip dienoraštį rašantis paauglys, kuris išlieja savo širdį, ir net pasižymi valandą: *hora autem erat quasi decima...* (iš lot. *buvo apie dešimtą valandą* – red. past.) Jis tiksliai prisimena akimirką, kai Jėzus pažvelgė į jį, kai Kristus patraukė, kai jis negalėjo atsispirti Kristui, kai jis pamilo Kristų.“¹¹

Lengva įsivaizduoti, kad Jėzus ant kryžiaus buvo sujaudintas pamatęs jaunąjį mokinį, kuris per vakarienę *buvo prisiglaudęs prie Jėzaus krūtinės* (Jn 21, 20). Galbūt Jis nenustebo pamatęs

⁹ Šv. Chosemarija kartais kalbėdavo apie *Jėzų kaip apie Draugą*. Žr. *Kelias*, nr. 422; *Kristus eina pro šalį*, nr. 93.

¹⁰ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, Vilnius: Strazdas, 2021, iš anglų k. vertė Žilvinas Beliauskas, nr. 2 (plg. Gg 8, 6).

¹¹ Šv. Chosemarija, Užrašai iš pasisėdėjimo su jaunimu, 1974 m. liepos 6 d., *Catequesis en América [Katechezė Amerikoje]*, t. 2, p. 113 (AGP, Biblioteca, P04).

savo Motiną. Vienu ar kitu būdu ji visada buvo greta Jo. Bet šalia jos mūsų Viešpats randa draugą – Joną. Gilioje kančioje jų akys susitinka. Koks didžiulis džiaugsmas tai turėjo būti Jėzaus širdžiai! Būtent tada, mums pasakoja Evangelija, pamatęs jį šalia savo Motinos, mūsų Viešpats priima Joną į unikalią Marijos ir Savo paties bendrystę: *Pamatęs stovinčius motiną ir mylimąjį mokinį, Jėzus tarė motinai: „Moterie, štai tavo sūnus!“ Paskui tarė mokiniui: „Štai tavo motina!“* (Jn 19, 26–27).

Po daugelio metų Jonas rašys: *Mes mylime, nes Dievas mus pirmas pamilo* (1 Jn 4, 19). Šis stulbinantis teiginys kyla iš asmeninės patirties. Jonas žinojo, kad jis buvo stipriai mylimas Jėzaus. Ši tikrovė pripildė visą jo gyvenimą ir suteikė jam naują prasmę: nešti tą pačią meilę visam pasauliui. „Apaštalas Jonas, – sakė šv. Jonas Henrikas Niumanas, – turėjo neapsakomą privilegiją būti Kristaus draugu. Taip jis išmoko mylėti kitus – pirmiausia jo meilė buvo sutelkta, o paskui galėjo plėstis. Be to, jis gavo didingą ir guodžiančią pareigą rūpintis Viešpaties Motina, Švenčiausiąja Mergele, po Jo dangun žengimo. Ar čia mes neižiūrime paslėptų jo ypatingos meilės broliams šaltinių? Ar galėtų tas, kuris pirmiausia buvo apdovanotas Išganytojo meile, gavęs sūnaus pareigas Jo Motinai, būti kas kita nei gilios, kontempliatyvios, karštos, ramios ir neribotos meilės atminimas ir pavyzdys (kiek tik žmogus gali būti)?“¹²

Žadinti širdis

Atiduoti visą savo širdį Dievui nėra paprasčiausiai asmeninio apsisprendimo rezultatas – tai *dovana*, celibato dovana. Ją apibrėžia ne išsižadėjimas, o atrasta meilė: „Toji meilė... tikrai verta bent kokios meilės!“¹³ Širdis jaučia besąlygišką Meilę – Meilę, kuri jos laukė – ir nori pasiaukoti Jai besąlygiškai, išskirtinai. Ir

¹² San John Henry Newman, *Love of Relations and Friends* [Giminių ir draugų meilė], Parapiniai ir paprasti pamokslai 2, pamokslas nr. 5.

¹³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, nr. 171.

ne tam, kad paprasčiausiai ją patirtų, o kad ją *perduotų* daugeliui kitų žmonių. Kaip šv. Jonas, kuris ne tik džiaugėsi Jėzaus meile, bet ir stengėsi, kad ši Meilė skleistųsi po visą pasaulį. Mylimajam mokiniui tai buvo natūrali pasekmė: *jei Dievas mus taip pamilo, tai ir mes turime mylėti vieni kitus* (1 Jn 4, 11).

Kartais į celibatą visų pirma žiūrima kaip į savo laiko paaukojimą, tarsi šio visiško atsidavimo priežastis būtų veiksmingumo siekimas: atsidėti tam tikriems apaštaliniais darbams be kitų išpareigojimų. Vis dėlto tai pernelyg supaprastintas požiūris. Celibatas nekyla iš pragmatinių svarstymų apie atsidėjimą evangelizacijai. Tai Jėzaus kvietimas. Tai pašaukimas ypatingai dalytis Kristaus širdies gyvenimu: mylėti kaip Kristus, atleisti kaip Kristus, dirbti kaip Kristus, būti pačiu Kristumi – *ipse Christus* – visoms sieloms. „Vien pragmatinių pagrindimų, nuorodų į didesnį disponuojamumą neužtenka: toks didesnis disponavimas laiku nesunkiai galėtų virsti savanaudiškumo forma, leidžiančia išvengti aukų bei vargų, kurių reikalauja kasdienis vienas kito priėmimas ir palaikymas santuokoje bei šeimoje; tai gali nuskurdinti dvasią arba sukietinti širdį.“¹⁴

Taigi celibatas nėra vienatvė dramblio kaulo bokšte, bet greičiau pašaukimas lydėti ir pažadinti daug širdžių. Kiek pasaulyje žmonių, kurie nesijaučia svarbūs, kurie mano, kad jų gyvenimai neturi vertės, ir kurie kartais keistai elgiasi, nes galiausiai ieško trupučio meilės! Gavusieji celibato dovaną žino, kad jie turi prisirišti prie visų šių žmonių ir jiems atskleisti Dievo meilę – priminti jų neįkainojamą vertę. Todėl celibate gyvenanti širdis yra vaisinga ir atperkanti kaip Jėzaus Širdis. Ji stengiasi kiekviename žmoguje išvelgti tą patį gėrį, kurį mūsų Viešpats atrasdavo tuose, kurie eidavo prie Jo. Ji nemato nusi-dėjėlio, raupsuotojo, nekęstino mokesčių rinkėjo, bet mylimą Dievo kūrinį, Jo išrinktą, begalinės vertės.

¹⁴ Popiežius Benediktas XVI, Kreipimasis į Romos kuriją, 2006 m. gruodžio 22 d.

Taigi, nors gyvenantieji celibate neturi biologinių vaikų, jie gauna gilią, tikrą tėvystės ir motinystės dovaną. Jie yra daugelio vaikų tėvai ar motinos, nes „tėvystė reiškia suteikti gyvenimą kitiems“¹⁵. Jie žino, kad pasaulyje yra tam, kad tikrai rūpintųsi kitais, kad savo gyvenimu ir tinkamais žodžiais parodytų, jog tik Dievas gali numalšinti širdies troškulį. „Toks gyvenimo grindimas Dievu konkrečiausiu ir radikaliausiu, koks tik įmanomas, būdu būtinas mūsų <...> pasauliui, kuriame Dievas rodo kaip hipotezė, bet ne kaip konkreti tikrovė. Jam reikia Dievo liudijimo kaip apsisprendimo pasirinkti Dievą savo gyvenimo žeme. Todėl celibatas svarbus kaip tik šiandien, mūsų šiuolaikiniame pasaulyje, net jei jo įgyvendinimą mūsų epochoje lydi nuolatiniai pavojai bei abejonės.“¹⁶

Diena iš dienos turinti augti dovana

Dieviškoji celibato dovana nėra magiški kerai, pakeičiantys iškart ir visam laikui. Dievas suteikia ją kaip sėklą, kuri turi pamažu augti *geroje žemėje*. Kaip bet kuris pašaukimas, celibatas yra dovana ir užduotis. Tai kelias. Todėl apsispręsti gyventi celibate dėl Dangaus karalystės neužtenka, kad širdis savaimė persikeistų. Reikia nuolatinių pastangų išravėti piktžoles, apsisaugoti nuo vabzdžių ir parazitų. Dieviškoji malonė veikia prigimtį jos nepaneigdama ir neužimdama jos vietos. Kitaip tariant, Dievas remiasi mūsų laisve ir asmenine istorija. Ir būtent toje žmogaus laisvės ir dieviškosios malonės dirvoje auga graži skaisčios širdies dovana. Ten ji auga... arba ten ji sunyksta.

Kaip jaunesnysis sūnus iš palyginimo, netgi pašauktieji į gilesnį artumą su Dievu vieną dieną gali pasijusti išsekę ir tušti. Tas jaunuolis nusprendė iškelti į tolimą šalį (plg. Lk 15, 13),

¹⁵ Popiežius Pranciškus, Pamokslas Šv. Mortos namų koplyčioje, 2013 m. birželio 26 d.

¹⁶ Popiežius Benediktas XVI, Kreipimasis į Romos kuriją, 2006 m. gruodžio 22 d.

nes savo tėvo namuose jis jautė vidinę tuštumą. Jis turėjo nu-pulti labai žemai, kad jam atsivertų akys ir suprastų, į kokią vergystę papuolė. Galima paminėti, kad, sekant Evangelijos tekstu, priežastis, dėl kurios jis grįžo, nebuvo labai dvasinga. Jis buvo alkanas, fiziškai alkanas. Jis ilgėjosi skanios tėvo namų duonos. Kai galiausiai sugrįžo, tėvas laukė ir *pribėgo prie jo, puolė ant kaklo ir pabučiavo* (Lk 15, 20). Sūnus bijojo, kad jam teks išgyventi net teismą (plg. Lk 15, 18–19), tačiau grįžusį jį pasitinka meilės kupinas apkabinimas. Jis atranda – galbūt kaip niekada daug aiškiau – savo giliausią tapatybę – jis yra tokio gero Tėvo *sūnus*.

Kartais išsekimas gali įgyti dar klastingesnę formą. Liekant tėvo namuose galima jaustis labiau tarnu nei sūnumi, kaip pa-lyginime vyresnysis brolis, kuris „gyveno namuose, bet nebuvo laisvas, nes jo širdis buvo kažkur kitur“¹⁷. Abiem atvejais kelias išsigelbėti nuo liūdesio yra kreipti akis į Tėvą ir jo meilę mums. Dievas numalšina alkį Eucharistijos duona, kurioje mes ran-dame Tą, kuris tapo vienu iš mūsų, kad mes Jį mylėtume kaip Draugą. Ten mes galime laikyti savo širdį uždegtą meile, tokia *stipria kaip mirtis* (Gg 8, 6).

Jonas stovėjo prie Jėzaus kryžiaus ir taip pat dalyvavo Jam žengiant į dangų „tą dieną, kai iškeliavimas iš tiesų buvo naujo artumo pradžia“¹⁸. Jėzus turėjo fiziškai atsiskirti nuo apaštalu, kuriuos mylėjo iki galo, kad galėtų dar labiau mylėti juos ir kiekvieną Juo įtikėjusį žmogų. Tai celibate gyvenančios širdies paslaptis: palikti šio pasaulio meilę, kad visą pasaulį pripildytų Jo Meilės šviesa.

Carlos Villar

¹⁷ Fernando Ocariz, Ganytojiškas laiškas, 2018 m. sausio 9 d., nr. 9.

¹⁸ Joseph Ratzinger, „El comienzo de una nueva cercanía“, *El resplandor de Dios en nuestro tiempo* [„Naujo artumo pradžia“, *Dievo spindesys mūsų laikais: liturginių metų apmąstymai*], Barcelona: Herder, 2008, p. 185.

7. Atsiliepimas į meilę: pašaukimas į santuoką

Kai beveik prieš šimtmetį šv. Chosemarija pradėjo kalbėti apie pašaukimą į santuoką, šių dviejų sąvokų junginys paprastai sutrikdydavo žmones ar sukeldavo pašaipą. Tai buvo tas pats, kas kalbėti apie besparnį paukštį arba kvadratinį ratą. „Juokiesi, kad sakau, jog turi „pašaukimą santuokai“? Iš tiesų turi būtent pašaukimą.“¹ Tais laikais, o kartais net ir šiandien, pasakymas *turėti pašaukimą* siejasi su įprasto gyvenimo palikimu nuošalėje tam, kad galėtų tarnauti Dievui ir Bažnyčiai. Daugumai žmonių tai, kas įprasta, reiškia sąsajas su šeima, namais, darbu, pirkiniais, sąskaitomis, skalbykle ar likučiais šaldytuve...

Šis sąrašas kinta ir yra nenuspėjamas kaip pats gyvenimas. Požiūris į „santuoką, kaip tikrą Dievo pašaukimą“², kyla tiesiogiai iš įsitikinimo, kad Dievas palaimina šeimos gyvenimą ir nori ten *apsigyventi*. *O juk tu – Šventasis, tavo sostas – Izraelio šlovės giesmės!* – sakoma psalmėje, kurią ištaria Jėzus ant kryžiaus (Ps 22, 4). Dievas, Šventasis, nori gyventi šeimose. Savo gyvenimais išreiškdamos meilę šeimos kviečiamos tapti gyriumi Jam: tapti *dangumi* nepaisant visų neišvengiamų šios laikinos vietos – mūsų žemiškojo gyvenimo – trūkumų.

Kad kelionė būtų gera

Vieną jaunuolį žodžiai „pašaukimas į santuoką“ prajuokino, tačiau jis ir susimąstė. Jam buvo duotas konkretus patarimas: „Atsiduok šv. Rapolo globai, kad kaip Tobiją nuvestų tave

¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 27.

² Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, Vilnius: Strazdas, 2021, iš anglų k. vertė Žilvinas Beliauskas, nr. 30. Žr. nr. 22–30, sudarančius pamokslą „Santuoka – krikščioniškasis pašaukimas“.

skaistų iki kelio pabaigos.“³ Šv. Chosemarija čia remiasi vieninteliu pasakojimu Biblijoje apie šį nepaprastai jo mylimą arkangelą. Iš tos didelės meilės ir pasitikėjimo šv. Chosemarija arkangelo Rapolo globai labai anksti patikėjo savo apaštalavimą su jaunais žmonėmis⁴. „Tobito knyga užburianti“, – kartą sakė jis⁵. Nors visa knyga yra pasakojimas apie kelionę, ji leidžia mums giliai įsijausti į dviejų šeimų gyvenimą ir stebėti trečio-sios gimimą. Ir netgi pati kelionė susijusi su namų atmosfera, mažomis detalėmis, kurias amžiais vaizdavo menininkai. Tai Šventajame Rašte vienintelė knyga, kurioje aprašomas šuo, lydintis Tobiją ir šv. Rapolą (plg. Tob 6, 1; 11, 4).

Kai Tobijas jau ruošiasi iškelti, jo tėvas palaimina šiais žodžiais: *Dangaus Dievas saugiai tenuveda tave tenai ir tesugrąžina man sveiką. Mano sūnau, telydi jo angelas judu, kad būtumėte saugūs* (Tob 5, 17). Šv. Chosemarija perfrazuodavo šiuos žodžius suteikdamas palaiminimą keliausiantiems: „Tegul Dievas būna tavo kelyje ir tegu Jo Angelas eina su tavimi.“⁶ Tikra kelionė, labiausiai viską lemianti, yra gyvenimo kelias, kai vyras ir žmona abu vienas kitam save atiduoda santuokoje, atsakydami į Dievo pasaulio sutvėrimą menančią svajonę⁷. Todėl taip svarbu leisti jauniems žmonėms atrasti ir iš naujo

³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, nr. 27. Žr. taip pat nr. 360.

⁴ Žr. Šv. Chosemarija, Asmeniniais sąsiuviniais, nr. 1697 (1932 m. spalio 10 d.), cit. iš: Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, t. 1, London: Scepter, 2001, p. 392.

⁵ Šv. Chosemarija, Meditacijos užrašai, 1947 m. spalio 12 d., *While He Spoke to Us on the Way [Kol jis kalbėjo mums pakeliui]*, p. 31.

⁶ Žr. *ten pat.* „Tai formuluotė, kurią pasirinkau kelionei palaiminti, pridėdamas prie jos maldą Mergelei Marijai: *Beata Maria intercedente, bene ambules: et Dominus sit in itinere tuo, et Angelus eius comitetur tecum [Tegul tavo kelionė Mergelei užtariant būna gera: ir tegul Viešpats būna tavo kelyje, ir tegu Jo Angelas eina su tavimi.]*“

⁷ Šv. Jonas Paulius II santuoką vadino *pirmapradžiu sakramentu* (plg. Bendroji audiencija, 1982 m. spalio 20 d. ir 1984 m. gegužės 23 d.).

suprasti „krikščioniškos šeimos pašaukimo grožį“⁸ – pašaukimą ne į antrarūšį, o į pirmarūšį šventumą.

Kai gyvenimas prasideda iš tikrujų

Žmogaus pašaukimas gimsta iš paprasto atradimo, kuris atneša daugybę pasekmių – įsitikinimą, kad mūsų gyvenimo prasmė ir tiesa randamos gyvenant ne dėl savęs, dėl savo rūpesčių, o dėl kitų. Suvokiame, kad gyvenime esame gavę tiek daug meilės ir kad esame pašaukti daryti tą patį – suteikti meilę. Tik taip atrandame patys save. Dalinti meilę ne tik laisvomis akimirkomis, kad nuramintume savo sąžinę, bet paversti meilę centriniu savo gyvenimo tikslu, aplink kurį sukasi visi rūpesčiai.

Prieš santuoką ir susituokęs su Sara jaunasis Tobijas gauna patarimų apie santuoką, kreipiančių į tai, kas jame kilniausia. Jo tėvas Tobitas, išsiunčiantis jį į kelionę, kad pasirūpintų pinigų ateičiai (plg. Tob 4, 2), nori jam palikti palikimą, kurį labiausiai vertino. *Mano sūnau, kai numirsiu, prideramai palaidok mane. Rūpinkis savo motina ir nepalik per visas jos gyvenimo dienas. Daryk visa, kas tik jai patinka, ir niekuo neužduok jai širdies <...> atsimink Viešpatį mūsų Dievą, ir suvaldyk kiekvieną norą nusidėti ar sulaužyti jo įsakymus <...>. Nenusuk savo veido nė nuo vieno vargšo, ir Dievo veidas nebus nugrežtas nuo tavęs. Jeigu turi daug mantos, duok išmaldos iš savo pertekliaus; jeigu mažai, nebijok duoti iš to, ką turi <...>. Visada šlovink Viešpatį Dievą, prašyk jo ištiesinti tavo kelius ir suteikti sėkmės visoms tavo pastangoms ir užmojams* (Tob 4, 3–19). Po keleto savičių Tobijas veda ir ruošiasi kelionei į tėvų namus. Jo uošvė Edna išsiskiriant paprašo: *Mano vaikeli ir brangus mano broli, teparveda tave Dangaus Viešpats laimingai! O kad aš galėčiau pamatyti tavo ir savo dukters vaikus prieš numirdama! Viešpaties akivaizdoje aš patikiu tau savo dukterį, nedaryk per visas jos gyvenimo dienas nieko, kas ją įskaudintų* (Tob 10, 13).

⁸ Fernando Ocariz, Ganytojiškas laiškas, 2017 m. vasario 14 d., nr. 25.

Dievas pašaukia vyrą ir žmoną saugoti vienas kitą, rūpintis vienas kitu, dovanoti vienas kitam savo gyvenimus – iš čia kyla asmeninio išsiskleidimo paslaptis. Didžiausia gyvenimo prasmė – duoti gyvybę. Tai matome Jėzaus gyvenime: *Aš atėjau, kad žmonės turėtų gyvenimą, – kad apščiau jo turėtų* (Jn 10, 10). Taip gyveno Juozapas ir Mergelė Marija – pačia nuolankiausia, švelniausia ir labiausiai išstobulinta meile, kokią tik matė pasaulis – rūpindamiesi vienas kitu ir labiausiai rūpindamiesi Gyvybe, tapusia kūnu. Dievas nori, kad taip gyventų Jo mokiniai: kad ir kur būtume, spinduliuotume Jo džiaugsmą, Jo troškimą gyventi. Tai yra mūsų krikščioniškos misijos prasmės branduolys.

„Meilės ir šypsenos stygius pavertė mūsų miestus dykumomis. Tiek daug pramogų, tiek daug visko, kas padeda praleisti laiką, mėgautis, tačiau meilės trūksta. Šeimos šypsena gali įveikti šį mūsų miestų virtimą dykvietėmis. Tai šeimyninės meilės pergalė. Jokia ekonominė ar politinė inžinerija negali pakeisti šio šeimos indėlio. Babelio projektas statydina dangoraižius be gyvybės. O Dievo Dvasia daro dykumą vaisingą (plg. Iz 32, 15)“.⁹

Didžiausia gyvenimo prasmė yra duoti gyvybę. Šis atradimas, kurį galima suvokti dar esant paaugliu, tačiau gyvenime kartais tai pavyksta tik labai vėlai, žymi tikrą perėjimą iš vaikystės į brandą. Galima sakyti, kad tik tada pradeda būti tikru asmeniu, tik tada prasideda gyvenimas. Nes „turėti didžiųjų svajonių yra gyvenimo ženklas; mylėti – štai ką reiškia gyvenimas. Mylėti taip, kad galėtum save atiduoti mylimajam. Gebėti pamiršti save (t. y. būti savimi), galėti mirti dėl ko nors – tai reiškia gyventi. Žmogus, galvojantis tik apie save, yra niekas,

⁹ Popiežius Pranciškus, Bendroji audiencija, 2015 m. rugsėjo 2 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. <https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/audiencijos/2015-09-02>).

tuščias. Tik tas žmogus, kuris gali pamiršti save, paaukoti save, žodžiu, kuris gali mylėti, yra gyvas.“¹⁰

„*Taip*“ *matmuo*

Šitaip žvelgdami pamatome, kaip toli santuokos pašaukimas nuo to, kas įvardijama „savęs patenkinimo impulsu arba paprasčiausia priemone savanaudiškai realizuoti savo asmenybę.“¹¹ Mūsų asmenybė tikrai skleidžiasi, kai galime save atiduoti kitam asmeniui. Santuokinis gyvenimas yra gausaus pasitenkinimo ir džiaugsmų šaltinis, tačiau kiekvienam aiškiai matomos ir problemos, reikalavimai, nusivylimai, kurių iškyla gyvenant kartu. Tačiau taip lengva pabėgti nuo tos ne pačios gražiausios meilės pusės – kaip lengva paniekinti sudžiūvusios duonos trupinius.

Juk kaip atidžiai ir rūpestingai kartais planuojamos santuokos šventės: nevengiant jokių išlaidų, darant viską, kad būtų užtikrinta, jog šventė būtų nepamirštama ir verta šeimos socialinės padėties. Bet po to ateina kasdienio gyvenimo realybė, nusivylimas – tai gali atsitikti po kelių mėnesių ar kelerių metų. Susiduriama su šeimos gyvenimo netobulumu: kyla problemų, aiškiai pamatomi sutuoktinio trūkumai, sunku kalbėtis vienas su kitu, klausytis vienas kito, gydyti žaizdas, išlieti meilę. Tada galima prarasti suvokimą, kad santuoka yra „tikras kvietimas iš Dievo“, prašančio sutuoktinių atsiduoti vienas kitam kaip tėvui, motinai, vyrui, žmonai... iš pašaukimo. Tikrai būtų labai gaila, jei šeima, kuriai Dievas norėjo tikros laimės, net dide-liuose sunkumuose, nuklystų nuo kelio ir baigtų savo dienas patenkinti tuo, kad taikiai sugyvena.

Santuokos dieną vyras ir moteris į klausimą, ar myli vienas kitą, atsako „taip“. Tačiau tikrasis atsakymas yra duodamas per

¹⁰ Joan Maragall, „Elogio del vivir“, *Vida escrita* [„Gyvenimo pašlovinimas“, *Parašytas gyvenimas*], Madrid: Aguilar, 1959, p. 105.

¹¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, nr. 43.

jų gyvenimą: lėtai kalamas žaizdre *visą gyvenimą* abipusio *taip* ugnyje. „Į svarbiausius gyvenimo klausimus atsakome visu savo gyvenimu. Nesvarbu, ką sakome, kokius žodžius vartojame. Galiausiai atsakymas regimas iš veiksmų. Kas tu toks? Ko tu iš tikrųjų nori? Atsakyti į šiuos klausimus galime tik visu savo gyvenimu.“¹² Ir šis viso gyvenimo *taip* tampa vis gilesnis ir autentiškesnis. Neišvengiamas naivumas, žymintis santuokinio gyvenimo pradžią, perkeičiamas šviesos pripildytu nekaltumu, be jokio cinizmo į *taip, mieloji (mielasis)*, kuris dabar jau pažįsta, bet *taip* pat myli.

Didis šio *taip* gilumas yra neatšaukiamas, jei meilė tikra. Tai priežastis, dėl kurios Bažnyčia eina prieš srovę savo mokymu apie sužadėtuvių laiką ir sutuoktinių atvirumą gyvybei. Nors šis požiūris veda prie kaltinimų, kad tai neprotinga ir griežta, ji kantriai reikalauja, nes žino, kad Dievas kviečia saugoti žmogiškos meilės tiesą, ypač „ten, kur ji gimsta“¹³. Taip darydama Bažnyčia negina abstrakčios tiesos, taisyklės iš naudojimosi vadovo. Greičiau ji saugo konkrečią gyvenimų tiesą, žmonių santykius nuo mirtinos ligos, nuo nuodų, kurie subtiliai išsi-skverbia, pirmiausia apsirengę kaip romantika ir triumfas, kol staiga kaukė nuplėšiama ir pasirodo savanaudiškumas, kuris kiekvieną sutuoktinį uždaro savyje.

Tiesa, kad žmoguje, kuris galvoja: „džiaugsiuosi viskuo, ką mano kūnas man gali duoti, ir dalinsiuosi juo su bet kuo, kas tik norės prie manęs prisijungti“, yra aiški gyvenimo didybė ir džiaugsmas. Šiame požiūryje į gyvenimą galime girdėti aiškų aidą iš pirmųjų Pradžios knygos skyrių: jaunystė – skanus vaisius..., tad kodėl neskanauti jo iki galo? Kodėl Dievas nori iš manęs atimti šį saldumą? (plg. Pr 3, 2.6). Jauni žmonės, besistengiantys gyventi krikščioniškai, jaučia tą patį potraukį, bet

¹² Sandor Marai, *El último encuentro [Paskutinis susitikimas]*, Barcelona: Salamandra, 2007, p. 107.

¹³ Fernando Ocariz, Ganytojiškas laiškas, 2017 m. birželio 4 d.

mato, kad tai tik mirażas, ir nori suvokti gilesnę tiesą. Stengdamiesi išlaikyti savo meilę tyrą arba atgauti savo nekaltybę, jei ją prarado, jie ruošiasi mylėti nesisavindami kito žmogaus, jo neišnaudodami. Vienu ar kitu būdu jie savęs klausia: su kuo aš dalinsiuosi šiuo gyvenimo troškimu, kurį jaučiu viduje? Ar tai iš tikrųjų tas žmogus? Ar iš tikrųjų mylėsime vienas kitą, ar tik trokšime vienas kito? Jie žino, kad kartu su savo kūnu jie atiduos savo širdį, savo asmenį, savo laisvę. Jie žino, kad būtent tai slypi ištarus „*taip* amžinai“. Jie žino, kad kiekvienas žmogus yra vertas „*taip* be sąlygų ir reikalavimų“. Jei šio sprendimo trūksta – jie nei pasiruošę dovanoti, nei tokią dovaną priimti: tai jų viduje paliktą tuštumą, kurią galbūt pastebėtų tik laikui bėgant.

Ta pati logika sudaro pagrindą ir tiems, kurių pašaukimas yra celibatas, ir kurie nori Dievą mylėti savo kūnu, diena iš dienos jį atiduodami. Taip, santuoka ir celibatas vienas kitą nušviečia ir yra vienas kitam reikalingi, nes abu išreiškia tą neatlyginamumą, kuris gali būti suvoktas tik Dievo šviesoje, dėl paties Dievo paveikslo, kurį Jis įdėjo mumyse, per kurį save ir kitus matome kaip dovaną ir suvokiame, kad esame pašaukti atiduoti gyvenimą savo tėvams, vaikams, anūkams... – visiems.

Kai Jėzus atskleidžia šią gilią meilės prasmę, Jo mokiniai pasimetę, Jis turi jiems paaiškinti: *Ne visi išmano tuos žodžius, o tik tie, kuriems duota išmanyti* (Mt 19, 11). Jauni žmonės ir tėvai, besistengiantys gyventi krikščioniškai, dažnai susiduria su kitų supratingumo stoka. Jie turėtų suvokti, kad giliai viduje daug žmonių juos gerbia, nors kartais jie negali tiksliai išreikšti dėl ko. Jie gerbia, nes savo nuoširdžia meile krikščionys aiškiai išreiškia Dievo meilės džiaugsmą ir laisvę, troškimą, kuris *neišsakomais atodūsiais* (Rom 8, 26) glūdi kiekvieno vyro ir moters širdyje.

Skausmo nenorinti kęsti širdis

Vardas Rapolas reiškia „Dievas gydo“. Tai reiškia, kad Dievas prižiūri ir rūpinasi kiekvienu žmogumi. Arkangelo įsikišimas į Tobito, Anos, Tobijo ir Saros gyvenimus yra aiški tikrovės, kurios kartais nematome, išraiška. Dievo globėjiškas rūpestis šeimomis – tam Jis teikia svarbą, kad jie būtų laimingi (plg. Tob 12, 11–15). Dievas nori būti arti mūsų, nors kartais atsisakome Jam tai leisti, nes iš tikrųjų nenorime, kad Jis būtų šalia. Sūnaus palaidūno, kuris išėjo į *tolimą šalį* (Lk 15, 13), pasakojime galime matyti ne tik konkrečius žmones, bet ir visokias visuomenes ir kultūras: pasaulį, kuris tolsta nuo Dievo ir tampa atšiauria vieta. Tačiau, kaip ir tėvas palyginime, Dievas niekad nepavargsta laukti ir visada randa būdą būti šioje kartais tragiškoje tikrovėje. Jis ieško kiekvieno žmogaus, nori išgydyti jo žaizdas.

Tobijo knyga taip pat rodo, kad Dievo artumas ir rūpinimasis šeimomis nereiškia, kad jos bus apsaugotos nuo bet kokių sunkumų. Pavyzdžiui, Tobitas yra teisus žmogus, netgi herojiškas, bet Dievas leidžia, kad jis apaktų (plg. Tob 2, 10). Dėl šios priežasties jo žmona turi ieškoti pinigų šeimai ir vieną dieną kartu su užmokesčiu jai duodamas vaikas. Tobitas galvoja, kad jo žmona pavogė vaiką, ir sukelia šeimoje sambrūzdį: *Vis dėlto ja nepatikėjau ir liečiau sugrąžinti jį savininkams. Tuomet atsakydama ji tarė: „Kurgi tavo išmaldos? Kurgi tavo gerieji darbai? Žiūrėk! Visi žino, kokį atpildą už juos esi gavęs!“* (Tob 2, 14). Susidūrusį su šiuo griežtu atsakymu Tobitą apima širdgėla – jis pradeda verkti ir melsti Dievą, kad jį pasiimtų pas save (plg. Tob 3, 1–6).

Vis dėlto Tobitas daro viską, kad padarytų savo žmoną laimingą. Kai Tobijas jau keliauja namo, dabar jau laimingai vedęs ir turėdamas turto, jo motina Ana, kuri nuo pat pradžių prieštaravo, kad Tobijas iškeliautų, bijo paties blogiausio: *Mano vaikas žuves, nebėra jo tarp gyvųjų... Vargas man, mano vaikeliai, mano akių šviesa, kad išleidau tave į kelionę!* Tobitas

irgi jaudinasi, bet bando ją nuraminti: *Nusiramink! Liaukis sielojusiai, brangioji! Nėra ko sielotis. O Ana atsako: Tu pats nusiramink! Liaukis mane apgaudinėti. Mano vaikas žuves! Bet slapta tikisi jo sugrįžimo: Kasdien ji išskubėdavo laukan ir žiūrėdavo į kelią, kuriuo buvo iškeliavęs jos sūnus. Ji pasitikėjo tik savo akimis. Saulei nusileidus, sugrįžusi į vidų, ji raudodavo ir verkėdavo, visiškai negalėdama užmigti (Tob 10, 1–7).*

Daro išpūdį mintis, kad bėgant amžiams kasdieniai rūpesčiai, su kuriais susiduria šeimos, nedaug tepasikeitė. Nesusipratimai, negebėjimas išsiskirti, rūpesčiai dėl vaikų... „Žmogus per daug prastai galvotų apie santuoką ir žmogiškąją šilumą, jeigu tartų, kad meilė ir džiaugsmas baigiasi vos susidūrus su šiais ir panašiais sunkumais.“¹⁴ Vos įsimylėjus – kas yra jėga, vedanti prie iliuzijos sukurti šeimą, – linkstama palikti užribyje beveik visus kito trūkumus. Bet užtenka kelias savaites pagyventi po tuo pačiu stogu, kad suvoktum, jog niekas vestuvių dieną nėra tobulas ir kad dėl šios priežasties santuokinis gyvenimas yra nuolatinis abiejų sutuoktinių atsivertimo kelias, dirbant kartu kaip komanda. Kol vyras ir žmona kasdien vienas kitam suteikia naują galimybę, jų širdys kaskart darosi vis gražesnės, nors kai kurie ribotumai liks ar net sukietės.

Kaip sako sena daina: „Širdis, nenorinti kentėti, visą savo gyvenimą praleidžia be meilės“¹⁵. Ir C. S. Lewis rašė apie tai: „Mylėti – tai tapti pažeidžiamam. Tik pamilk ką nors, ir tavo širdis veikiausiai nukentės, o gali būti, kad ir bus sužeista iki kraują. Jei nori užtikrinti širdies saugumą, privalai niekam jos neduoti, net gyvūnui. Atsargiai paskirstyk ją įvairiems įdomiems užsiėmimams ir smulkiems malonumams, venk bet kokių išpareigojimų, saugiai užrakink ją savo egoizmo

¹⁴ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, nr. 24.

¹⁵ *A los árboles altos* – liaudies daina, kurią primena šv. Chosemarija *Kelyje*, nr. 145.

dėžėje ar karste.¹⁶ Žinoma, jaunavedžiai nesusiduria su tokiu pavojumi, su koku susidūrė Tobijas ir Sara vestuvių naktį (plg. Tob 6, 14–15; 7, 11). Visgi savanaudiškumo velnias – mirtinas priešas – be perstojo grasina šeimoms, gundydamas „pūsti burbulus“ iš mažų ir nesvarbių nesutarimų, kuriuos savanaudiškumas galėtų smarkiai perdėti¹⁷.

Todėl taip svarbu vyrui ir žmonai aiškiai kalbėtis, nebijoti sudėtingų temų, nesislėpti ir neatsiskirti aukštomis sienomis – vis iš naujo atkurti jausmus, kurie iš naujo sužadina meilę. Šv. Chosemarija sakė, kad „barniai, jeigu nėra per dažni, puikiausiai gali rodyti tarpusavio meilę. Net galima sakyti, kad kartais barniai reikalingi.“¹⁸ Vanduo turi tekėti laisvai, nes jei jis užsistovi, pradeda apaugti dumbliais. Todėl „[T]ėvai turėtų rasti laiko pabūti ir pasikalbėti su vaikais. Vaikai – visų svarbiausia, daug svarbiau negu verslas, darbas arba poilsis. Pokalbiuose tėvai turėtų atidžiai išsiklausyti, pasistengti suprasti vaikus ir pripažinti, jog kai kurie maištingi vaikų požiūriai gali būti iš dalies arba net visiškai teisingi.“¹⁹

Ir visų svarbiausia reikia kalbėtis su Dievu, prašyti šviesos: *Tavo žodis – žibintas mano žingsniams ir šviesa mano takui* (Ps 119, 105). Nors *Tobijo knyga* mums niekada nepasakoja apie nesutarimus tarp Tobijo ir Saros, lengvai galime įsivaizduoti, kad jų buvo, kaip tarp Tobito ir Anos, kaip ir visose šeimose. Bet taip pat galime juos įsivaizduoti artimai susivienijusius iki gyvenimo pabaigos, nes matome jų santuoką, sustiprintą intymios vienybės su Dievu: *Pašlovintas esi, mūsų protėvių Dieve, tebūna šlovinamas tavo vardas amžinai*, – meldžiasi Tobijas

¹⁶ C. S. Lewis, *Keturios meilės*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006, iš anglų k. vertė Rasa Drazdauskienė, 6 sk. p. 139–140.

¹⁷ Žr. Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, nr. 23.

¹⁸ *Ten pat*, nr. 26.

¹⁹ *Ten pat*, nr. 27.

savo vestuvių naktį. *Suteik, kad mudu rastume gailestingumo ir drauge sulauktume senatvės* (Tob 8, 5; 7).

Šv. Jonas Paulius II, „šeimos popiežius“²⁰, kartą *Giesmių giesmės* meilę palygino su Tobijo ir Saros meile. „Sutuoktiniai *Giesmių giesmėje* aistringais žodžiais vienas kitam išreiškia savo žmogišką meilę. Sutuoktiniai *Tobijo knygoje* prašo Dievo, kad galėtų atsakyti į meilę.“²¹ Sugretindamas šiuos du santuokinės meilės aprašymus, jis norėjo iškelti klausimą: kuris iš jų geriau atspindi santuokinę meilę? Atsakymas paprastas: abu. Dieną, kai dvi širdys suranda viena kitą, jų pašaukimas įgauna gaivų jauną veidą, kaip sutuoktinių iš *Giesmių giesmės*. Šis veidas atgauna savo jaunystę kaskart, kai vis iš naujo priimamas pašaukimas atsakyti į meilę. Tada ši meilė tampa tokia stipri kaip mirtis²².

Carlos Aixelà

²⁰ Popiežius Pranciškus, Kanonizacijos pamokslas, 2014 m. balandžio 27 d.

²¹ Šv. Jonas Paulius II, Bendroji audiencija, 1984 m. birželio 27 d.

²² Žr. *ten pat* ir plg. Gg 8, 6.

8. Būti geresniais tėvais: vaikų pašaukimas

Jokūbo ir Jono motina nekantriai trokšta pasikalbėti su Jėzumi. Visiškai pasitikėdama ji parpuola prie Jėzaus kojų ir nori kažko prašyti. Jėzus klausia: *Ko nori?* O ji tiesiai šviesiai taria: *Sakyk, kad šitie abu mano sūnūs tavo karalystėje sėdėtų vienas tavo dešinėje, o kitas kairėje* (Mt 20, 21). Išgirdęs toki drąsų motinos prašymą, Jėzus tikriausiai šypsosi. Tačiau visai netrukus Jis suteiks jos sūnams daug daugiau, nei motina kada nors galėjo svajoti: namus savo širdyje ir visuotinę, amžiną misiją.

Šiandien, kaip ir pačioje pradžioje, Bažnyčia patiria naująjį apaštališkąjį impulsą. Per pastaruosius Romos pontifikus mūsų Viešpats ją kviečia į nuolat atsinaujinančią evangelizaciją¹, kuri yra viena ryškiausių gairių pereinant iš antrojo tūkstantmečio į trečiąjį. Šioje kelionėje būtent šeima vaidina pagrindinį vaidmenį. Motinos, tėvai, seneliai yra tie pagrindiniai veikėjai – jie evangelizuoja priešakinėse pozicijose. Šeima yra „pirmoji vieta, kur Dievo Meilė pasireiškia ir pranoksta tai, ką galime padaryti ar kas mums nepavyksta.“² Šeimoje išmokstame melstis tais žodžiais, kuriais melsimės visą likusį gyvenimą; šeimoje formuojasi požiūris į pasaulį ir į kitus žmones³. Namai yra atpažįstami kaip teisinga aplinka, pasėlys geroje dirvoje, *tas*

¹ Žr. Šv. Paulius VI, Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nunitandi*, 1975 m. gruodžio 8 d., nr. 82; taip pat Šv. Jonas Paulius II, Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte*, 2001 m. sausio 6 d., nr. 40; Popiežius Benediktas XVI, Homilija atidarant Vyskupų sinodą, skirtą naujam evangelizavimui, 2012 m. spalio 7 d.; Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*. 2013 m. lapkričio 24 d., nr. 27.

² Fernando Ocariz, Laiškas, 2017 m. birželio 4 d.

³ Žr. *Katalikų Bažnyčios katekizmas* (<https://katekizmas.lt/>), nr. 1666.

ir duoda derlių: kas šimteriopą, kas šešiasdešimteriopą, o kas trisdešimteriopą (Mt 13, 23).

Šventųjų tėvai

Šv. Chosemarija buvo dar jaunas kunigas, kai mūsų Viešpats jam parodė didžiulę šventumo plotmę, kurią *Opus Dei* buvo pašaukta skleisti pasaulyje. Jis suprato, kad negali atidėti šios misijos, todėl paprašė savo dvasinio vadovo leisti pasiryžti imtis daugiau maldos ir atgailos. Siekdamas pagrįsti tokį sprendimą, jam aiškino taip: „Tik pažiūrėkit, Dievas to iš manęs prašo, be to, turiu būti šventasis ir tėvas, mokytojas ir šventųjų vedlys.“⁴ Tam tikra prasme šie žodžiai gali būti pritaikomi ir bet kuriai motinai ar bet kuriam tėvui, nes šventumas išlaiko savo autentiškumą tik tada, kai juo dalijamasi ir tai teikia šviesą šalia esantiems. Todėl, jei siekiame tikro šventumo, kiekvienas iš mūsų yra pašauktas tapti „šventuoju ir tėvu, mokytoju ir šventųjų vedliu“.

Nuo pat pradžių šv. Chosemarija kalbėjo apie „pašaukimą santuokai“⁵. Jis žinojo, kad šis žodžių junginys daugelį galėtų stebinti, bet pats neabejojo keliu į šventumą per santuoką ir santuokinės meilės artuma Dievo širdžiai. Kartą jis išraiškingai pasakė: „Aš abiem rankomis laiminu šią meilę ir, kai manęs klausia, kodėl sakau „abiem rankomis“, tučtuojau atsakau: todėl, kad neturiu keturių rankų.“⁶

Tėvų misija nesibaigia vien tuo, kad jie priima Dievo suteiktus vaikus. Ji tęsiasi visą likusį gyvenimą ir turi savo tikslą – rojų. Nors kartais tėvų prieraišumas prie vaikų gali atrodyti trapus ir netobulas, iš tiesų tėvystės ir motinystės ryšys yra taip

⁴ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Asmeniniai sąsiuviniai*, nr. 1752.

⁵ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulis, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 27.

⁶ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Dievo bičiuliai*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Stasė Banionytė, Regina Dringelienė, Rasuolė Vladarskienė, Alina Kiliesaitė ir Vida Markūnienė, nr. 184.

giliai išsisknijęs, kad leidžia atsiduoti be jokių apribojimų – juk kiekviena motina mielai prisiimtų savo kenčiančio vaiko kančias ligoninėje.

Šventajame Rašte randame daug vietų, kur motinos ir tėvai jaučiasi privilegijuoti ir didžiuojasi Dievo suteiktais vaikais: Abraomas ir Sara; Mozės motina; Samuelio motina Hana; septynių Makabėjų brolių motina; kanaanietė moteris, prašanti Jėzaus pagydyti dukrą; Najino našlė; Elžbieta ir Zacharijas; o ypač mūsų Motina ir šv. Juozapas. Tai yra užtarėjai, kuriems galime patikėti savo šeimas, kad iš jų išaugtų naujų šventųjų vyrų ir moterų kartos.

Gerai žinome, kad motinystė ir tėvystė yra glaudžiai susijusios su kryžiumi ir kančia. Kartu su dideliais džiaugsmiais ir pasitenkinimu vaikams augant ir bręstant kyla įvairiausių sunkumų. Kai kurie mažesni, kiti – ne tokie ir maži: naktys be miego, paaugliški maištai, sunkumai darbo paieškose, antrosios pusės paieškos ir kt.

Ypač skausminga matyti, kaip vaikai priima blogus sprendimus ar nutolsta nuo Bažnyčios. Tėvai tikrai bando stiprinti jų tikėjimą – stengiasi parodyti, koks patrauklus yra krikščioniškas gyvenimas. Ir štai jie savęs gali klausti: ką mes padarėme neteisingai? Visai nenuostabu, kad toks klausimas gali iškilti, tačiau tėvai neturėtų sau leisti dėl to kankintis. Tiesa, pagrindinė atsakomybė dėl vaikų ugdymo tenka tėvams, tačiau jie nėra vieninteliai, kurie daro įtaką. Aplinka dažnai suteikia vaikams kitų gyvenimo perspektyvų, kurios gali pasirodyti patrauklesnės ir labiau įtikinamos, o tikėjimo pasaulis – tolimas ir nerealus. Galiausiai vaikai yra laisvi nuspręsti, koku keliu jie nori eiti.

Kartais tiesiog reikia, jog vaikas kurį laiką atitolėtų, o tai jam leistų iš naujo atrasti ir įvertinti, ką gavo iš tėvų. Kai taip atsitinka, tėvams reikia išlikti kantriems. Net jei jų vaikai rinkosi klaidingą kelią, tėvai vis tiek turi sugebėti juos priimti ir rodyti jiems matomą meilę, taip pat vengti bet kokio nepagrįsto spaudimo, kuris gali atvesti prie dar Gilesnių problemų vaikų

gyvenime. „Dažnai nieko kito negalima daryti, tik laukti: mels-tis ir laukti kantriai, švelniai, didžiadvasiškai ir gailestingai.“⁷ Tėvo ir sūnaus palaidūno palyginimas šiuo atveju yra labai pamokantis (plg. Lk 15, 11–32). Nors tėvas žinojo apie savo sūnaus padarytas klaidas, jis suprato, kad turi laukti.

Bet kuriuo atveju motinai ar tėvui ne visada lengva priimti augančio vaiko laisvę ir iš to kylančius sprendimus. Taip nu-tinka, nes kai kurie vaikų sprendimai – nepriklausomai nuo jų gėrio ar blogio mato – skiriasi nuo tėvų pageidaujamų. Tėvai gali pradėti patys save matyti tik kaip savo vaikų gyvenimo ste-bėtojus, nors iki šiolei šiems reikėdavo nuolatinės globos. Nors tai gali pasirodyti paradoksalu, būtent šiuo momentu vaikams labiausiai reikia tėvų. Tie patys žmonės, kurie juos mokė, kaip valgyti ir vaikščioti, gali ir toliau lydėti juos ugdantis laisvę, skinantis asmeninio gyvenimo kelią. Dabar tėvai yra vadinami mokytojais ir vedliais.

Šventųjų mokytojai

Tėvai yra tikrieji mokytojai, nors dažnai patys to nesupran-ta. Lyg per osmosą jie tiek daug perduoda savo vaikams, jog pasilieka su jais visą gyvenimą. Tėvai turi juos mokyti ypač svarbaus meno – mylėti ir būti mylimiems. Tai viena sunkiausių pamokų, tačiau ji yra tikroji laisvės prasmė.

Visų pirma tėvai savo vaikams turi padėti įveikti išanksti-nius nusistatymus, kurie šiandien gali pasirodyti neginčijami. Pavyzdžiui, požiūrį, kad laisvė „reiškia pataikauti saviems kaprizams ir priešintis kiekvienai normai“⁸. Nepaisant to, tikru iššūkiu tampa kantriai ir atkakliai žadinti vaiko norą daryti gera, kad jis pamažu vis stiprėtų. Tada vaikai nematys vien

⁷ Popiežius Pranciškus, Bendrosios audiencijos katechezė: Šeima. 3 tęsinys. Ko moko tėvas, 2015 m. vasario 4 d. (lietuviškai žr. <https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/audiencijos/2015-02-04>).

⁸ Fernando Ocariz, Ganytojiškas laiškas, 2018 m. sausio 9 d., nr. 5.

tik sunkumų, kurie kyla klausant tėvų, bet sugebės „džiaugtis gėriu“⁹. Šioje augimo kelionėje vaikai pamažu pradės suprasti, kad jų tėvai juos moko. Tiesa, dažnai ir patiems tėvams prireiks mokytis, kad galėtų geriau pamokyti savo vaikus, juk žmogus negimė mokėdamas būti tėvu ar motina. Nors auginant vaikus ir padaroma klaidų, ilgainiui vaikai pradeda giliau vertinti iš tėvų namuose gautas pamokas. Šv. Chosemarija apie mamos kažkada jam duotą patarimą yra sakęs: „Po daugelio metų aš supratau, kokie išmintingi buvo tie žodžiai.“¹⁰

Anksčiau ar vėliau vaikai supranta, kaip stipriai buvo mylimi tėvų ir kaip gerai šie mokė atrasti raktus į gyvenimą. F. Dostojevskio didžiojo romano *Broliai Karamazovai* epiloge tai parodoma itin išraiškingai: „Žinokite, kad nieko nėra kilnesnio ir tvirtesnio, ir sveikesnio, ir naudingesnio mūsų tolesniam gyvenimui, kaip koks nors geras atsiminimas, ir ypač likęs iš vaikystės, iš gimtųjų namų. Jums daug kalbama apie jūsų auklėjimą, bet štai koks nors gražus, šventas atsiminimas, išaugotas nuo vaikystės dienų, galbūt yra pats geriausias auklėtojas. Jei žmogus daug tokių atsiminimų atsineša į gyvenimą, tai jis niekuomet nepražus.“¹¹ Tėvai žino, kad jų misija yra sėti ir kantriai laukti, kol jų rūpestingos pastangos duos gausių vaisių, nors galbūt niekada nepavyks pamatyti visų gerų rezultatų.

⁹ Julio Diéguez, „Reaching the Entire Person: Role of the Emotions“, *For Me To Live Is Christ: What It Means To Be Christian* [„Pasiiekti visą žmogų: emocijų vaidmuo“, *Man gyventi yra Kristus: ką reiškia būti krikščionimi*], sud. Rodolfo Valdés, Opus Dei Information Office, 2021 (galima rasti <https://opusdei.org/>).

¹⁰ Josemaría Escrivá de Balaguer, Užrašai iš šeimos susibūrimo, 1958 m. vasario 17 d.

¹¹ Fiodoras Dostojevskis, *Broliai Karamazovai*, t. 2, Vilnius: Vaga, 1986, iš rusų k. vertė Motiejus Miškinis, p. 464.

Šventųjų vedliai

Vedlys yra tas, kuris veda ir moko kitus sekti ar atrasti kelią. Norint tai įgyvendinti, reikia gerai pažinti vietovę ir išmokti lydėti keliaujančius pirmą kartą. Geri vedliai ir mokytojai formuoja ne tik galvą, bet ir širdį. Zebediejaus žmona Salomė lydėjo savo sūnus Kristaus keliu ir buvo šalia kryžiaus. Prie jos prisijungė tik Jonas, o Jokūbas tapo pirmuoju apaštalu, atidavusiu savo gyvybę dėl Jėzaus. Sekmadienio rytą Salomė taip pat buvo prie Kristaus kapo kartu su Marija Magdaliete. Paskui ją atsekė ir Jonas.

Kiekvienam vedliui kartais tenka susidurti su pilna kliūčių ir sudėtinga kelione. Vienas iš laukiančių iššūkių gyvenimo kelionėje – atsiliepti į Dievo kvietimą. Padėti vaikams atrasti jų pašaukimą – svarbi tėvų misijos dalis. Nereikia didelių pastangų suprasti, kad vaikai pašaukimą tikriausiai priima su baime. Kartą šv. Chosemarija jaunų žmonių grupei sakė: „Baimė? Kai kurie šv. Jono žodžiai iš jo pirmojo laiško ketvirtojo skyriaus yra įsismelkę mano širdyje: *Qui autem timet, non est perfectus in caritate* (1 Jn 4, 18). Asmuo, kuris bijo, nemoka mylėti tobulai. Bet jūs visi žinote, kaip mylėti, todėl jūs nebijote. Ko bijoti? Jūs žinote, kaip mylėti, todėl nebijote. Pirmyn!“¹²

Žinoma, didžiausias motinos ir tėvo rūpestis yra vaikų laimė. Kaip bebūtų, dažnai vaikai patys turi savo supratimą apie kelius į laimę. Kartais tėvų svajonės apie vaikų profesinę ateitį nesutampa su jų tikraisiais talentais. Arba šias svajones pakeičia viltis, kad jų vaikai būtų geri be didesnių pastangų. Galbūt tėvai užmiršta radikalias ir kartais trikdančias Evangelijos žinutes. Jei išties buvo gyventa giliu Evangelijos mokymu, „kiekvienas vaikas neišvengiamai nustebina mus savo planais, kylančiais iš tos laisvės ir netelpančiais į mūsų schemas, ir gerai, kad taip yra. Auklėjimas apima užduotį skatinti atsakingą laisvę esmingai

¹² Josemaría Escrivá de Balaguer, Užrašai iš susitikimo su jaunimu, 1972 m. lapkritis.

svarbiomis akimirkomis rinktis protingai, vadovaujantis sveiku protu; ugdyti asmenis, kurie be išlygų suvokia, kad jų rankose yra jų pačių ir jų bendruomenės gyvenimas ir kad ta laisvė yra neįkainojama dovana.¹³

Tėvai geriau nei bet kas kitas pažįsta savo vaikus. Kadangi jie savo vaikams nori paties geriausio, natūralu ir teisinga, jog tėvai yra susirūpinę jų pasirinkimais. Nuo to priklauso vaikų laimė, asmeninė gerovė. Štai kodėl tėvai siekia padėti ir apsaugoti savo vaikus. Todėl kai jų vaikai pradeda suprasti galimą Dievo kvietimą, tėvams kyla iššūkis imtis gražaus išmintingojo vedlio vaidmens. Kai šv. Chosemarija savo tėvui pasakė apie asmeninį pašaukimą, gavo jo atsakymą: „Pagalvok apie tai labiau.“ Bet visai netrukus jis pridėjo: „Aš tau netrukdysiu.“¹⁴ Taigi, bandydami pateikti realistiškus ir protingus patarimus dėl vaikų dvasinio apsisprendimo, tėvai turi išmokti gerbti jų laisvę ir aptikti Dievo malonės veikimą jų širdyse. Mes neturėtume tapti kliūtimi Dievo planams.

Be to, patys vaikai kartais net nenučiuokia, kaip stipriai jie gali šokiruoti savo tėvus apsisprendimu dėl pašaukimo. Pasak šv. Chosemarijos, jo tėvas, sužinojęs apie jo pašaukimą, pravirko. Tai buvo vienintelis kartas gyvenime, kai jis verkė¹⁵. Tėvams reikia būti labai dosniems, kad lydėdami savo vaikus gyvenimo kelionėje gebėtų priimti jų apsisprendimus, kurie dažnai yra kitokie, nei tikėtasi. Taigi nenuostabu, kad atsisakyti tam tikrų lūkesčių labai sunku. Bet Dievas iš tėvų neprašo mažiau, nei iš jų vaikų: ši kančia, kuri yra labai žmogiška, kartu su Dievo

¹³ Popiežius Pranciškus, Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Amoris laetitia* apie meilę šeimoje, 2016 m. kovo 19 d., vertė *Bažnyčios žinios*, nr. 262 (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/pranciskus/ap-paraginimai/2016-03-19_amoris-laetitia).

¹⁴ Ana Sastre, *Tiempo de caminar [Laikas vaikščioti]*, Madrid: Rialp, 1989, p. 52.

¹⁵ Žr. Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, t. 1, London: Scepter, 2001, p. 73.

malone gali tapti labai dieviška.

Šie *sukrėtimai* gali būti gera proga apsvarstyti šv. Chosemarijos pasakymą, kad vaikai yra skolingi savo tėvams devyniasdešimt procentų savo kvietimo mylėti Dievą nedaloma širdimi¹⁶. Dievas gerai žino apie auką, kurios gali prireikti tėvams, priimant vaikų sprendimą su ypatingu supratingumu ir laisve. Tas, kuris atidavė savo vienatinį Sūnų, kad išgelbėtų mus, tai supranta geriau nei bet kas kitas.

Kai tėvai dosniai priima, kad jų vaikai yra kviečiami Dievo, nepasilikdami jų sau jie pelno gausių malonių daugybei žmonių. Tai kartojasi ištisus šimtmečius. Kai Jėzus paragino Joną ir Jokūbą viską palikti ir sekti Juo, jie padėjo savo tėvui taisyti tinklus. Zebediejus, nors ir buvo susirūpinęs, dirbo toliau, tačiau savo vaikus paleido. Galbūt jam reikėjo daugiau laiko, kad suprastų, jog pats Dievas ateina į jų šeimą. Galiausiai juk didis džiaugsmas matyti savo sūnus laimingus šioje naujoje *žvejybos* veikloje, apaštalinėje *jūroje be krantų*.

Kaip niekad reikalingi

Kai dukra ar sūnus savo gyvenime turi priimti svarbų sprendimą, tėvai kaip niekad labai reikalingi. Tėvas ar motina net per atstumą geba atpažinti vaiko liūdesio ar tikro džiaugsmo pėdsakus. Todėl tėvai yra nepakeičiami pagalbininkai vaikams būti laimingiems ir ištikimiems.

Tikriausiai pirmas dalykas, norint atlikti šį autentišką vaidmenį, yra gautos dovanos atpažinimas. Apsvarstę Dievo aki-vaizdoje, tėvai supranta, kad: „<...> tai nėra auka, kad Dievas jų prašo vaikų; nei tiems, kuriuos Viešpats šaukia, nėra auka Jį sekti. Priešingai, tai didžiulė garbė, didis ir šventas orumas, išrinkimo įrodymas, ypatinga meilė, kurią Dievas parodė

¹⁶ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Conversations with Monsignor Escrivá de Balaguer [Pokalbiai su mons. Escrivá de Balagueru]*, London: Scepter, 1993, nr. 104.

konkrečią akimirką, bet kuri buvo Jo mintyse visą amžinybę.¹⁷ Juk būtent tėvai yra tie, kurie padarė įmanomą šį pašaukimą, pratešiantį gyvenimo dovaną. Todėl šv. Chosemarija kalbėdavo tėvams: „Aš jus sveikinu, nes Jėzus pasiėmė šias jūsų širdies daleles – visiškai – vien sau... Vien sau!“¹⁸

Todėl tėvų malda užima svarbią vietą mūsų Viešpaties akyse. Kiek šio nuostabaus užtarimo pavyzdžių galime aptikti Biblijoje ir istorijoje. Šv. Monikos pasitikėjimas ir atkakli malda už sūnaus Augustino atsivertimą yra bene geriausiai žinoma, bet iš tiesų turime nesuskaičiuojamą galybę pavyzdžių. Už kiekvieno pašaukimo „visada yra stipri ir intensyvi malda: močiutės, senelio, mamos, tėčio, bendruomenės... Pašaukimai gimsta maldoje ir iš maldos; ir tik per maldą jie gali išlikti, bręsti ir duoti vaisių.“¹⁹ Nuo pat tos akimirkos, kai buvo priimtas pašaukimo kelias, jo baigtis priklauso nuo labiausiai mylinčių žmonių maldų.

Tėvams reikia ne tik melstis, bet ir likti greta savo vaiko. Vaikui supratus, kad jo tėvus domina nauja misija, padeda stiprinti ištikimybę pašaukimui. Paprastai tėvai turi didį troškimą padėti ir dalytis sūnaus ar dukros laimėjimais jų atsidavimo kelyje. Vaikams reikia patirti savo gyvenimo vaisingumą. Kartais jie prašys patarimo, pagalbos ar maldos. Kiek daug tėvų ir motinų yra atradę kvietimą į šventumą per savo vaikų pašaukimą!

Jokūbo ir Jono atsidavimo vaisiai yra nesuskaičiuojami. Bet mes galime būti tikri, kad šiedu Bažnyčios stulpai yra skolingi tėvams už savo pašaukimo dovaną. Jokūbas atnešė Dievo Meilę iki tuometinio žinomo pasaulio krašto, o Jonas skelbė ją žodžiais, kurie tapo himnu Meilei. Tie, kurie gavo tikėjimą ir yra atsidavę jam, turėtų jaustis labai dėkingi sutuoktinių porai

¹⁷ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Forge* [Kalvė], London: Scepter, 1988, nr. 18.

¹⁸ Šv. Chosemarijos žodžiai susitikime su šeimomis, 1960 m. spalio 22 d.

¹⁹ Popiežius Pranciškus, *Regina Caeli*, 2013 m. balandžio 21 d.

nuo Galilėjos jūros krantų. Zebediejaus ir Salomės, kaip ir kitų apaštalų, vardai bus kartojami iki laikų pabaigos.

„Imkite ir valgykite jos visi, nes tai yra mano kūnas, kuris už jus atiduodamas.“²⁰ Motinos ir tėvai, kurie iš tikrųjų myli Dievą ir mato visišką vaiko atsidavimą Jam, per šv. Mišių konsekraciją ypatingai išgyvena Viešpaties žodį. Tam tikra prasme jie patiria tų žodžių įsikūnijimą savo gyvenime. Tėvai atiduoda savo vaiką, kad kiti galėtų maitintis ir gyventi. Taigi jų vaikai tarsi padaugina jų motinystės ar tėvystės patirtis. Atsakydami „taip“, tėvai įsitraukia į Viešpaties atpirkimo darbą, kurio kulminacija – Kristaus „taip“ kančioje, kuri prasidėjo nuolankiai Mergelės Marijos išartu „taip“.

Diego Zalbidea

²⁰ *Romos Mišiolas*, Eucharistijos malda, Kaunas, Vilnius: Lietuvos Vyskupų Konferencijos leidinys, 1987.

9. Ar teisingai pasirinkau? Keliaujame lydimi Bažnyčios

Apaštalai giliai susimąsto prisiminę Jėzaus susitikimą su turtingu jaunuoliu ir jo baigtį: vaikiną *nuliūdęs pasišalino* (plg. Mt 19, 22). Tikriausiai juos suglumino Jėzaus veidas – ne liūdnas, o tikrai skausmingas: *turtuoliui nelengva patekti į dangaus karalystę* (Mt 19, 23). Petras, kaip jam įprasta, išreiškia sveiko proto balsą: *Štai mes viską palikome ir sekame paskui tave. Kas mums bus už tai?* (Mt 19, 27). Atkartodamas šiuos žodžius ir su tuo pačiu gero draugo neformalumu šv. Chosemarija kreipsis į Viešpatį *Dievo darbui* sunkią akimirką: „Ką dabar darysi su mumis? Negali palikti apleistų tų, kurie pasitikėjo Tavimi!“¹

Kas iš manęs bus?

Bet kokio pašaukimo pradžia, kaip ir bet kokio kelio pradžia, atneša abejonės dozę. Kai Dievas leidžia, kad į mūsų širdį ateitų abejonė, ir pradeda rodyti galimą konkretų kelią, natūralu klausti: ar tai šis kelias?

Kas slypi už šios abejonės? Normalu pradžioje išsigąsti. Gyvenimo baimė, baimė dėl mūsų pačių sprendimų: nežinome, kas vyks ateityje, kur šis kelias ves, nes juo niekad anksčiau nesame ėję. Abejonę taip pat paaiškina mūsų troškimas, kad pasisektų: norime, kad mūsų gyvenimas būtų vertingas, kad paliktų pėdsaką. Be to, dideli ir gražūs dalykai iš mūsų reikalauja visko, kas mumyse geriausia, ir ragina skubėti. Tačiau pati giliausia priežastis yra ir pati paslaptiniausia, ir paprasčiausia: Dievas mūsų ieško, o mes trokštame gyventi su Juo. Paprastai

¹ Andrés Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei [Opus Dei steigėjas]*, t. 3, London: Scepter, 2005, p. 27–28.

ne Dievas mums kelia baime, o mes patys. Mums kelia nerimą mūsų trapumas prieš tokią didžiulę Meilę – manome, kad negalėsime pasiekti jos lygio.

Ką atsako Kristus, žvelgdamas į širdį, kai Petras paklausia: *Kas mums bus už tai?*, kai šv. Chosemarija paklausia: „Kas mums bus už tai?“, kai krikščionis paklausia Jėzus: „Kas bus iš manęs, jei eisiu šiuo keliu?“ Jėzus mums meilės ir džiaugsmo kupinu balsu sako, kad už kiekvieną iš mūsų Dievas stato ir niekad nepralaimi savo statymų. Gyventi reiškia nuotyki, riziką, suvaržymus, iššūkius, pastangas, reiškia išeiti iš mažo pasaulio, kurį kontroliuojame, ir atrasti grožį, kai paskiriame savo gyvenimą tam, kas daug didesnis negu mes, kas visiškai numalšina mūsų laimės troškulį. Galime įsivaizduoti džiugų Jėzaus žvilgsnį, kai taria žodžius, vėliau aidinčius daugelyje širdžių: *Ir kiekvienas, kas paliko namus, brolius, seseris, tėvą, motiną, vaikus, dirvas dėl manęs, gaus šimteriopai ir paveldės amžinąjį gyvenimą* (Mt 19, 29). Dievas duoda tik dideliais kiekiais.

Vis dėlto, nereikia laukti akinančio apreiškimo, plano, išdėlioto iki paskutinės detalės. Dievas apie mus galvoja, bet taip pat tikisi ir mūsų iniciatyvos. „Kai žmogus susiduria su egzistencijos krize, kai Dievas ypatingu būdu jį šaukia prie savęs, be abejonės, būtina prašyti Šventosios Dvasios „šviesos, kad matytume“ savo paties pašaukimą. Tačiau jei pats žmogus ir kiti, dalyvaujantys pašaukimo sprendime (dvasinis vadovas ar kt.), nemato jokių objektyvių priešingų dalykų ir apvaizda <...> suteikė žmogui šią patirtį, be to, kad prašytų iš Dievo „šviesos, kad matytume“, yra svarbu, – manau, svarbiausia, – prašyti Jo „stiprybės, kad norėtume“, kad su šia stiprybe, kuri iškelia laisvę, laikui bėgant susiformuotų pats amžinasis pašaukimas.“¹

¹ Fernando Ocariz, *Vocation to Opus Dei as a Vocation in the Church [Pašaukimas į Opus Dei kaip pašaukimas Bažnyčioje]*, London: Four Courts Press – Scepter, 1994, p. 89.

Nesame vieni – Bažnyčia yra kelias

Šiame savo pačių pašaukimo atradimo kelyje nesame vieni, nes visi krikščioniški pašaukimai gimsta ir auga Bažnyčioje. Per Ją Dievas mus patraukia prie Savęs ir mus šaukia, o pati Bažnyčia mus priima ir lydi kelyje Dievo link.

Bažnyčia patraukia. Per visą istoriją Dievas naudojami žmonėmis, kurie savo gyvenimu palieka gilią vagą, kurie pažymi kelius kitų atsidavimui. Jų gyvenimas, jų idealai, jų mokymas mus įkvepia, paskatina – nuplėšia mūsų egoizmą ir mus šaukia pilnesniam meilės gyvenimui. Šis kvietimas yra Dievo planų dalis, Šventosios Dvasios veikimo dalis – jie mums paruošia kelią.

Bažnyčia kviečia. Dievas „neprašo leidimo mums *sukomplikuoti gyvenimą*. Jis tiesiog įeina ir viskas!“² Ir dėl to tikisi, kad Jo vaikai išdrįs rimtai apsvarstyti galimybę atiduoti Jam savo gyvenimą. Jėzus Kristus palygino Dievo karalystę su didele puota, kurioje Dievas nori, kad dalyvautų visi žmonės, net ir tie, kurie, kaip atrodė iš pradžių, nebuvo pakviesti (Lk 14, 15–24). Dėl to paprastai Dievas kliaujasi *išoriniu kvietimu*: kad leistų, kad Jo balsas suskambėtų žmogaus širdyje.

Visi krikščioniški pašaukimai, kai atranda įsimylėjusiojo atsaką, veda į šventumą. Dėl to kiekvienam geriausias yra savasis pašaukimas. Turint tai omenyje nėra iš anksto uždarytų kelių. Gyvenimas, vedantis Dievo link santuokoje ar celibate, yra prieinamas visiems. Mūsų biografija, asmeninė istorija rėžia savo vagą ir mes atsiduriame vienoje ar kitoje kryžkelėje. Pasirinkimas priklauso nuo asmeninės laisvės – tai ir yra pasirinkimas. Kristus mūsų nori laisvų: *jei kas nori eiti paskui mane...* (Mt 16, 24); *jei nori būti tobulus...* (Mt 19, 21).

Taigi, kas skatina išsirinkti vieną konkretų pašaukimą iš visų galimų? Laisvė ieško plačių dieviškų meilės horizontų. Šv. Ignatas Antiochietis sakydavo, kad „krikščionybė nėra

² Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, London: Scepter, 1988, n. 902.

įrodinėjimo dalykas, bet didybės³. Užtenka ją pasiūlyti su visu jos grožiu ir paprastumu, gyvenimu ir žodžiais, kad patrauktų sielas savo pačios jėga ir suteiktų galimybę, kad pats Kristus mestų iššūkį (plg. Mk 10, 21). Kažkas žmogaus viduje – labai artimo ir gilaus, truputį nepažįstamo ir paslaptingo jam pačiam – aidi ir susivienija su kelio Bažnyčioje pasiūlymu. Tai jau patvirtino graikai: toks tokį atranda⁴. Autentiškas kitų krikščionių gyvenimas mus kviečia prisarti prie Jėzaus ir atiduoti Jam savo širdį. Matome šventumo pavyzdį artimuose žmonėse ir galvojame: „Galbūt aš irgi...“. *Ateikite ir pamatysite* (Jn 1, 46) iš Evangelijos meta mums iššūkį čia ir dabar.

Bažnyčia priima ir palydi. Bet koks normalus žmogus, nepatyręs ypatingo kvietimo, gali pradėti tarnystės, dovanos gyvenimą: celibate, santuokoje, kunigystėje ar pašvęstajame gyvenime. Svarstymas, koks bus kiekvieno pašaukimas, išsprendžia atkreipus dėmesį į intencijos grynumą, asmens gebėjimus ir jo tinkamumą.

Svarstant reikia kitų pagalbos, ypač dvasinio vadovavimo. Taip pat reikia, kad apsvarstytų tas, kas vadovauja bažnytinei institucijai, kuri turima omenyje. Nes Bažnyčios misija priimti taip pat reiškia užtikrinti, kad kiekvienas atrastų savo vietą. Svarstant palaiminimas iš Dievo yra tai, kad mums projektuojant savo gyvenimą yra žmonių, kuriais galime pasitikėti ir kurie pasitiki mumis; kad kiti, giliai pažįstantys mūsų asmenybę ir situaciją, sąžiningai gali pasakyti: „Drąsos, tu gali!“, tu turi sąlygas ir talentų, reikalingų šiai misijai, kuri, ko gero, bus tavoji, ir gali laisvai ją priimti, jei to nori, arba taip pat sąžiningai gali mums pasakyti: „Galbūt tai nėra tavo kelias.“

Pašaukimas visada yra situacija, kai visi laimi. Tai geriausia

³ Šv. Ignatas Antiochietis, *Laiškas romiečiams*, Katalikų kalendoriaus žinynas, 1987, Kaunas, Vilnius: Lietuvos Vyskupų Konferencija, 1987, iš graikų k. vertė kun. Česlovas Kavaliauskas, 3.

⁴ Žr. Aristotelis, *Apie sielą [De Anima]*, I, 2.

abiem pusėms: ir asmeniui, ir bažnytinei institucijai. Dievas Tėvas kiekvieną iš šių asmeninių istorijų seka savo mylinčia apvaizda. Šventoji Dvasia padarė, kad Bažnyčioje atsirastų institucijų ir šventumo kelių, kurie pasitarnautų patraukiant pavienius žmones ir jiems padėtų. Šventoji Dvasia ir paskatina tam tikrus žmones konkrečiais savo gyvenimo momentais savo atsidavimu pagyvinti šiuos kelius Bažnyčioje.

Tikėjimo šuoelis: pasitikėti Dievu

Matydamas, kokia minia Jį seka, Jėzus klausia Pilypo: *Kur pirsime duonos jiems pavalgydinti?* (Jn 6, 5). Apaštalai aiškiai žino, kad nieko negali padaryti, kad numalšintų žmonių alkį. Turi tik *penkis miežinės duonos kepalukus ir dvi žuvis* (Jn 6, 9) iš berniuko, kuris buvo minioje. Jėzus, paėmęs šią duoną, davė valgyti visiems, ir liko tiek, kad sakė apaštalams: *surinkite likusius kąšnelius, kad niekas nepražūtų* (Jn 6, 12). Tik Jėzus gali padaryti taip, kad mūsų gyvenimas nepražūtų, kad juo pasinaudotų visa žmonija, tačiau turime Jam patikėti visa, ką turime. Tada Jis daro stebuklus, o pirmieji adresatai esame mes patys.

Pasitikėjimas Dievu, atveriant Jam savo gyvenimo duris, mus skatina pamilti minią, kuri Jo alksta kaip avys be piemens, ir pripažinti, kad Jis remiasi mumis, kad atneštų meilę visiems žmonėms. Ir galiausiai turime to imtis su entuziazmu, nes, kaip jau žinome, už mus rūpinasi tas, kuris mus pranoksta. Imtis su entuziazmu, aiškiai suvokiant, kad su Dievo pagalba eisime į priekį: visiškai atsiduodant į Jo rankas, visiškai Juo pasitikint. O kadangi Dievas savęs neprimeta, reikia tikėjimo šuoelio: „Kodėl neatsiduodi Dievui kartą visam laikui..., iš tikrųjų... dabar pat!“⁵

Žinoma, svarbu viską apsvarstyti. Tai Bažnyčia vadina

⁵ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 902.

svarstymo laiku. Visgi reikia turėti omenyje, kad „tai leidžia mums suvokti, jog išvalga yra ne pasipūtėliška savianalizė, egoistinė savistaba, bet tikras išėjimas iš savęs Dievo slėpinio link, išėjimas, padedantis mums įgyvendinti užduotį, kuriai esame pašaukti brolių labui.“⁶ Pašaukimas reiškia išeiti iš paties savęs, išeiti iš komforto zonos ir asmeninio saugumo.

Norint šokti su parašiotu, būtina, jog parašiotas veiktų ir išsi-skleistų, kad galėtume švelniai nusileisti. Bet pirmiausia būtina šokti iš lėktuvo neišskleidus parašiuoto. Analogiškai pašaukimas reiškia gyventi pasitikint Dievu, ne savo paties jėgomis. Kalbėdamas apie Rytų išminčius, šv. Jonas Auksaburnis sako, kad jei „būdami Persijoje jie matė žvaigždę, tai kai išėjo iš Persijos kontempliavo Teisingumo Saulę“, bet „jei nebūtų ryžtingai išėję iš savo šalies, nebūtų galėję vėl matyti žvaigždės“⁷.

„Žinai, kad tavo kelias nėra aiškus. Tai todėl, jog, nesekdamas paskui Jėzų iš arti, tu visada lieki sutemose. Ko delsi pasiryžti?“⁸ Tik išsirinkęs kelią galiu juo eiti įgyvendindamas tai, ką pasirinkau. Kad matytume žvaigždę, reikia pradėti eiti, nes Dievo keliai visada pranoksta mūsų galimybes. Tik pasitikėdami Juo gebame. Pradžioje negali – turi augti, o kad augtum, reikia tikėti: *nuo manęs atsiskyre, jūs negalite nieko nuveikti* (Jn 15, 5), su Manimi galite viską.

Čia klysta tas, kas praleidžia jaunystę laukdamas aiškios šviesos savo gyvenimui ir nieko nenuspręsdamas. Iš čia kyla šiandienai būdinga problema: daroma tiek asmenukių, save matome tokioje daugybėje nuotraukų, kad jau manome, kad tobulai save pažįstame. Tačiau kad iš tikrųjų atrastume savo tapatybę, būtina atrasti *tai, ko nesimato* mūsų pačių gyvenime: *tai, kas slėpininga* – Dievo buvimą ir meilę kiekviename. Norėti

⁶ Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Gaudete et exultate, 2018 m. kovo 19 d.*, Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2018, nr. 175.

⁷ Šv. Jonas Auksaburnis, *Pamokslai apie šv. Matą*, VII.5

⁸ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, nr. 797.

gyventi yra atrasti ir su pasitikėjimu atsiduoti šiam slėpiniui, priimant logiką ir priežastis, kurių negalime iki galo suprasti.

Dievo kuriami pasakojimai prasideda pamažu. Bet pasitikėjimo ir rizikos kelias yra tam, kad būtų įgyvendintos didžiausios svajonės – Dievo svajonės. Kai kaip geri Dievo vaikai leidžiamės vedami Šventosios Dvasios (plg. Rom 8, 14), mūsų gyvenimas pakyla skrydžiui. Tai išminčių gyvenimas: Marijos, mergaitės, kuri taps Dievo Motina, ir Juozapo, dailidės, kuri Dievas priima kaip tėvą; apaštalų, kurie po pradinių svyravimų ir klaidų tampa pamatu, ant kurio laikosi Bažnyčia..., ir daugybės krikščionių, kurie eina mūsų priešakyje ir seka už mūsų. Kas galėjo pagalvoti apie šį slėpinį gyvenimo pradžioje? Aišku tampa tik pabaigoje, o pabaiga įmanoma, nes pradžioje kiekvienas iš jų sugebėjo išeiti iš savo netikro saugumo ir remtis tvirtomis Dievo Tėvo rankomis⁹.

Kai svarstome ir pašaukimas po truputį įgyja konkrečią formą, tampa aišku, kad norėdami eiti į priekį turime atlikti pirmąjį tikėjimo šuolį – pasakyti „taip“. Svarstymas gali baigtis tik šiuo būdu, todėl Bažnyčia, remdamasi savo daugiaamžė išmintimi, numatė etapus, kuriuos laipsniškai reikia pereiti, kad galėtų įsitikinti, ar asmuo tinkamas konkrečiam pašaukimo keliui. Toks veikimo būdas širdžiai suteikia daug ramybės ir sustiprina apsisprendimą pasitikėti Dievu, leidžiančiu kiekvienam ir kiekvienai atsiduoti. Dievu neabejojame, o tik savimi pačiais – dėl to pasitikime Juo ir Bažnyčia.

Turėtume apsvarstyti visa, kas esame ir ką turime, kad galėtume išties viską paaukoti, kaip matome palyginime apie talentus (plg. Mt 25, 14–30), – nepasilikdami sau nieko, kuo negalėtume apsikeisti, pasidalinti. Brandžiam ir nuoširdžiam sprendimui būtinas gebėjimas duoti viską – viską paliekant

⁹ Žr. Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kryžiaus kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2002, iš ispanų k. vertė Paul Rambert ir Roma Bingelienė, 7-oji stotis.

Dievo rankose, sau nepasiliekant nieko, ir patvirtinimas, kad šis atsidavimas pripildo mus ramybės ir džiaugsmo, kurie nekyla iš mūsų pačių. Taip gali išsisknyti gilus įsitikinimas, kad radome savo kelią.

Tą akimirką, kai turi nuspręsti dėl savo pašaukimo, Marija klausia angelo: *Kaip tai įvyks, jeigu aš nepažįstu vyro?* (Lk 1, 34). Angelas yra pasiuntinys, tarpininkas, kviečiantis sekti Dievo balsą. Marija nekelia sąlygų, bet klausia, norėdama būti tikra. Angelas ją patikina: tai padarys Šventoji Dvasia, nes tai, ką tau pranešiau, pranoksta tavo jėgas, bet *Dievui nėra negalimų dalykų* (Lk 1, 37). Jeigu net Marija, mūsų Motina, klausia, visai normalu, kad kiekvienas krikščionis prašytų kitų patarimo dėl vidinių Dievo meilės pasiūlymų: kaip turėčiau elgtis, kad atiduočiau Jam savo gyvenimą; kaip galvoji, kuriuo keliu eidamas pasieksiu savo laimę? Koks stebuklas leisti, kad tau patartų, kad galėtum pasakyti „taip“ džiugiai ir laisvai, būdamas pilnas pasitikėjimo Dievu – kad padėtum viską, kas tavo, į Jo rankas: *tebūna man, kaip tu pasakei* (Lk 1, 38).

Pablo Marti

III. Ištikimybė:

„Aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte, duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų“

10. „Esame apaštalai!“

Kafarnaumas – tai vieta, kur prasideda Jėzaus pasaulyje inicijuotas apaštališkasis nuotykis. Žinome, kad bent keturi iš dvylikos apaštalų buvo to miestelio žvejai. „Pirmieji apaštalai, kai Viešpats juos pašaukė, stovėjo prie senos valtys ir taisė tinklus. Viešpats pašaukė juos sekti paskui ir *statim* / staigiai, *relictis omnibus* / šie paliko viską – viską! – ir nusekė paskui Jį...“¹

Jėzaus žodžiai pašaukus pirmuosius apaštalus pažymėjo kelią, amžiams pakeisiantį žmonijos istoriją: *Eikite paskui mane! Aš padarysiu jus žmonių žvejais* (Mk 1,17). Daugiau detalių Jis neatskleidžia. Jie ir toliau bus žvejai, bet nuo šiol gaudys kitokios rūšies žuvis. Jie pažins kitokias jūras, bet įgūdžiai, išsiugdyti atliekant savo darbą, pravers. Bus palankaus vėjo ir gausaus laimikio dienų, bet bus ir niūresnių, kai nepagaus nieko arba laimikis bus toks mažas, kad į krantą grįš jausdamiesi esą tuščiomis rankomis. Tačiau svarbiausias dalykas – ne žuvų kiekis (iš jo žmonės sprendžia apie sėkmę ar nesėkmę), o kokios bus tos pagautos žuvis. Nuo pat pradžių Jėzus nori, kad apaštalai suvoktų savo naująją tapatybę, nes Jis juos šaukia ne tik *kai ką daryti*, – nors veikla graži ir ypatinga, – bet *būti tais*, kurie imasi misijos būti *žmonių žvejais*.

„Viskas dėl Evangelijos“

Atsakant į Dievo pašaukimą, mūsų tapatybė nustatoma iš naujo. „Tai naujas požiūris į gyvenimą“, – sakė šv. Chosemarija. Suvokimas, kad pats Jėzus kviečia dalintis savąja misija, kiekvienam žmogui uždega troškimą „skirti visus kilnius siekius veiklai, kuri laikui bėgant tampa gyvenimo būdu“. Taip

¹ Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, London: Scepter, 1988, n. 356.

pamažu „pašaukimas, mums to nesuvokiant, padeda laikytis tam tikro požiūrio į gyvenimą, kuri energingai ir džiaugsmingai išsaugome iki pat mirties. Tai mūsų darbą paverčia misija.“² Ilgainiui šis požiūris formuoja mus pačius, mūsų pasaulio suvokimą ir daro mus laimingus.

Kartą mons. Ocárizas stipriai pasakė: „Mes ne apaštalauname, o esame apaštalai!“³ Apaštalinė misija neužima ypatingo laiko ar vietos mūsų asmeniniame gyvenime, o greičiau paveikia viską, ką darome, ir pasiekia kiekvieną mūsų gyvenimo kampelį. Šv. Chosemarija nuo pat pradžių žmonių iš *Dievo darbo* prašė: „Nepamirškite, mano sūnūs, kad nesame sielos, kurios susijungė su kitomis sielomis, kad nuveiktų kažką gero. Tai daug... bet kartu ir mažai. Mes esame apaštalai, kurie išpildo primygtinį Kristaus įsakymą.“⁴

Ir vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos! – sušuko šv. Paulius (plg. 1 Kor 9, 16–23). Tai buvo įsitikinimas, kuri jis nešiojosi giliai savo sieloje. Tas meilės akstinas jam buvo tiek kvietimas, tiek pareiga: *Kad aš skelbiu Evangeliją, tai neturiu pagrindo girtis, nes tai mano būtina prievolė.* Taigi vienintelis apdovanojimas, kurio Paulius ieško, tai, kad skelbdamas Evangeliją pateiktų ją veltui, nes regi save kaip visų vergą: kad tik laimėtų daugiau sielų. Paulius mums atveria savo širdį: jis paskutinis iš apaštalų, nevertas ir nenusipelnęs, bet jis yra apaštalas. Dėl to jam nėra aplinkybės, kuri nebūtų apaštališka: *Visa tai darau dėl Evangelijos.* Tai jo prisistatymo laiškas. Jame išsako, koks nori būti matomas: *Paulius, Jėzaus Kristaus tarnas, pašauktasis apaštalas, išskirtas [skelbti] gerąją Dievo naujieną* (Rom 1, 1).

² Šv. Chosemarija, Laiškas, 1932 m. sausio 9 d., nr. 9.

³ Fernando Ocáriz, Laiškas, 2017 m. vasario 14 d., nr. 9.

⁴ Šv. Chosemarija, *Instrukcija*, 1934 m. kovo 19 d., nr. 27 (pasvirasis šriftas originale), pacituota *Kelio* kritinio-istorinio leidimo komentaruose, nr. 942.

Panašiai ir kiekvienam krikščioniui apaštalavimas nėra tik *užduotis* ar veikla, kuri kasdien užima tam tikras valandas, net ne svarbiausias dienos darbas, kuris turi būti nudirbtas. Tai poreikis, kylantis iš širdies, tapusios „Kristuje vienu kūnu ir viena siela“⁵. Tai bendras visos Bažnyčios poreikis. Būti apaštalu „negali ir neturi būti vien garbės titulas. Apaštalytė konkrečiai ir dramatiškai reikalauja visos atitinkamo subjekto egzistencijos.“⁶ Kartais, kai stengsimės viešai skelbti Kristų, mums reikės kitų žmonių padaršinimo ar patarimo. Bet kadangi žinome, kad mūsų pašaukimas yra Dievo dovana, turėtume Jo paprašyti, kad apaštalavimas trykštų iš mūsų širdžių taip natūraliai, kaip vanduo trykšta iš šaltinio (plg. Jn 4, 14).

Druska, šviesa ir raugas pasauliui

Viešpats, aiškindamas savo mokiniams jų vaidmenį pasaulyje, dažnai naudojosi palyginimais: *Jūs žemės druska*. <...> *Jūs pasaulio šviesa* (Mt 5, 13–14). Kitą kartą Jėzus kalbėjo apie raugą – apie tai, kaip nuo mažo kiekio viskas įrūgsta (plg. Mt 13, 33). Tokie turi būti Kristaus apaštalai: druska, kuri neša džiaugsmą, šviesa, kuri leidžia vesti kitus, raugas, kuris padeda visai tešlai pakilti. Remdamasis šiomis eilutėmis, šv. Chosemarija numatė, koks turėtų būti jo dukrų ir sūnų apaštalavimas: „Jūs turite pašaukimą iš Dievo eiti ypatingu keliu: atsidurti visose pasaulio kryžkelėse, širdimi pasilikdami Dieve. Ten būti raugu, druska, pasaulio šviesa. Tam, kad apšviestumėte, suteiktumėte skonių, įraugtumėte, pakeltumėte.“⁷

Opus Dei nariai, kaip daugybė kitų paprastų krikščionių,

⁵ *Romos Mišiolas*, III Eucharistijos malda, Kaunas, Vilnius: Lietuvos Vyskupų Konferencijos leidinys, 1987, p. 484.

⁶ Popiežius Benediktas XVI, Bendroji audiencija, 2008 m. rugsėjo 10 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/benediktas_xvi/audiencijos/2008-09-10).

⁷ Šv. Chosemarija, Meditacijos užrašai, 1955 m. balandis, *Obras [Darbai]*, 1956, XI, p. 9 (AGP, Biblioteca, P03).

savo pašaukimą pasaulyje įgyvendina natūraliai ir diskretiškai. Nors kartais tai sukelia nesusipratimų, bet jie tik stengiasi, kad šie Viešpaties palyginimai jų gyvenime virstų tikrove. Druska tampa nematoma, kai gerai įmaišoma į valgį, – ji suteikia skonį maistui, kuris kitu atveju, nors ir geros kokybės, būtų beskonis. Tas pats pritaikoma ir raugui – jis suteikia duonai masės, nors pats raugas nėra pastebimas. Šviesa atvirksčiai: ji statoma *į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose*, ir visada yra *žmonių akivaizdoje* (Mt 5, 15–16). Ji neatkreipia dėmesio į save, o į tą, kuri siekia apšviesti. Krikščionims turėtų patikti būti su kitais, dalintis savo svajonėmis ir planais. „Mes, kurie esame Kristaus druska ir šviesa, turime jaustis nepatogiai nebūdami apsupti žmonių.“⁸ Šis atvirumas, be kita ko, reiškia norą bendrauti su negalvojančiais kaip mes, džiaugsmingai trokštant jų širdyse palikti *Dievo žymę*⁹. Tai padarysime taip, kaip siūlys Šventoji Dvasia: kartais trumpai už juos pasimelsdami, o kartais draugišku žodžiu ar gestu...

Žmogaus apaštalinio gyvenimo efektyvumas negali būti suvestas vien į skaičius. Daug vaisių lieka paslėpti ir šiame gyvenime galbūt apie juos niekada nesužinosime. Bet turime puoselėti kaskart atsinaujinantį norą gyventi glaudžiai susivienijus su Viešpačiu. „Mes, katalikai, turime eiti per gyvenimą kaip apaštalai: su Dievo šviesa, su Dievo druska. Be baimės, natūraliai, bet su tokiu vidiniu gyvenimu, su tokia vienybe su Viešpačiu, kad apšviestume kelią, išvengtume gedimo ir šešėlių.“¹⁰ Pats Dievas padarys mūsų pastangas vaisingas ir nešvaistysime laiko jaudindamiesi dėl savo trūkumų ar išorinių sunkumų: kai atrodo, jog žmonės mūsų nesupranta, kai pradeda

⁸ Šv. Chosemarija, *Alone with God [Vieni su Dievu]*, nr. 273.

⁹ Žr. Javier Echevarría, Pamokslas, 2010 m. rugsėjo 5 d. (*Romana*, nr. 51, 2010 m. liepa–gruodis).

¹⁰ Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, nr. 969.

kritikuoti, kai kelias atrodo varginantis, kai ežeras per didelis, kai per šią audrą nebegalime toliau eiti į priekį...

Veikti iniciatyviai

Peržvelgę dvylikos apaštalų sąrašą, suvokiame, kaip jie vienas nuo kito skyrėsi – buvo visiškai skirtingos asmenybės. Tą pačią išvadą prieiname galvodami apie Bažnyčios kanonizuotus vyrus ir moteris. Tą patį pastebime ir apžvelgę gyvenimus daugybės paprastų žmonių, kurie seka Viešpačiu nepastebimai, bet ryžtingai save dovanodami. Visi jie skirtingi, bet tuo pat metu visi jie apaštalai, tikintieji, įsimylėję Viešpatį.

Atsiduodami Dievui neprarandame savo asmeninių dovanų ir savybių, priešingai: „Viešpats svarstydamas apie kiekvieną žmogų, apie tai, ką jam padovanoti, mąsto apie jį kaip apie asmeninį draugą. Jei Jis nusprendė padovanoti malonę, charizmą, kuri leis tau gyventi pilnatviškai ir perkeis tave, kad taptum naudingas kitiems, toks žmogus, kuris paliks pėdsaką istorijoje, tai iš tikrųjų dėl to savo esybės slapčiausiame viduje jautiesi laimingas ir džiūgausi labiau už bet ką šiame pasaulyje. Ne tik todėl, kad Jis nori tau padovanoti ypatingą ar retą charizmą, bet kad ji tobulai bus pritaikyta tau, pritaikyta tavo gyvenimui¹¹. Taigi nusprendusieji sekti Viešpačiu ilgainiui suvokia, kad malonė, lydima asmeninių pastangų, perkeičia net jų charakterį ir padeda lengviau mylėti ir tarnauti visiems žmonėms. Tai ne valios pastangomis ar kovojant dėl tobulybės idealo pasiektas rezultatas. Greičiau tai Kristaus įtakos apaštalo gyvenime rezultatas.

Netrukus po to, kai buvo išrikintas prelatu, mons. Javiero Echevarriós paklausė, ar jis turėjo asmeninį gyvenimą nuolat būdamas greta steigėjo ir jo pirmojo įpėdinio: „Ar jums pavyko būti savimi?“ Jo atsakymas paliečia, atspindi požiūrį žmogaus,

¹¹ Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Christus vivit*, 2019 m. kovo 25 d., nr. 288.

kuris žvelgia į savo gyvenimą ir mato viską, ką Dievas jame padarė: „Taip, žinoma, gyvenau savo paties gyvenimą. Niekad nebūčiau ir pasvajojęs apie tokį pilną gyvenimą, kokį turėjau. Jei būčiau pats vienas, mano horizontai ir tikslai būtų buvę daug siauresni... aš, kaip savo laikų žmogus, kaip krikščionis ir kunigas, gyvenau labai turtingą asmeninį gyvenimą. Mano širdis atvira visam pasauliui dėl to, kad gyvenau šalia dviejų vyrų [šv. Chosemarijos ir pal. Alvaro], kurių tokios didelės krikščioniškos širdys.“¹²

Žmogus, kurį siunčia Kristus ir kuris leidžia Jam nustatyti savo gyvenimo kryptį, neturėtų pamiršti, kad Jis laukia *tikrai laisvo* atsako. Laisvo pirmiausia nuo savanaudiškumo, puikybės ir nuo troškimo išsiskirti. Taip pat laisvo Jo tarnystei paskirti visus savo talentus, iniciatyvą ir kūrybingumą. Kaip sakė šv. Chosemarija: „Vienas aiškiausių *Opus Dei* dvasios ženklų yra meilė laisvei ir gebėjimai suprasti kitus.“¹³

Bet ši laisvės dvasia nereiškia „elgtis pagal savo kaprizus ir nevaldomam jokio įstatymo“¹⁴ – taip, tarsi viskas, kas ateina iš išorės, būtų primestas reikalavimas, iš kurio turėtume išsilaisvinti. Greičiau tai reiškia elgtis ta pačia Dvasia kaip Jėzus: *aš nužengiau iš dangaus vykdyti ne savo valios, bet valios to, kuris mane siuntė* (Jn 6, 38). Jeigu į apaštalavimą būtų žiūrima kaip į paprasčiausiai dar vieną *veiklą*, kultų rizika būti apribotam tu, kurie koordinuoja apaštalines iniciatyvas. Priešingai: asmuo, kuris suvokia, kad buvo siųstas Kristaus, yra dėkingas už pagalbą ir paskatą, kurią Dievas suteikia per daugelį savo įrankių. Gyventi dvasios laisvėje reiškia leisti Šventajai Dvasiai mus formuoti ir vesti bei veikti per tuos žmones, kurie Viešpaties

¹² Pilar Urbano interviu su kunigu Javieru Echevarría, *Época*, 1994 m. balandžio 20 d., cit. iš: Álvaro Sánchez León, *En la tierra como en el cielo [Žemėje kaip danguje]*, Madrid: Rialp, 2019, p. 349–350.

¹³ Šv. Chosemarija, Laiškas, 1954 m. gegužės 31 d., nr. 22.

¹⁴ Fernando Ocariz, Laiškas, 2014 m. sausio 9 d., nr. 5.

dėka yra šalia mūsų.

Dvasios laisvė leidžia mums *imtis iniciatyvos* susiduriant su iššūkiais apaštalinėje misijoje, t. y. apaštalauti ne nusiteikus pasyviai, bet įsitikinus, kad būtent šis iššūkis yra tai, ko Dievas iš mūsų prašo šią akimirką ir kas atitinka mūsų apaštalavimo galimybes. Taigi be perstojo mažose kiekvienos dienos aplinkybėse mes galime jausti *tą švelnų dvelksmą* iš Šventosios Dvasios, kuri paskatina mus *irtis į gilumą* (Lk 5, 4), kad kartu su Juo eitume į priekį nuostabiame Dievo Meilės mums pasakojime.

Jei mūsų misija būtų *vykdyti apaštalavimą*, galėtume būti gundomi, susidūrus su daug laiko užimančiu projektu ar liga, padėti jį į šalį arba pasiimti apaštalinės *atostogas*. Bet *mes esame apaštalai* – tai mūsų gyvenimas! Todėl būtų beprasmiška išeinant į gatvę savo troškimą evangelizuoti palikti namuose. Žinoma, apaštalinė misija dažnai reikalaus pastangų ir drąsos nugalėti savo baimes. Vis dėlto šis vidinis pasipriešinimas mums neturėtų kelti nerimo, nes Šventoji Dvasia ištikimose Jai širdyse ugdo autentišką apaštališką spontaniškumą ir kūrybingumą, tad viskas mūsų gyvenime tampa galimybe apaštalauti.

Mes „suvokiame, kad esame sargyboje savo stebėjimo poste¹⁵“, ištikimame „meilės budėjime, būdami budrūs pasirengę, uoliai dirbdami“¹⁶. Tai „meilės budėjimas“, taigi neturėtume būti susirūpinę ar susinervinę. Savo rankose turime misiją, kuri mus daro laimingus ir atneša laimę esantiems šalia mūsų. Mes dirbame Viešpaties vynuogyne ir esame tikri, kad šis darbas yra Jo. Taigi, jei kada nors sieloje trūksta ramybės ar jaučiame perdėtą įtampą, tuomet yra tinkamas laikas prisitarti prie Jo ir sakyti: „Aš visa tai darau dėl Taveš. Padėk man dirbti ramiai ir tvirtai žinant, kad Tu viską padarysi.“

¹⁵ Šv. Chosemarija, Laiškas, 1954 m. gegužės 31 d., nr. 16.

¹⁶ *Ten pat.*

Šildanti dieviškoji šviesa

Palyginime apie pakviestuosius į vestuvių pokylį tėvas, išgiręs, kad kai kurie svečiai išsiuntė atsiprašymus ir neatvyks, įsako tarnams atvesti *vargšus, paliegėlius, aklus ir luošus* (Lk 14, 21). Švenčių salė prisipildo, bet vis dar yra vietos daugiau svečių. Taigi jis pasako savo tarnui: *Eik į kelius bei patvorius ir varu atvaryk, kad mano namai būtų pilni* (Lk 14, 23). *Varu atvaryk / compelle intrare* – jo troškimas pasiekė šitokį kraštutinumą.

Reikalavimas kategoriškas, nes šaukimas į išganymą yra universalus. Šv. Chosemarija sakė: „Tai ne fizinis postūmis, bet šviesos bei doktrinos perteklius. Tai dvasinis jūsų maldos ir darbo stimulus, kuris autentiškai liudija Bažnyčios mokymą. Tai visos aukos, kurias paaukojate. Tai šypsena, kuri atsiranda ant jūsų lūpų, kai suvokiate esantys Dievo vaikai: išsūnystė, kuri pripildo džiugios laimės (nors kartais jūsų gyvenimuose bus ir nesėkmių), kurią matydami kiti pavydi. Prie to pridėkite savo žmogišką elgesį ir žavesį ir čia mes turime pilną *compelle entrare*.“¹⁷ Taigi tai ne prievartos klausimas – greičiau tai vis naujas maldos ir draugystės, liudijimo ir dosnios aukos suvienijimas – džiaugsmas, kuriuo dalijamasi, žmogiška šiluma, kuri laisvai traukia kitus.

Dievas veikia „patrauklumu“¹⁸ pasiekdamas sielas per džiaugsmą ir žavesį krikščionių gyvenimuose. Dėl to apaštalavimas – tai užliejanti meilė. Gebanti mylėti širdis žino, kaip prie savęs patraukti kitus. „Mes visus patraukiame savo širdimi, – sakė šv. Chosemarija. – Todėl prašau, kad visi turėtumėte labai didelę širdį: jeigu mylėsime sielas, jas patrauksime.“¹⁹ Iš tikrųjų niekas nepatraukia taip stipriai, kaip autentiška meilė,

¹⁷ Šv. Chosemarija, Laiškas, 1942 m. spalio 24 d., nr. 9; plg. *Dievo bičiuliai*, nr. 37.

¹⁸ Popiežius Benediktas XVI, Pamokslas, 2007 m. gegužės 13 d.; Popiežius Pranciškus, Pamokslas, 2018 m. gegužės 3 d.

¹⁹ Šv. Chosemarija, Užrašai iš šeimos susibūrimo, 1967 m. gegužės 10 d., *Crónica*, 1967, p. 605.

ypač šiomis dienomis ir tokiam amžiui, kai daug žmonių dar niekada nepažino Dievo Meilės šilumos. Tikra draugystė yra „būdas apaštalauti, kurį šv. Chosemarija atrado Evangelijų pasakojimuose“²⁰. Pilypas patraukė Baltramiejų, Andriejus atšivedė Petrą, o vyrai, atnešę Jėzui paralyžiuotąjį Kafarnaume, turėjo būti geri jo draugai.

„Krikščionyje, Dievo vaike, draugystė ir meilė sudaro viena – dieviškąją šviesą, kuri teikia šilumą.“²¹ Turėti draugų reiškia stropų asmeninį santykį, pavyzdį ir nuoširdžią ištikimybę, pasirengimą padėti kitiems ir abipusę pagalbą, empatiją ir klausymąsi, gebėjimą priimti kito poreikius. Draugystė nėra apaštalavimo įrankis, veikiau pats apaštalavimas iš tikrųjų yra draugystė – dosnus troškimas dalintis savo gyvenimu su kitais. Žinoma, mes norime, kad mūsų draugai priartėtų prie Dievo, bet esame pasirengę leisti, kad tai nutiktų, kada ir kaip Dievas nori. Natūralu, kad apaštalas nori matyti gerus rezultatus ir daryti kitiems gerą įtaką, bet niekada neturėtume pamiršti, kad apaštalai toliau sekė Jėzumi, net kai visi kiti nasisuko (plg. Jn 6, 66–69). Rezultatai ateis laikui bėgant (plg. Apd 2, 37–41).

Kartą jaunuolis paklausė šv. Chosemarijos: „Tėve, ką galime padaryti, kad daug žmonių „švilptų“²²? Šv. Chosemarija tiesiai atsakė: „Daug maldos, ištikimos draugystės ir pagarbos laisvei.“ Jaunuolis neliko patenkintas, taigi tarė: „Bet ar tai nereiškia veikti per lėtai, Tėve?“ – „Ne, nes mūsų pašaukimas ant-gam-ti-nis“, – atsakė jis, pabrėždamas kiekvieną skiemenį. „Sekundės pakako paversti Saulių Pauliumi. Tada, po trijų dienų maldos, jis tapo karštu Jėzaus Kristaus sekėju.“²³

²⁰ Fernando Ocariz, Laiškas, 2017 m. vasario 14 d., nr. 9.

²¹ Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, nr. 565.

²² Madride praėjusio amžiaus viduryje *švilpti* buvo žargonizmas, reiškiantis *gerai veikti*. Šv. Chosemarija jį vartojo norėdamas įvardyti žmogaus prašymą būti priimtam į *Opus Dei*. Dabar tai *Dievo darbo* šeimos posakis.

²³ Šv. Chosemarija, Užrašai iš šeimos susibūrimo, 1967 m. balandžio 24 d., *Crónica*, 1967, p. 506 (AGP, Biblioteca, P01).

Kviečiantysis yra Dievas, o Šventoji Dvasia išjudina žmogaus širdį. Apaštalo vaidmuo yra palydėti savo draugus malda ir pasiukojimu, netampant nekantriais išgirdus „ne“ savo pasiūlymams ir nesupykstant, kai kas nors atsisako siūlomos pagalbos. Tikras draugas pasikliauja kito žmogaus stipriosiomis savybėmis, kad padėtų jam augti, ir bando nekritikuoti. Jis ar ji žino, kada geriau patylėti, o kada reikia elgtis kitaip: neprisimeinant negatyvių dalykų, bet stengiantis kiekviename asmenyje išvelgti geriausią.

Netapdami įkyrūs ir visada su šypsena galime tyliai ir mandagiai pasiūlyti, kaip tai darė Viešpats. Mes visada širdyse turėsime energingą troškimą, kad daugybė žmonių Jį geriau pažintų: „Tu ir aš, Dievo vaikai, žiūrėdami į žmones, turime matyti sielas: čia yra siela, kuriai privalau padėti, siela, kuri turi būti suprasta, siela, šalia kurios turiu gyventi, siela, kuri turi būti išgelbėta.“²⁴

José Manuel Antuña

²⁴ Šv. Chosemarija, Meditacijos užrašai, 1963 m. vasario 25 d., *Crónica*, 1964, IX, p. 69.

11. Su Kristumi link meilės pilnatvės

Mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo (Jn 13, 1). Taip šv. Jonas Evangelijoje pristato netikėtą Jėzaus gestą, atliktą prieš valgant Velykų vakarienę. Kai visi susėda, Jėzus pakyla nuo stalo, nusivelka viršutinius drabužius ir persijuosia rankšluosčiu. Paskui įsipila vandens į praustuvą ir ima mazgoti mokiniams kojas bei šluostyti jas rankšluosčiu, kuriuo buvo persijuosęs (Jn 13, 4–5).

Jėzus plauna apaštalų kojas – tų silpnų vyrų, kurie, nepaisant jų silpnumo, pasirinkti būti Bažnyčios pagrindu. Per audrą ežere jie visi bijojo, abejojo Mokytojo gebėjimu pamaitinti didžiulę minią, karštai ginčijosi dėl to, kuris bus aukščiausias Jo Karalystėje. Bet jie taip pat pamažu patyrė kančią, susijusią su Jo sekimu. Jie Jo nepaliko, kaip padarė daugybė kitų po kalbos apie gyvybės duoną Kafarnaumo sinagogoje. Jie visada buvo su Jėzumi: lydėjo per ilgas keliones Izraelyje, žinojo apie nuteisimą mirti.

Petras nustemba, kai Jėzus pradeda plauti jiems kojas. Jis negali to suprasti ir maištauja: *Viešpatie, neįmanoma tu mazgosi man kojas!* Jėzus atsako: *Tu dabar nesupranti, ką aš darau, bet vėliau suprasi.* Bet Petras vis tiek spyrtojasi: *Tu nemazgosi man kojų per amžius!* (Jn 13, 5–8). Stiprus Simono atsakymas stebina. Šie žodžiai reiškia ne atmetimą – toks atsisakymas veikiau kyla iš meilės Viešpačiui. Bet Jėzus ištaiso jo klaidą: *Jei tavęs nenumazgosi, neturėsi dalies su manimi* (Jn 13, 8).

Suprasi vėliau

Nuo pat pirmojo susitikimo su Mokytoju šv. Petras viduje auga. Pamažu jis pradeda suprasti, kas yra Jėzus – gyvojo Dievo Sūnus. Bet Viešpaties kančia artėja, o Petru vis dar

reikia nueiti ilgą kelią. Aukštutinio kambario scenoje vyksta du veiksmai: apaštalų kojų plovimas ir Eucharistijos įsteigimas. Petras pradeda atrasti Dievo meilės gylį ir tos meilės jam asmeniškai metamą iššūkį. Įsakymas mylėti savo artimą kaip save patį apaštalui vis dar tik žodžiai, jie neįsiskynę jo širdyje taip giliai, kaip nori Jėzus. Todėl Petras maištauja. Jis atsisako priimti, kad Dievo valia jam yra mylėti ir nuolankiai tarnauti kiekvienam vyrui ar moteriai, nesvarbu, kas jie bebūtų.

Petro patirtis dažnai gali kartotis ir mūsų gyvenime. Mums irgi gali būti sunku suprasti, ko Viešpats nori, – kartais ilgai užtrunka, kol suvokiame pačias paprasčiausias tiesas. Didis meilės troškimas gali maišytis su mažiau kilniais norais. Baimė kartais stingdo, o žodžiai mūsų lūpose būna nepagrįsti darbais. Mylime Viešpatį ir suvokiame, kad dieviškasis pašaukimas yra brangiausias brangakmenis – toks brangus, kad viską pardavėme, kad jį nusipirktume. Bet bėgantys metai, besikeičiančios aplinkybės, kai kurios nemalonios situacijos ar nuovargis nuo kasdienio darbo gali užtemdyti kelią.

Gali būti, jog dar nepasiektas žmogiškos ir dvasinės brandos laipsnis, reikalingas siekiant gyventi pašaukimą kaip meilės kelią. Mūsų meilė kitam taip pat gali būti paveikta klaidingų suvokimų, kurie mažina žmogaus, sukurto pagal Dievo paveikslą, slėpinį. Sentimentalumas veda prie reakcijos, grįstos ne giliu santykiu su Dievu bei artimaisiais, bet momentine įžvalga. Voliuntarizmas kyla iš to, jog pamirštame, kad gyventi krikščioniškai pirmiausia reiškia leisti Dievui mylėti mus ir per mus. Perfekcionizmas žmogiškus trūkumus regi kaip kažką svetimo Dievo planui.

Būtent dėl to, kad atsižvelgia į mūsų asmeninius trūkumus, Dievas nenustemba ir nepavargsta matydamas, kaip mes komplikuojame arba net iškreipiame savo pašaukimą. Jis mus pašaukė kaip Petrą ir kartoja: *Jeį tavęs nenumazgosiu, neturėsi dalies su manimi*. Simonas Petras nustoja protestuoti: *Viešpatie, ne tik mano kojas, bet ir rankas, ir galvą!* (Jn 13, 8–9). Jėzus

žino, kad Petras reaguoja iš meilės, ir todėl Jis atsako taip pat stipriai. Apaštalo širdis atsako su skubotu entuziazmu, kokio ir tikimės iš Petro: *ne tik mano kojas, bet ir rankas, ir galvą!* Ar Petras suvokia tai, ką sako? Tolesni tos nakties įvykiai parodo, kad ne. Jis supras vėliau žingsnelis po žingsnelio per Jėzaus kentėjimus ir prisikėlimo džiaugsmą veikiant Šventajai Dvasiai. Bet jo pokalbis su Jėzumi moko mus, jog tam, kad pasiektume meilės pilnatvę, turime atrasti švelnią Jėzaus meilę kiekvienam ir suprasti, kad atitaisydami savo klaidas bei skurdą tapsime vis labiau panašūs į Jį.

Žingsniai į laisvę

Sekti Jėzų reiškia mylėti taip, kaip Jis myli. Tai sunkus kelias, tarsi kopimas į kalną, tačiau juo eidami tampame laisvi. „Kuo laisvesni mes esame, tuo labiau galime mylėti. O meilė reikli: *Meilė visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa išveria* (1 Kor 13, 7).“¹ Kai dar buvo jaunas kunigas, šv. Chosemarija atrado šį kelią, vedantį link laisvės: „Pakopos: nusilenkti Dievo valiai, sutikti su Dievo valia, norėti Dievo valios, mylėti Dievo valią.“²

Pirmasis žingsnis laisvės link yra nusilenkimas. Iš visų keturių ši pakopa reikalauja mažiausiai dosnumo, tad gali lengvai nuvesti prie dvasinio drungnumo. Galima ją apibūdinti kaip taikstymąsi su situacija: privalai priimti tai, ką *paskyrė likimas*. Tiesa ir tai, kad tvirtumas – viena iš didžiųjų dorybių – taip pat reikalauja pakęsti sunkumus paaukojant priešinimąsi. Tačiau tai veda prie augimo laisvėje, nes suvokiamas ir norimas gėris, kuris priešinimąsi daro vertingą. Pasidavimas likimo valiai neteikia gėrio, nekuria džiaugsmo. Kartais (net ilgesniais laikotarpiais) dedant nemažas pastangas galima gyventi tokioje

¹ Fernando Ocariz, Ganytojiškas laiškas, 2018 m. sausio 9 d., nr. 5.

² Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 774.

situacijoje. Tačiau kai žmogus ima gyventi nuolatos pasiduodamas, liūdesys neišvengiamai pamažu išliūkins į jo gyvenimą.

Aukštesnis lygmuo – Dievo valios priėmimas. Neturėtume žmogaus, priimančio Dievo valią, tapatinti su žmogumi be idealų, neturinčiu svajonių, siekių. Asmuo, priimantis Dievo valią, patiria džiaugsmą, supranta, kad viskas išeina į gera mylintiems Dievą (plg. Rom 8, 28).

Priėmus Dievo valią, prasideda josios troškimas. Šv. Chosemarija meldėsi: „Viešpatie, padėk man būti ištikimam ir paklusniam Tau, kaip molis puodžiaus rankose. Tada būsiu ne aš, kuris gyvenu, bet Tu, mano Meile, kuris gyveni ir veiki manyje.“³ Netikėti žmonės ir aplinkybės tampa norimi – kai imame juos matyti kaip gėrį, nusprendžiame juos *pasirinkti*. „Mano Dieve, aš renkuosi viską!“⁴ – sakė šv. Teresė Lizjietė. Su šv. Pauliumi esame užtikrinti, *kad nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, nei aukštumos, nei gelmės, nei jokie kiti kūriniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje* (Rom 8, 38–39). Netobulame pasaulyje pradėdame atrasti *kai ką švento*, kas paslėpta kasdienybės situacijose⁵, ir aiškiai matome Dievo paveikslą esančiuose aplink mus.

Permerkti Kristaus krauju

Galutinis laiptelis šiame asmeninio augimo kelyje yra meilė. Su šv. Jonu įžengiame į krikščioniško apreiškimo šerdį: *esame pažinę ir įtikėję meilę, kuria Dievas mus myli* (1 Jn 4, 16).

³ Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, London: Scepter, 1988, n. 875. Plg. Jer 18, 6: *kaip molis puodžiaus rankose, taip mano rankoje esate jūs*.

⁴ Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresė, *Vienos sielos istorija*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004, iš prancūzų k. vertė Vaclovas Šiuoždinis, 1 sk.

⁵ Žr. *Conversations with Monsignor Escrivá de Balaguer [Pokalbiai su mons. Escrivá de Balagueru]*, London: Scepter, 1993, nr. 114.

Nuplovęs apaštalu kojas, Viešpats paaiškina, kodėl tai padarė: *Aš jums daviau pavyzdį (Jn 13, 15)*. Jis juos ruošia naujam įsakymui: *kad jūs vienas kitą mylėtumėte; kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą (Jn 13, 34)*. Apaštalai turi išmokti mylėti kilniausia Meile – tiek, kad būtų pasiryžę už kitus atiduoti gyvybę, kaip pasielgs Jėzus: *Tėvas myli mane, nes aš guldaui savo gyvybę, kad ir vėl ją pasiimčiau. Niekas neatima jos iš manęs, bet aš pats ją laisvai atiduodu (Jn 10, 17–18)*. Kristaus meilė pažymėta savęs atidavimu, peržengiant save, su meile priimant Dievo Tėvo valią kiekvienam iš mūsų. Štai, ką reiškia mylėti Dievo valią: *džiaugsmingą ir kūrybišką teigimą, kuris mus viduje skatina išeiti iš savęs. Tai sprendimas, kuris paradoksaliai yra vienintelis kelias, vedantis į savęs pažinimą: kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras; o kas pražudo gyvybę dėl manęs, tas ją atras (Mt 16, 25)*.

Bet ši meilė nėra tas pats, kas „didžiausios moralinės pastangos“ vedančios į „naują humaniškumo pakopą žmonijoje“⁶. Naujojo įsakymo „naujybė“ „gali kilti tik iš bendrabūvio su Kristumi ir buvimo Jame dovanos“⁷. Taigi, atskleisdamas Naująjį Įsakymą, Viešpats apaštalams taip pat duoda Meilės Sakramentą. Todėl Eucharistija bus krikščioniško gyvenimo centras – ne kaip teorinė tiesa, bet kaip esminė būtinybė⁸.

„Kristaus ranka paima mus tarsi kviečius iš lauko, o sėjėjas sužeistame delne sutrina tuos grūdus. Kristaus kraujas nuplouna sėklas ir subrinkina. Tada Viešpats jas išbarsto į vagas, o nugrimzdusios į dirvą ir apmirusios šios sėklos taps gyvenimu, pasidaugins ir atgims tūkstančiais auksinių grūdelių.“⁹ Galime

⁶ Joseph Ratzinger / Benediktas XVI, *Jėzus iš Nazareto. Nuo įžengimo į Jeruzalę iki prisikėlimo*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2011, iš vokiečių k. vertė Gediminas Žukas, p. 58.

⁷ *Ten pat*.

⁸ Žr. Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, Vilnius: Strazdas, 2021, iš anglų k. vertė Žilvinas Beliauskas, nr. 154.

⁹ *Ten pat*, nr. 3.

atiduoti save, nes mūsų gyvenimas permerktas Kristaus krauju. Tai padeda mums mirti sau patiems, kad aplinkui duotume gausų džiaugsmo ir ramybės derlių. Mūsų dalyvavimas Kristaus aukoje ir Jo tikro buvimo adoravimas Eucharistijoje mus veda prie meilės artimui. Todėl jei „nebūsime ištikimi savo dieviškos tarnystės kitiems misijai, nepadėsime kitiems pažinti Kristaus, bus labai sunku suprasti, kas yra eucharistinė Duona.“ Ir atvirksčiai: „[K]ad vertintume ir mylėtume šventąją Eucharistiją, turime sekti Jėzaus keliu: turime būti lyg tas grūdas, turime numirti sau ir prisikelti pilni gyvenimo, nešdami gausų derlių – šimteriopą derlių!“¹⁰

Eucharistinis nuoseklumas

„Jėzus vaikšto tarp mūsų, kaip ir ėjo Galilėjoje. Jis eina mūsų gatvėmis, sustoja ir neskubėdamas žvelgia mums į akis. Jo pašaukimas traukia ir žavi.“¹¹ Kai tvirtai nusprendžiame eiti šalia Jo, gyventi bendrystėje su Juo, mūsų gyvenimas prisipildo šviesos ir pamažu apsisvelka tikru *eucharistiniu nuoseklumu*¹². Meilė ir bendrystė, kurią gauname iš Jo, leidžia mums atsiduoti kitiems taip, kaip Jis atsidavė. Pradedame pastebėti ir pamažu išrauti trūkumus, kurie mūsų širdyje trukdo Kristaus meilei: polinkį daryti tik tiek, kad įvykdytume savo pareigas; baime nueiti per toli meilėje ir tarnystėje kitiems; nesupratingumą, kai susiduriame su kitų žmonių ribotumu; puikybę, kuri reikalauja, kad kiti pripažintų mūsų gerus veiksmus.

Šv. Chosemarija jaudinančiai kalbėjo apie džiaugsmingą gyvenimą tų, kurie atsiduoda Kristui ir išstvermingai bei ištikimai

¹⁰ *Ten pat*, nr. 158.

¹¹ Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Christus vivit*, 2019 m. kovo 25 d., Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2019, nr. 277.

¹² Popiežius Benediktas XVI, Apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis*, 2007 m. vasario 22 d., vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/benediktas_xvi/ap-paragininimai/2007-02-22_sacramentum-caritatis), nr. 83.

seka Jį iki galo. „Kristaus kelią galima apibūdinti vienu žodžiu: mylėti. Mylėti – tai turėti didžiulę širdį, dalytis aplinkinių rūpesčiais, mokėti atleisti ir suprasti. Turime aukotis kartu su Jėzumi už visas sielas.“¹³ Žinome, kad šis tikslas stipriai pranoksta mūsų gebėjimus. Todėl dažnai turime prašyti Viešpatį duoti širdį, kuri prilygtų Jo širdžiai.

„Jeigu mylėsime Kristaus širdimi, išmoksime tarnauti kitiems ir su meile, atvirai ginsime tiesą. <...> Tik patys gyvendami Kristaus gyvenimą, galime jį perteikti kitiems. Tik išgyvendami kviečio grūdo mirtį, galėsime dirbti pasaulio širdyje, keisti jį iš vidaus, daryti jį vaisingą.“¹⁴ Tai ištikimybės kelias. O kadangi ištikimybės kelias grįstas Meile, tad jis veda ir į laimę.

Paul Muller

¹³ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kristus eina pro šalį*, nr. 158.

¹⁴ *Ten pat.*

12. Ištikimybės vaisiai

Psalmynas prasideda šlovinimo himnu vaisingam gyvenimui žmogaus, kuris siekia būti ištikimas Dievui ir jo įstatymui, kuris atsispiria nedievo baimingųjų spaudimui: *Jis lyg medis, pasodintas prie tekančio vandens, duodantis vaisių laikui atėjus, o jo lapai nevysta. Kad ir ką jis darytų, jam sekasi* (Ps 1, 1–3). Tai dažna Šventajame Rašte: *patikimą žmogų lydi gausi palaima* (Pat 28, 20); *sėjantys teisumą gauna tikrą atlyginimą* (Pat 11, 18). Visi Dievo darbai yra vaisingi, kaip ir gyvenimai atsiliepusiųjų į Jo kvietimą. Viešpats apaštalams per Paskutinę vakarienę pasakė: *Ne jūs mane išsirinkote, bet aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte, duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų* (Jn 15, 16). Jis prašo, kad liktume susivieniję su Juo kaip šakelės su vynmedžiu. *Nes kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių* (Jn 15, 5).

Per amžius šventieji patyrė gausų Dievo dosnumą. Šv. Teresė rašė: „Jo Didenybė, jei priimamas svetingai, mokėdamas už pastogę, nėra praręs šykštai.“¹ Jis pažadėjo savo ištikimiesiems, kad savo Karalystėje juos pasitiks šiltu pagyrimu: *Gerai, šaunusis ir ištikimasis tarne! Kadangi buvai ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius. Eikš į savo šeimininko džiaugsmą* (Mt 25, 21). Bet Dievas nelaukia iki dangaus, kad apdovanotų savo vaikus – jau šiame gyvenime Jis leidžia jiems dalyvauti savo dieviškame džiaugsme per daugybę palaiminimų. Jis jų gyvenimą pripildo šventumo bei dorybės vaisių ir geriausiai išnaudoja kiekvieno žmogaus talentus. Jis padeda mums nenusiminti dėl savo silpnumo ir vis stipriau pasitikėti Jo stiprybe. Be to, per savo ištikimus vaikus Dievas laimina ir jų artimuosius. *Tuo bus pašlovintas mano Tėvas, kad jūs duosite*

¹ Šv. Jėzaus Teresė Avilietė, *Tobulumo kelias*, Paštuvos basųjų karmeličių vienuolynas, 2017, iš ispanų k. vertė s. Kryžiaus Ieva Marija OCD, 34 sk.

gausių vaisių (Jn 15, 8).

Čia apmąstysime kai kuriuos mūsų ištikimybės vaisius, sunokstančius tiek mūsų, tiek kitų gyvenime. Tikėkimės, kad šie vaisiai ir dar daug kitų, kuriuos regi tik Dievas, paskatins mus niekada nenustoti dėkoti Dievui už Jo rūpestį ir artumą. Taip išmoksime kasdien vis labiau vertinti Jo Meilę.

Dangus mumyse

Keletą dienų prieš iškeliaudamas į dangų, šv. Chosemarija grupei savo vaikų pasakė: „Dievas norėjo mumyse palikti saugoti labai vertingą lobį... Dievas, mūsų Viešpats, su visu savo didingumu gyvena mumyse. Mūsų širdyse nuolat įsikūręs Dangus.“² Viešpats pažadėjo apaštalams: *Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime* (Jn 14, 23). Pagrindinė Dievo mums siūloma dovana – Jo draugystė ir buvimas mumyse.

Kiekvieną dieną savo maldoje iš naujo galime kontemplanuoti Dievo buvimą mumyse ir laikyti jį savo atmintyje. Pripildyti nuostabos ir dėkingumo siekiame atsakyti į begalinę Dievo meilę mums. Nes Viešpats „ne tam kasdien nužengia iš dangaus, kad pasiliktų auksinėje komuninėje, o tam, kad rastų kitą dangų, Jam daug brangesnį už pirmąjį, mūsų sielos dangų, sukurtą pagal Jo paveikslą, gyvąją Dieviškosios Trejybės šventyklą!“³ Tik gavę šią dievišką dovaną galime jaustis be galo apdovanoti ir džiugūs.

Kai ateina fizinis ir moralinis nuovargis, kai mus spaudžia nesėkmės ir sunkumai, turime vėl sau priminti, kad „jei Dievas gyvena mūsų sielose, tai visa kita, kad ir kaip svarbu

² Žr. Salvador Bernal, *A Profile of Msgr. Escrivá de Balaguer, Founder of Opus Dei [Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer – Opus Dei steigėjas]*, London and New York: Scepter, 1977, p. 399.

³ Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresė, *Vienos sielos istorija*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004, iš prancūzų k. vertė Vaclovas Šiugždinis, 5 sk.

tai atrodytų, tėra atsitiktinumai, laikina; o su Dievu liekame tvirti.“⁴ Tikrumas, kad Dievas yra su manimi, manyje ir kad aš esu Jame (plg. Jn 6, 56), yra vidinio tvirtumo ir vilties šaltinis, neturintis jokio žmogiško paaiškinimo. Šis įsitikinimas mus skatina kaskart būti vis paprastesnius – kaip vaikai – ir suteikia mums platų, vilties kupiną požiūrį, ramią ir džiaugsmingą širdį. Džiaugsmas ir ramybė kyla iš sielos gelmių kaip natūralus sąveikos davimo ir ištikimybės vaisius. Šie ramybė ir džiaugsmas evangelizacijoje yra tokie efektyvūs, kad šv. Chosemarija kasdien Mišiose prašė Dievo šios dovanos sau ir visiems savo sūnums ir dukterims⁵.

Turime dangų savyje, kad jį neštume visur: į savo namus, darbo vietą, poilsio akimirkas, laiką, leidžiamą su draugais... „Mūsų laikais, kai ramybės trūkumas taip stipriai juntamas visuomeniniame gyvenime, darbo vietoje, šeimos gyvenime, yra dar labiau būtina, kad mes, krikščionys, taptume, kaip sakė šv. Chosemarija „džiaugsmo ir ramybės sėjėjai“⁶. Iš patirties žinome, kad ši ramybė ir džiaugsmas mums nepriklauso. Todėl stengiamės suvokti Dievo buvimą savo sielose, kad Jis mus pripildytų dovanų, o mes dalintume jas esantiems šalia. Ši nuolanki sėja visada veiksminga ir gali paveikti ne tik mūsų artimiausią aplinką, bet siekti daug toliau: „Pasaulio taika tikriausiai labiau priklauso nuo mūsų kasdienių ir atkaklių bei ištvėringų pastangų šypsotis, atleisti ir nepernelyg rimtai į save žiūrėti nei nuo didžiųjų derybų, vykstančių tarp šalių, kad ir kokios svarbios šios bebūtų.“⁷

⁴ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Dievo bičiuliai*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Stasė Banionytė, Regina Dringelienė, Rasuolė Vladarskienė, Alina Kiliesaitė ir Vida Markūnienė, nr. 93.

⁵ Žr. Javier Echevarría, *Memoria del Beato Josemaría Escrivá [Pal. Chosemarijos Eskrivos atminimas]*, Madrid: Rialp, 2000, p. 229.

⁶ Fernando Ocariz, Pamokslas, 2017 m. gegužės 12 d.

⁷ *Ten pat.*

Tvirta ir gailestinga širdis

Kai leidžiame Dievo buvimui išsiskynyti ir vesti vaisių mumyse (kas tam tikra prasme ir yra ištikimybė), palaiptui įgyjame *vidinį tvirtumą*, kuris leidžia mums būti kantriems ir švelniems, kai susiduriame su nusivylimais, netikėtais įvykiais, mus erzinančiomis situacijomis ir savo pačių bei kitų ribotumu. Šv. Jonas Vianėjus sakė, kad „mūsų trūkumai yra kaip smėlio smiltelės šalia didelio Dievo malonių kalno“⁸. Šis įsitikinimas leidžia mums reaguoti taip, kaip Dievas reaguoja į mūsų klaidas – švelniai ir gailestingai, ir nenusiminti, kai atsiranda kliūčių mūsų asmeniniams planams ir pomėgiams. Atrandame, kaip sakydavo šv. Chosemarija, kad visi įvykiai mūsų dienoje kažkuriuo būdu yra „Dievo valios priemonės ir turi būti priimti su pagarba ir meile, su džiaugsmu ir ramybe“⁹. Tad bus vis lengviau melstis, atleisti ir pateisinti kitus, kaip daro Viešpats. Tuomet greitai atgausime ramybę, jei būsime ją praradę.

Kartais pastangos puoselėti švelnumą ir gailestingumą savo širdyse mums gali atrodyti kaip bailumas, kai susiduriame su elgesiu, kuris, atrodytų, šaukiasi pasmerkimo, ar su blogiu tų, kurie bando padaryti žalos. Tada turėtume prisiminti, kaip Jėzus priekaištavo apaštalams, kai jie pasiūlė šauktis bausmės iš dangaus samariečiams, kurie atsisakė Jį priimti (plg. Lk 9, 55). „Krikščionio programa – tai gailestingojo samariečio programa, Jėzaus programa yra „reginti širdis“. Ta širdis mato, kur reikia meilės, ir atitinkamai veikia.“¹⁰ Mūsų kantrus gailestingumas, kuris nenusivilia ir nesiskundžia susidūres su nesėkmėmis,

⁸ Guy Bagnard, „El Cura de Ars, apóstol de la misericordia“, *Anuario de Historia de la Iglesia*, [„Arso klebonas – gailestingumo apaštalas“, *Bažnyčios istorijos metraštis*], 19, 2010, p. 246.

⁹ Šv. Chosemarija, *Instrukcija*, 1935 m. gegužė – 1950 m. rugsėjo 14 d., nr. 48.

¹⁰ Popiežius Benediktas XVI, Enciklika *Deus Caritas est*, 2005 m. gruodžio 25 d., nr. 31, vertė *Bažnyčios žinios* (lietuviškai žr. https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/benediktas_xvi/enciklikos/deus-caritas-est).

tampa balzamu, kuriuo Dievas gydo sužeistą širdį, aptvarsto jos žaizdas (plg. Ps 147, 3) ir padaro, kad atsivertimo kelias būtų paprastesnis ir patrauklesnis.

Veiksmingumas toks, kokio net negalime įsivaizduoti

Įvaizdis, asmeninis profilis šiandien būtinas, kad būtum *paveikus* socialinėse medijose ar darbo pasaulyje. Vis dėlto, jeigu prarandame tikrovės, kad gyvename Dieve, suvokimą, jei pamištame, jog Jis „nuolat esti greta“¹¹, šis rūpestis gali tapti įkyria mintimi, troškimu būti priimtam, pripažintam, *sekamam* ar net garbinamam. Tada galime patirti nuolatinį poreikį patvirtinti reikšmę ir svarbą visko, ką darome ar sakome.

Šis troškimas būti priimtam kitų ir gauti apčiuopiamą patvirtinimą dėl savo pačių vertės, nors ir iškreiptai, tačiau atspindi tiesą. Kiekvienas iš mūsų yra didžiulės vertės – tokios didelės, kad Dievas norėjo atiduoti savo gyvybę už kiekvieną iš mūsų. Bet lengvai galime tapti reikalaujančiais meilės ir pripažinimo. Viešpats Kalno pamoksle pasakė: *Venkite daryti savo teismo darbus žmonių akyse, kad būtume jų matomi; antraip negausite užmokesčio iš savo Tėvo Danguje* (Mt 6, 1). Ir dar radikaliau: *tenežino tavo kairė, ką daro dešinė* (Mt 6, 3).

Rizika, kad imsime dirbtinai reikalauti meilės, sumažės, jei puoselėsime įsitikinimą, jog Dievas net mažiausius įvykius mūsų gyvenime kontempliuoja su meile: „Jeigu tu nori turėti žiūrovų savo darbams, štai juos turi: angelai ir arkangelai ir net Visatos Dievas.“¹² Jaučiamės vertingi, kai žinome, jog visada esame lydimi, ir mums nereikia išorinių įrodymų, kad patikėtume savo maldos ir gyvenimo veiksmingumu. Pakanka Dievo mylinčio žvilgsnio ir šių Jėzaus žodžių, kuriuos asmeniškai priimame savo širdyje: *o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau*

¹¹ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Kelias*, Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2023, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 267.

¹² Šv. Jonas Auksaburnis, *Pamokslai apie šv. Matą*, 19.2.

atlygins (Mt 6, 3).

Šia prasme daug išmokstame iš slaptų Jėzaus metų Nazarete. Ten Jis praleido didžiąją gyvenimo žemėje dalį. Žvelgiant mylimoms Dangaus Tėvo, Mergelės Marijos ir šv. Juozapo akims, Dievo Sūnus jau šioje tyloje efektyviai vykdė žmonijos atpirkimą. Nedaug žmonių Jį pažinojo, bet ten, kuklioje amatininko dirbtuvėje, Dievas amžiams pakeitė visų vyrų ir moterų istoriją. Gyvenimas tampa vaisingas, jei leidžiame mumyse Dievui gyventi ir mylėti savo pačių širdimis.

Paslėptas kiekviename tabernakulyje ir mūsų širdžių gelmėse Dievas ir toliau keičia pasaulį. Todėl mūsų gyvenimas susivienijus su Dievu ir bičiuliais sukuria šventųjų bendravimą, kurį sunku išmatuoti ar įsivaizduoti. „Tu nežinai nei ar eini į priekį, nei kiek toli. Bet kuo tau naudingas toks mąstymas? Svarbu, kad išvertum, kad tavo širdis būtų užsidegusi, kad matytum daugiau šviesos ir platesnius horizontus; kad sunkiai dirbtum dėl mūsų intencijų, kad jas laikytum savo paties, – nors nežinai, kokios jos yra, – ir kad už jas visas melstumeisi.“¹³

Dievas visuomet toks pat

Šv. Paulius drąsino krikščionis būti ištikimus, nebijoti eiti prieš srovę ir dirbti nukreipus žvilgsnį į Dievą: *Tad, mano mylimieji broliai, būkite tvirti ir nepajudinami, vis uoliau dirbkite Viešpaties darbą ir žinokite, kad jūsų triūsas ne veltui Viešpatyje* (1 Kor 15, 58). Šv. Chosemarija dažnai atkartodavo šį apaštalo paraginimą: „Jei būsi ištikimas, galėsi girtis pergale ir gyvenime nepatirsi pralaimėjimo. Jei dirbame su gryna intencija ir troškimu įgyvendinti Dievo valią, nėra tokio dalyko kaip pralaimėjimas. Patyrę sėkmę ar ne, vis tiek triumfuosime, nes dirbome dėl Meilės.“¹⁴

¹³ Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, London: Scepter, 1988, nr. 605.

¹⁴ Šv. Chosemarija, *Alone with God [Vieni su Dievu]*, nr. 314 (AGP, Biblioteca, P10).

Bet kuriame pašaukimo kelyje gali atsitikti, kad džiaugsmingai save atidavę galime jausti pagundą nusiminti. Galime galvoti, kad nesame pakankamai dosnūs ar kad mūsų ištikimybė davė nepakankamų vaisių, mažai apaštalinės sėkmės. Tada gera prisiminti įtikinančius Dievo žodžius: *Mano išrinktuju triūsas nebeis veltui* (Iz 65, 23). Kaip sakė šv. Chosemarija: „Būti šventuoju būtinai reiškia būti veiksmingam, nors šventasis to nematytų ar nesuvoktų.“¹⁵ Dievas kartais leidžia savo ištikimiesiems darbe patirti išbandymų ir sunkumų, kad padarytų jų sielą gražesnę ir jų širdį švelnesnę. Kai, nepaisant mūsų troškimo suteikti malonumą Dievui, prarandame drąsą ar pavargstame, toliau dirbkime su „slėpiningu jausmu“ – suvokdami, kad mūsų veiksmingumas „dažnai neregimas, neapčiuopiamas, negalimas išmatuoti. Gerai suvokiame, jog mūsų gyvenimas duos vaisių, bet nesiekiamo žinoti kaip, kur, kada. Esame tikri – darbas, atliktas su meile, nepražūva, nepražūva joks nuoširdus rūpinimasis kitais, nė vienas meilės Dievui aktas, nepražūva joks dosnus triūsas, joks skausmingas kantrumas... Eikime pirmyn, atiduokime visas jėgas, bet leiskime Jam padaryti mūsų pastangas vaisingas taip, kaip jam patinka.“¹⁶

Viešpats iš mūsų prašo dirbti atsiduodant ir pasitikint Jo stiprybe, o ne savo pačių, Jo pasaulio vizija, o ne mūsų ribotu suvokimu. „Iš tiesų atsidavęs Viešpačiui, išmoksi tenkintis tuo, kas atsitinka, ir neprarasti ramybės, jei darbai, nors dėjai visas pastangas bei naudojaisi tinkamomis priemonėmis, neišeina tokie, kokių norėtum... Juk bus taip, kaip nori Dievas.“¹⁷ Suvokimas, kad Dievas gali padaryti visus dalykus ir kad laiko visą gėrį, kurį darome, kad ir koks mažas ir paslėptas jis bebūtų,

¹⁵ Josemaría Escrivá, *Forge [Kalvė]*, nr. 920.

¹⁶ Popiežius Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 2013 m. lapkričio 24 d., Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2014, nr. 279.

¹⁷ Josemaría Escrivá de Balaguer, *Vaga*, Vilnius: Strazdas, 2011, iš ispanų k. vertė Zigmantas Ardickas, nr. 860.

padės mums „būti užtikrintiems ir optimistiškiems sunkiomis akimirkomis tiek pasauliniu, tiek asmeniniu mastu. Kiekvieną akimirką Jis gali kurti gėrį iš blogio, pergalę iš pralaimėjimų, tiems, kurie Juo pasitiki.“¹⁸

Pasitikėdami Dievo stiprybe, gyvensime pasaulyje kaip Jo vaikai ir tapsime taikos bei džiaugsmo sėjėjais visiems, kurie yra šalia. Leiskime, kad Jis apšviestų mūsų mintis ir įkvėptų mūsų veiksmus. Kaip Mergelė Marija, kuri džiaugėsi matydamas didžius darbus, kuriuos Dievas įgyvendina jos gyvenime. Kartu su Marija kiekvieną dieną sakykime: *Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei* (Lk 1, 38).

Pablo Edo

¹⁸ Javier Echevarría, Ganytojiškas laiškas, 2015 m. lapkričio 4 d.

Didžios meilės troškimas

*Apie asmeninio gyvenimo pašaukimo atpažinimą,
nes Dievas turi planą kiekvienam iš mūsų.*

Sudarė Borja de León

Iš anglų k. vertė Gabija Karpauskaitė ir Lukas Kriščiūnas
Kalbą redagavo Margarita Gaubytė
Viršelio dailininkė Ona Bričkutė
Maketavo Elena Lizdenytė

Tiražas 100 egz.

Išleido Kultūros vystymo ir švietimo viešoji įstaiga
Jogailos g. 7-14, LT-01116 Vilnius

Spausdino PRINT GROUP Sp. z. o.o.
Cukrowa 22, 71-004 Ščecinas, Lenkija
www.booksfactory.lt

„Kas aš esu?“ – svarbus klausimas.
Tačiau popiežius Pranciškus mums sako,
kad daug svarbesnis yra šis: „Dėl ko esu?“
Mūsų tapatybė yra įsišaknijusi tame, ką
esame gavę, tačiau pirmiausia ji įgauna
pavidalą iš meilės, kuriai skiriame savo
gyvenimą. Mylėdami Dievą, leisdami
būti Jo mylimi, atiduodami Jo meilę
kitiems, atrandame, kas esame.
Tai atrasti mums gali padėti šioje
knygoje pateikiama straipsnių
serija, kurią parašė su jaunu
dirbantys kunigai.

ISBN 978-9955-717-09-6

9 789955 717096